

**παγκόσμιο όραμα
ανθρώπινες αξίες**

Κοινωνικός Απολογισμός 2009

παγκόσμιο όραμα ανθρώπινες αξίες

Κοινωνικός Απολογισμός 2009

περιεχόμενα

8	Μήνυμα της Διοίκησης	29	Οι Άνθρωποί μας	64	Απολογισμός: η Προσέγγισή μας
10	Σχετικά με την S&B	37	Ασφάλεια στην Εργασία	65	Περιεχόμενα GRI 2009
14	Η Προσέγγιση της S&B στη Βιώσιμη Ανάπτυξη	42	Υγιεινή στην Εργασία		
20	Διάλογος με τους Συμμετόχους	48	Περιβάλλον		
		59	Κοινωνική Συνεισφορά		

Οι Αξίες μας

Ακεραιότητα

Τηρούμε τις υποσχέσεις μας.

Σχέσεις εμπιστοσύνης με τους πελάτες μας

Επιδιώκουμε τη σε βάθος κατανόηση και ικανοποίηση των αναγκών των πελατών μας και ενστερνιζόμαστε τις επιδιώξεις τους για το μέλλον.

Σεβασμός για τους ανθρώπους μας

Αναγνωρίζουμε την αξία των ανθρώπων μας, ενθαρρύνουμε και στηρίζουμε την ανάπτυξή τους μέσα σε ένα ασφαλές εργασιακό περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Κοινωνική υπευθυνότητα

Λειτουργούμε επαγγελματικά και υπεύθυνα, κερδίζοντας το σεβασμό των «Συμμετόχων» στις δραστηριότητές μας.

A black silhouette of a person's head and shoulders, wearing a cap, is shown in profile against a light, blurred background. The person is looking towards the right side of the frame. The text is overlaid on the dark silhouette.

**αντιμετωπίζοντας
τη δυσμενή
συγκυρία**

Απέναντι στις σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις, το ανθρώπινο δυναμικό της εταιρίας στηρίζει με υπευθυνότητα την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία της και εξασφαλίζει την τήρηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης.

Οι συλλογικές μας ενέργειες αποδεικνύουν την προσήλωση της εταιρίας στις βασικές της δεσμεύσεις που είναι η συνεχής προσπάθεια για μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος, η εξασφάλιση συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας και ο κοινωνικός διάλογος.

Μήνυμα της Διοίκησης

Με οδηγό τις Αξίες μας και έχοντας την αφοσίωση των ανθρώπων μας, την εμπιστοσύνη των πελατών μας και την υποστήριξη των μετόχων μας, το 2009 υιοθετήσαμε μέτρα που θα διασφάλιζαν την επιχείρησή μας, θα διατηρούσαν την ευελιξία μας και θα ελαχιστοποιούσαν τις όποιες επώδυνες συνέπειες στον άνθρωπο και στις τοπικές κοινωνίες, με παράλληλη εξασφάλιση των υποδομών και των δυνατοτήτων μας για ανάπτυξη με το τέλος της κρίσης.

Οι ενέργειες που επηρέασαν τους ανθρώπους μας, όπως η μερική απασχόληση, ο περιορισμός των βαρδιών, η μείωση προσωπικού και το κλείσιμο μονάδων, συζητήθηκαν επί μακρόν, και στις συζητήσεις αυτές ελήφθησαν υπόψη οι κατά τόπους συνθήκες σε μία προσπάθεια να καλυφθούν επί μέρους ανάγκες. Η κοινωνική ευαισθησία με την οποία εφαρμόσαμε αυτή τη δύσκολη διαδικασία αναγνωρίστηκε από τους ανθρώπους μας, οι οποίοι υποστήριξαν τις προσπάθειές μας και διευκόλυναν τις αποφάσεις μας. Οι μέτοχοί μας επέδειξαν την υποστήριξή τους στις αποφάσεις αυτές μέσα από την πλήρη κάλυψη της Αύξησης του Μετοχικού μας Κεφαλαίου τον περασμένο Σεπτέμβριο.

Συνεχίσαμε να θεωρούμε το στόχο “Μηδέν Ατυχήματα” κύρια προτεραιότητά μας. Σε αυτό το πλαίσιο, ξεκίνησε η διαδικασία πιστοποίησης σύμφωνα με το διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο για την Υγιεινή & Ασφάλεια στην Εργασία

OHSAS 18001:2 με την πιστοποίηση των εγκαταστάσεών μας στην Ινδία το Δεκέμβριο του 2009. Μία από τις μονάδες μας στη Γερμανία επίσης προ-πιστοποιήθηκε, ενώ η πλήρης πιστοποίηση όλων των γερμανικών μονάδων μας αναμένεται στα μέσα του 2010. Η ίδια διαδικασία βρίσκεται σε φάση σχεδιασμού και για τις εγκαταστάσεις μας στην Ελλάδα.

Πιστεύουμε ότι η βελτίωση των ασφαλών πρακτικών και επιδόσεων είναι θεμελιωδώς συνδεδεμένη με συμπεριφορές, και γι' αυτό εξακολουθούμε να δίνουμε έμφαση στην πρόληψη και στην ενημέρωση για τα παρ' ολίγον ατυχήματα, σε μια προσπάθεια ευαισθητοποίησης προς ασφαλείς συμπεριφορές στην εργασία, τόσο στις Ελληνικές όσο και, πιο πρόσφατα, στις Γερμανικές μας εγκαταστάσεις. Τα αποτελέσματα των μεθόδων αυτών είναι ήδη ενθαρρυντικά για την Ελλάδα, όπου εφαρμόστηκαν κατά τα τελευταία 5 χρόνια, καθώς ο μέσος όρος των Δεικτών Συχνότητας και Σοβαρότητας ατυχημάτων παρουσιάζει αξιοσημείωτη βελτίωση, με μειώσεις κατά 50% και 74% αντιστοίχως.

Επιπλέον, κατά το 2009, ολοκληρώθηκε μία νέα διαδικασία για τη διαχείριση των ανεξάρτητων εργολάβων και του τρόπου εργασίας τους, η οποία άρχισε πρόσφατα να ισχύει στην Ελλάδα σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές. Αυτή η διαδικασία θέτει τα απαραίτητα κριτήρια για την αξιολόγηση των επιδόσεων των εργολάβων μας, για την υποχρεωτική εκτίμηση των εργασιακών κινδύνων και για την προετοιμασία και πιστοποίησή τους μέσα από την εκπαίδευση, πριν τους επιτραπεί η ανάληψη οποιουδήποτε νέου έργου.

Η S&B συνέχισε το 2009, επίσης, να δεσμεύεται και για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στα ερευνητικά προγράμματα, τα αποτελέσματα των οποίων ενισχύουν τις περιβαλλοντικές πρακτικές μας και εμπλουτίζουν τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:

- Στη Φωκίδα, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της Μελέτης Βάσης για την πανίδα του νομού

Το 2009 η S&B έκλεισε 75 χρόνια λειτουργίας, και, ως εκ τούτου, ήταν μια χρονιά-ορόσημο στη μακρά και πλούσια ιστορία της, η οποία ξεκίνησε στην Ελλάδα το 1934 και συνεχίζει μέχρι σήμερα, οπότε έχει επεκταθεί σε ολόκληρη την υφήλιο με ηγετικές θέσεις στις περισσότερες από τις δραστηριότητές της. Καθώς η εταιρία εξελίσσεται, εξελίσσεται παράλληλα και η δέσμευσή της απέναντι στη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία έχει αναχθεί σε στρατηγική προσέγγιση βασισμένη σε ένα ισχυρό σύστημα Αξιών.

από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας το 2009, αναθέσαμε μία μελέτη στην Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία σε συνεργασία με το Bird-life International (UK) και την Royal Society for the Protection of Birds (UK), στόχος της οποίας ήταν να εκτιμήσει τη βιοποικιλότητα της περιοχής, με έμφαση στην ορνιθοπανίδα, και να προτείνει δράσεις για βελτίωση.

- Στη Μήλο, αναθέσαμε στο Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.) να διαξαγάγει έρευνα για την οικολογική αποτύπωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος στις περιοχές εγκεκριμένης απόρριψης των ψιλομερών του περλίτη από τις εγκαταστάσεις της εταιρίας. Η μελέτη αυτή είναι μία από πρώτες που έχουν γίνει από το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. για το χαρακτηρισμό των θαλασσιών υδάτων με εφαρμογή των κριτηρίων που θέτει η Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ.
- Το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης ανέλαβε μελέτη για την ανάπτυξη μεθοδολογίας αποτίμησης της περιβαλλοντικής επίδοσης και βιωσιμότητας των εξορυκτικών δραστηριοτήτων της εταιρίας, με πρώτη υπό εξέταση δραστηριότητα αυτήν του βωξίτη στην Ελλάδα, και με προοπτική επέκτασης της εφαρμογής της μεθοδολογίας στο μέλλον και στις εξορυκτικές δραστηριότητες της εταιρίας στη Μήλο.
- Ένα πρωτοποριακό τετραετές ερευνητικό πρόγραμμα για τον περλίτη, με το κωδικό όνομα "ExPerl" ξεκίνησε το 2009 από ένα δίκτυο 12 εταιρών (βιομηχανίες, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα) προερχόμενων από χώρες της ΕΕ με συντονιστή τον Κλάδο Περλίτη της S&B.

Το 2009 ήταν μια δύσκολη χρονιά και για τις τοπικές κοινωνίες, όπου η S&B λειτουργεί ως μεγάλος εργοδότης. Πέραν των πληθύνων συνδρομών και χορηγιών σε τοπικούς φορείς, συνεχίσαμε να υποστηρίζουμε τα έργα πολιτιστικής υποδομής που έχουμε ιδρύσει, όπως το Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου, το Συνεδριακό Κέντρο Μήλου και το Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας-Βαγονέτο, και επενδύσαμε σε εκπαιδευτικά προγράμ-

ματα και πρωτοβουλίες για τις τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιούμαστε.

Η στρατηγική προσέγγιση για επενδύσεις και συνεισφορά στις τοπικές κοινωνίες παραμένει για εμάς βασικός στόχος για τα χρόνια που έρχονται. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι πολλές από τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται κάθε χρόνο από τις θυγατρικές του Ομίλου S&B σχετίζονται και με τον εθελοντισμό που αναπτύσσουν οι εργαζόμενοι.

Το 2009, τρία νέα στελέχη με ουσιαστική διεθνή εμπειρία στις επιχειρήσεις εξελέγησαν στο Διοικητικό Συμβούλιο της S&B, σε μία προσπάθεια ευθυγράμμισης προς τις ανάγκες μιας εταιρίας με διεθνή παρουσία και διεύρυνσης των δεσμεύσεών της προς τις αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Αναγνωρίζοντας ότι ο κοινωνικός διάλογος για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη αποδεικνύεται κρίσιμος σε περιόδους δυσκολιών, η S&B συνεχίζει να υποστηρίζει τις 10 αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου (Global Compact) των Ηνωμένων Εθνών μέσω της συμμετοχής της στο Ελληνικό Δίκτυο Global Compact και των σχετικών εταιρικών πρακτικών που περιγράφονται στον Κοινωνικό μας Απολογισμό και επισημαίνονται στα περιεχόμενα του GRI. Ο

Κοινωνικός μας Απολογισμός, ο ένατος που δημοσιεύεται, αξιολογήθηκε ως 7ος μεταξύ των 100 μεγαλύτερων Ελληνικών εταιριών και 2ος μεταξύ των βιομηχανικών επιχειρήσεων στο "Accountability Rating Greece 2009". Η S&B συνέχισε, επίσης, να είναι ένα πολύ δραστήριο μέλος του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, του Ελληνικού εταίρου του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Με τα μέτρα που υιοθετήσαμε καταφέραμε να πετύχουμε τους βραχυπρόθεσμους στόχους μας και να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις του 2009. Συνεχίζουμε να ενισχύουμε την παρουσία μας σε περιοχές όπου δραστηριοποιούμαστε και σε αγορές τις οποίες εξυπηρετούμε. Αντιμετωπίζουμε τη συνεχιζόμενη οικονομική αβεβαιότητα διεθνώς με συγκρατημένη αισιοδοξία και εγρήγορση. Στηριζόμενοι στις Αξίες μας και σε πλήρη συμφωνία με τους μετόχους μας, θα συνεχίσουμε να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις και να αναπτύσσουμε την εταιρία μας στο μέλλον.

Οδυσσέας Π. Κυριακόπουλος

Πρόεδρος Δ.Σ.

Ευθύμιος Ο. Βιδάλης

Διευθύνων Σύμβουλος

Το 2009 σημαδεύτηκε από τις επιπτώσεις που είχε η διεθνής οικονομική κρίση. Αντιμέτωποι με αυτήν τη χωρίς προηγούμενο δυσμενή κατάσταση, αντιδράσαμε εγκαίρως και με αποφασιστικότητα για να διασφαλίσουμε το μέλλον της επιχείρησης και των ανθρώπων μας, μέσω μιας σειράς μέτρων που εφαρμόστηκαν σταδιακά κατά τη διάρκεια του έτους, μέχρι και το τρέχον έτος. Ακόμα και σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς, ωστόσο, επιμείναμε στη δέσμευσή μας απέναντι στους ανθρώπους μας, στην Υγιεινή & Ασφάλεια στην εργασία και στη βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών στις οποίες δραστηριοποιούμαστε.

Σχετικά με την S&B

Κατανοώντας τη Φύση της Δραστηριότητάς μας

Σκοπός και στρατηγική

Η S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1934 και είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 1994. Είναι η μητρική εταιρία διεθνούς Ομίλου εταιριών με δραστηριότητα σε 20 χώρες και σε 5 ηπείρους.

Επιχειρηματική προσέγγιση της S&B για την πραγμάτωση του σκοπού της αποτελεί το μοντέλο «από την αγορά στο ορυχείο». Η σε βάθος

κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα προϊόντα μας βρίσκουν εφαρμογή σε διάφορες βιομηχανικές διεργασίες και προσθέτουν αξία σύμφωνα με τις ανάγκες των πελατών (η «αγορά») αποτελεί τον παράγοντα κλειδί για την ανάπτυξη και μετατροπή των φυσικών πόρων (το «ορυχείο») σε βιομηχανικές λύσεις προστιθέμενης αξίας.

Οι άνθρωποί μας συνεχώς εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους για τα διάφορα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας πληθώρας τελικών προϊόντων. Διαθέτουν τα αναγκαία προσόντα ώστε να εντοπίζουν προβλήματα, να σχεδιάζουν και να προτείνουν λύσεις που μπορούν να προσφέρουν τα προϊόντα μας, προσθέτοντας νέα αξία σε ήδη υπάρχοντα προϊόντα και/ή βιομηχανικές διεργασίες πελατών.

Παρέχουμε καινοτόμες βιομηχανικές λύσεις αναπτύσσοντας φυσικούς πόρους και δημιουργώντας προϊόντα προστιθέμενης αξίας.

Προϊόντα και εφαρμογές

Όπως δηλώνει και η επωνυμία της, η S&B δραστηριοποιείται στον κλάδο των βιομηχανικών ορυκτών, τις πολυσιδεείς ιδιότητες των οποίων χρησιμοποιεί για να προσφέρει πάνω από 2.000 υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας βιομηχανικές λύσεις για ευρύ φάσμα εφαρμογών σε 15 διαφορετικούς βιομηχανικούς τομείς (συμπεριλαμβανομένων των χυτηρίων, της χαλυβουργίας, των κατασκευών και οικοδομικών υλικών, της μεταλλουργίας και της υδροπονίας).

Η S&B παράγει μπεντονίτη, περλίτη, βωξίτη, συλλιπάσματα συνεχούς χύτευσης και πολλά άλλα ειδικά προϊόντα που συμβάλλουν στην ποιότητα του σύγχρονου τρόπου ζωής μας και προσθέτουν αξία στις αγορές μας.

Ο **μπεντονίτης**, γνωστός και ως «το ορυκτό με τις 1.000 χρήσεις», χρησιμοποιείται σε πάρα πολ-

λούς κλάδους, από τα χυτήρια, τη σφαιροποίηση σιδηρομεταλλεύματος και τα έργα πολιτικού μηχανικού μέχρι την άμμο υγιεινής κατοικίδιων ζώων, τα απορρυπαντικά και τα καλλυντικά.

Ο **περλίτης** αποτελεί συστατικό των ηχοθερμομονωτικών υλικών που προστατεύουν τα οικοδομήματά μας (όπως π.χ. τα πάνελ οροφής στα γραφεία μας και τα κεραμίδια στα σπίτια μας). Ακόμα, τον συναντάμε στις γλάστρες και στους κήπους μας με τη μορφή των λευκών διογκωμένων σφαιριδίων που αποστραγγίζουν το χώμα για υγιή φυτά, αλλά συμμετέχει και στη διαδικασία παραγωγής υγρών τροφίμων και ποτών κατά τη φάση της διήθησής τους (έλαια, χυμοί κ.λπ.)

Ο **βωξίτης** είναι η πρώτη ύλη για την παρασκευή του αλουμινίου, από το οποίο δημιουργούνται τα κουτάκια συσκευασίας χυμών, ποτών, τροφίμων

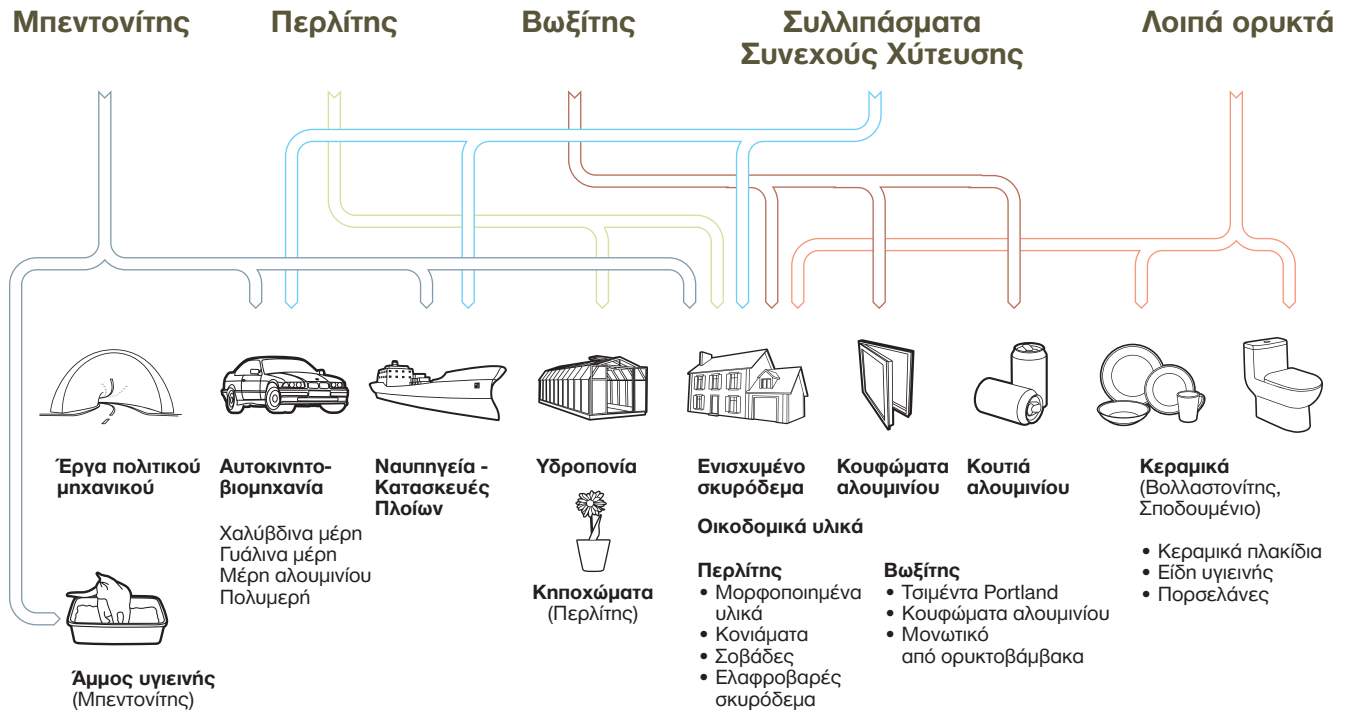
κ.λπ. αλλά και τα κουφώματα στα σπίτια μας και τα μεταλλικά μέρη των αυτοκινήτων μας. Ακόμα, αποτελεί συστατικό του τσιμέντου που έχει κατακλύσει τις πόλεις μας με τη μορφή των διάφορων τύπων κτηρίων.

Ως **συλλιπάσματα συνεχούς χύτευσης** ορίζονται περισσότερες από 1.000 εξειδικευμένες λύσεις, οι οποίες βασίζονται σε ποικίλα βιομηχανικά ορυκτά και άλλα υλικά και προστίθενται στα καλούπια κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συνεχούς χύτευσης, διευκολύνοντας την παραγωγή υψηλής ποιότητας χάλυβα.

Λοιπά ορυκτά όπως ο βολλαστονίτης, η φαιά τετηγμένη αλούμινα, το σποδομένιο, το thermocarbon και η chamotte χρησιμοποιούνται στην υαλουργία, στη βιομηχανία κεραμικών, στη μεταλλουργία και στη βιομηχανία πυριμάχων.

Οργάνωση με Στόχο τη Δημιουργία Αξίας

Η οργάνωση του Ομίλου S&B δομείται, ανεξάρτητα από τα νομικά πρόσωπα που τον αποτελούν, σε Κλάδους προϊόντων (Κλάδος Μπεντονίτη, Κλάδος Περλίτη, Κλάδος Βωξίτη, Κλάδος Συλλιπασμάτων Συνεχούς Χύτευσης, Κλάδος Λοιπών Ορυκτών).

Μπεντονίτης πρωτοπορώντας στην καινοτομία

- Νο 1 παραγωγός μπεντονίτη στην ΕΕ
- Νο 2 παραγωγός μπεντονίτη παγκοσμίως
- 40 ορυχεία & εγκαταστάσεις σε 13 χώρες
- περισσότερες από 1.000 εξειδικευμένες λύσεις σε 57 χώρες

Περλίτης διευρύνοντας τις αγορές

- Νο 1 προμηθευτής αδιόγκωτου διαβαθμισμένου περλίτη παγκοσμίως
- 37 ορυχεία, εργοστάσια και κέντρα διανομής σε 11 χώρες
- περισσότερα από 100 προϊόντα με βάση το ορυκτό αυτό σε 35 χώρες

Βωξίτης χαρακτηριστική ποιότητα

- Νο 1 παραγωγός βωξίτη στην ΕΕ
- βασική πρώτη ύλη της ελληνικής βιομηχανίας αλουμινίου
- 14 προϊόντα βωξίτη με 7 εφαρμογές σε 20 χώρες

Συλλιπάσματα συνεχούς χύτευσης εξατομικεύοντας τις λύσεις

- Νο 1 παραγωγός συλλιπασμάτων συνεχούς χύτευσης διεθνώς
- εργοστάσια σε 7 χώρες
- 1.000 εξειδικευμένες λύσεις
- πωλήσεις σε 50 χώρες

Λοιπά Ορυκτά

χτίζοντας νέες αλυσίδες

- Νο 1 προμηθευτής βολλαστονίτη στην ΕΕ
- 30 προϊόντα βασισμένα σε ορυκτά σε 26 χώρες

26
ορυχεία

47
εργοστάσια &
εγκαταστάσεις

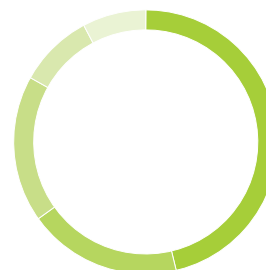
27
κέντρα
διανομής

Οικονομικές Επιδόσεις

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών 2009

Ανά Κλάδο

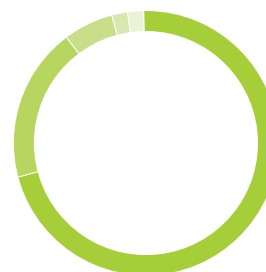
■ Μπεντονίτης	46%
■ Συλλιπάσματα Συνεχούς Χύτευσης	19%
■ Περλίτης	18%
■ Βωξίτης	9%
■ Λοιπά Ορυκτά	8%

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών 2009

Ανά Περιοχή

■ Ευρώπη	71%
■ Β. Αμερική	19%
■ Ασία	6%
■ Μέση Ανατολή & Αφρική	2%
■ Λοιπές Χώρες	2%

Το 2009 ο Όμιλος S&B είχε κύκλο εργασιών €336 εκατ. περίπου, λειτουργικά κέρδη €14 εκατ., καθαρά κέρδη €2 εκατ. και κέρδη ανά μετοχή €0,06

σε **20**
χώρες

και **5**
ηπείρους

75
χώρες
πωλήσεων

2.027
εργαζόμενοι

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών 2009

Ανά Βιομηχανική Χρήση

Μεταλλουργία & Επεξεργασία Μετάλλου 56%

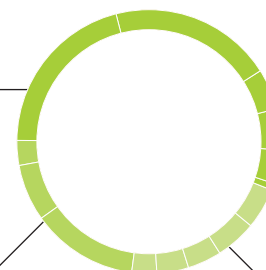
Χυτήρια	21%
Συνεχής Χύτευση Χάλυβα	20%
Σφαιροποίηση Σιδήρου	5%
Αλουμίνα	5%
Πυρίμαχα	4%
Παραγωγή Σιδήρου	1%

Διάφορα 21%

Γεωτρήσεις	5%
Λοιπά	5%
Γεωργία	4%
Άμμος Υγιεινής	4%
Υαλουργία & Κεραμικά	3%

Κατασκευές 23%

Κατασκευές & Οικοδομικά Υλικά	13%
Έργα Πολιτικού Μηχανικού	7%
Τσιμεντοβιομηχανία	3%

Συνεισφορά στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Κοινωνικο-οικονομική συνεισφορά

Η S&B είναι «μεγάλος εργοδότης» σε τοπικό ή επαρχιακό επίπεδο σε πολλές από τις δραστηριότητές της ανά την υφήλιο προσφέροντας εργασία, αμέσως ή εμμέσως στον τοπικό πληθυσμό. Ως εκ τούτου, η μισθοδοσία των υπαλλήλων αντιπροσωπεύει σημαντική συνεισφορά κεφαλαίου στην οικονομία των συγκεκριμένων περιοχών. Επίσης, συνεισφέραμε σημαντικά στην εθνική οικονομία μέσω πληρωμών φόρων, ενώ ουσιαστική συνεισφορά προς τις τοπικές και περιφερειακές οικονομίες αποτελούν και οι παντοειδείς πληρωμές προς κάθε τύπου προμηθευτές.

Επιπλέον, ο όμιλος S&B συμβάλλει σε έργα τοπικών υποδομών (διάνοιξη και κατασκευή δρόμων, υδροδότηση περιοχών, κέντρο επεξεργασίας λυμάτων όπως π.χ. στη Μήλο κ.λπ.) τόσο για να υποστηρίξει τη λειτουργία των μονάδων του όσο και ως άμεση κοινωνική προσφορά προς τις τοπικές κοινωνίες (βλ. περισσότερα στο σχετικό κεφάλαιο, σ. 59) βελτιώνοντας τις κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες διαβίωσης για τους κατοίκους των συγκεκριμένων περιοχών.

Για την προστασία του περιβάλλοντος

Τα ορυκτά, εκτός από τη συμβολή τους στην ποιότητα του σύγχρονου τρόπου της ζωής μας, συμβάλλουν και στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς πολύ συχνά υποκαθιστούν άλλα μη φυσικά υλικά, των οποίων η χρήση είναι επιβλαβής για το περιβάλλον. Επίσης, πολλά από αυτά έχουν φιλικές προς το περιβάλλον ιδιότητες, τις οποίες προσδίδουν και στα προϊόντα των οποίων αποτελούν συστατικά.

Τα προϊόντα του Ομίλου S&B, ειδικότερα, έχουν εφαρμογές που, στηριζόμενες στο μοναδικό συνδυασμό των φυσικών ιδιοτήτων των βιομηχανικών ορυκτών και με συνεχή προσπάθεια ανάπτυξης καινοτόμων νέων προϊόντων, συμβάλλουν ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος.

Μπεντονίτης: Η διογκωσιμότητα, η ικανότητα ιοντοανταλλαγής και η υδροστεγανότητα του μπεντονίτη τον καθιστούν κατάλληλο για σειρά περιβαλλοντικών εφαρμογών όπως: η στεγάνωση των πυθμένων Χώρων Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων, που διασφαλίζει τη μακροχρόνια προστασία των υπόγειων νερών από τη ρύπανση, η επεξεργασία υγρών και βιομηχανικών αποβλήτων για την απομάκρυνση βαρέων μετάλλων, η απομελάνωση χαρτιού για ανακύκλωση. Η υψηλή πλαστικό-

τητα του μπεντονίτη τον καθιστά κατάλληλο για εγκιβωτισμό δοχείων με ραδιενεργά απόβλητα, ώστε να εμποδίζεται η μετάδοση μεγάλων πιέσεων και να εξασφαλίζεται η σταθερότητα και η στεγανότητα των δοχείων.

Περλίτης: Ο διογκωμένος περλίτης, χάρη στο υψηλό πορώδες του, στη χημική καθαρότητα, σταθερότητα και αδράνειά του, καθώς και στη δυνατότητα συγκράτησης νερού στους πόρους του, αποτελεί άριστο υλικό για θερμομόνωση και ηχομόνωση.

Επίσης, η χρησιμοποίησή του ως υποστρώματος στις υδροπονικές καλλιέργειες συμβάλλει στη μείωση της κατανάλωσης νερού σε σύγκριση με τις συμβατικές καλλιέργειες.

Βωξίτης: Έμμεση περιβαλλοντική εφαρμογή αποτελεί η χρήση του βωξίτη στην παραγωγή πετροβάμβακα, υλικού με ιδιαίτερες μονωτικές ιδιότητες και υψηλή θερμοκρασία τήξης και, επομένως, ανθεκτικού σε περιπτώσεις πυρκαγιάς.

€4,9
εκατ. στους μετόχους

€61,5
εκατ. σε αμοιβές και παροχές προσωπικού

€223,5
εκατ. σε πάσης φύσεως προμηθευτές

€28,7
εκατ. για φόρους, υποχρεώσεις και κοινωνική συνεισφορά

Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων της η S&B λειτουργεί υπεύθυνα, προσηλωμένη στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης για οικονομική ανάπτυξη, προστασία του περιβάλλοντος και κοινωνική συνοχή.

Η προσέγγιση της S&B στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Πώς αντιλαμβανόμαστε τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο όρος Βιώσιμη Ανάπτυξη υποδεικνύει μία διαδικασία συνεχούς εξέλιξης και προσαρμογής –και όχι μία σταθερή κατάσταση– η οποία στοχεύει στην ικανοποίηση των αναγκών της παρούσας γενεάς, χωρίς να υπονομεύεται η δυνατότητα και των μελλοντικών γενεών για ικανοποίηση των δικών τους αναγκών, μέσω της ισόρροπης και ισότιμης επίδωξης και των τριών πυλώνων της Βιώσιμης Ανάπτυξης: Οικονομίας – Περιβάλλοντος – Κοινωνίας.

Η στρατηγική μας προσέγγιση προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και, κατά συνέπεια, προς την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη εκπορεύεται από τις διαχρονικές εταιρικές μας Αξίες.

Χαρτογραφώντας την επιχειρηματική μας λογική

Η επιχειρηματική λογική της S&B για Βιώσιμη Ανάπτυξη και Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη απεικονίζεται στο γνωστό τρίγωνο, βάσει του οποίου ουσιαστικά καταδεικνύεται ότι η δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας για τους μετόχους διασυνδέεται με πρακτικές βιώσιμης ανάπτυξης και με τον υπεύθυνο απολογισμό σε σχέση με αυτές.

Με οδηγό τις Αξίες και το Σκοπό μας προσδιορίζουμε τις κύριες **προκλήσεις** που αντιμετωπίζουμε ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και συνδέουμε τις προκλήσεις αυτές με συγκεκριμένες δεσμεύσεις. Αυτό προσπαθούμε να επιτύχουμε μέσα από μια ξεκάθαρη **στρατηγική προσέγγιση** που στηρίζεται στα κατάλληλα εργαλεία και στις απαραίτητες **δομές διακυβέρνησης**.

Κατανοώντας τη φύση της δραστηριότητάς μας

Η ανάπτυξη των φυσικών πόρων και η μετατροπή τους σε προστιθέμενη αξία βιομηχανικές λύσεις προϋποθέτει μία σειρά σημαντικών βημάτων και μία μακρόπνοη στρατηγική. Βασιζόμενη στα αποτελέσματα πολύμηνων ή πολυετών γεωλογικών ερευνών, η στρατηγική αυτή έχει ως αντικείμενο το σχεδιασμό και

την υλοποίηση των μακρόχρονων προγραμμάτων εκμετάλλευσης και επενδύσεων, μέσω των οποίων καθοδηγείται η παραγωγική διαδικασία. Όλη αυτή η διαδικασία μπορεί να διαρκέσει περισσότερα από 25 χρόνια ανά ορυχείο. Όλα τα παραπάνω επιβάλλουν την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων δεσμεύσεων για

τους πόρους που εξορύσσουμε, απέναντι στους ανθρώπους μας, στις κοινωνίες που επηρεάζουμε και στους πελάτες που εξυπηρετούμε. Παράλληλα, πρέπει να δημιουργούμε αξία για τους μετόχους μας σε επίσημη βάση, αλλά και μακροπρόθεσμα.

Προσδιορίζοντας τις προκλήσεις

Οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη συνοψίζονται στις εξής:

- διασφάλιση της πρόσβασης προς και της υπεύθυνης διαχείρισης των φυσικών πόρων ώστε να μπορούμε να ικανοποιούμε την τρέχουσα αλλά και μελλοντική ζήτηση για τα προϊόντα μας και, παράλληλα, να βελτιώ-

νουμε την αποδοτικότητα στη χρήση των φυσικών πόρων

- διασφάλιση της υγιεινής & ασφάλειας στην εργασία
- αναγνώριση της αξίας όλων των ανθρώπων της S&B και προώθηση της ανάπτυξης και εξέλιξής τους
- ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού απο-

τυπώματος των δραστηριοτήτων της εταιρίας: πρόληψη, προστασία, ελαχιστοποίηση επιπτώσεων, αποκατάσταση

- φροντίδα για τις τοπικές κοινωνίες: προώθηση της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξής τους μέσω της επίτευξης ισορροπίας μεταξύ των δραστηριοτήτων της εταιρίας και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων όπως ο τουρισμός

Συνδέοντας τις προκλήσεις με τη στρατηγική

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε αντικατοπτρίζονται στις δεσμεύσεις που έχουμε αναλάβει ενδο-επιχειρησιακά και καθοδηγούν τη στρατηγική μας προσέγγιση προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, σύμφωνα με την οποία:

- καθορίζουμε **αρχές** και **κώδικες** επί τη βάση των Αξιών μας
- καθιερώνουμε **πολιτικές** στους τομείς βιώσιμης ανάπτυξης, τους οποίους εμείς και οι συμμετοχοί μας αναγνωρίζουμε ως πλέον σημαντικούς και στους οποίους επικεντρωνόμαστε
- αναπτύσσουμε συγκεκριμένες **πρακτικές** σε αυτούς τους τομείς
- **παρακολουθούμε** και **μετράμε** την απόδοσή μας
- **ενημερώνουμε** και **καταρτίζουμε απολογισμό** επιδόσεων σε όλους αυτούς τους τομείς **λογοδοτώντας** σε όλους τους συμμετόχους μας.

Η S&B έχει αναπτύξει και υιοθετήσει ενιαίο Σύστημα Εταιρικής Διακυβέρνησης το οποίο

έχει δημοσιεύσει σε ανεξάρτητη έκδοση, και το οποίο βρίσκεται τώρα στην 4η αναθεώρηση. Στο Σύστημα αυτό, καθώς και στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, περιλαμβάνονται όλες οι νομικές της υποχρεώσεις καθώς και οι εθελούσιες αυτοδεσμεύσεις οι οποίες πηγάζουν από τις Αρχές και τις Αξίες της εταιρίας. Η τρέχουσα αλλά και οι παλαιότερες εκδόσεις είναι διαθέσιμες από τον εταιρικό ιστότοπο.

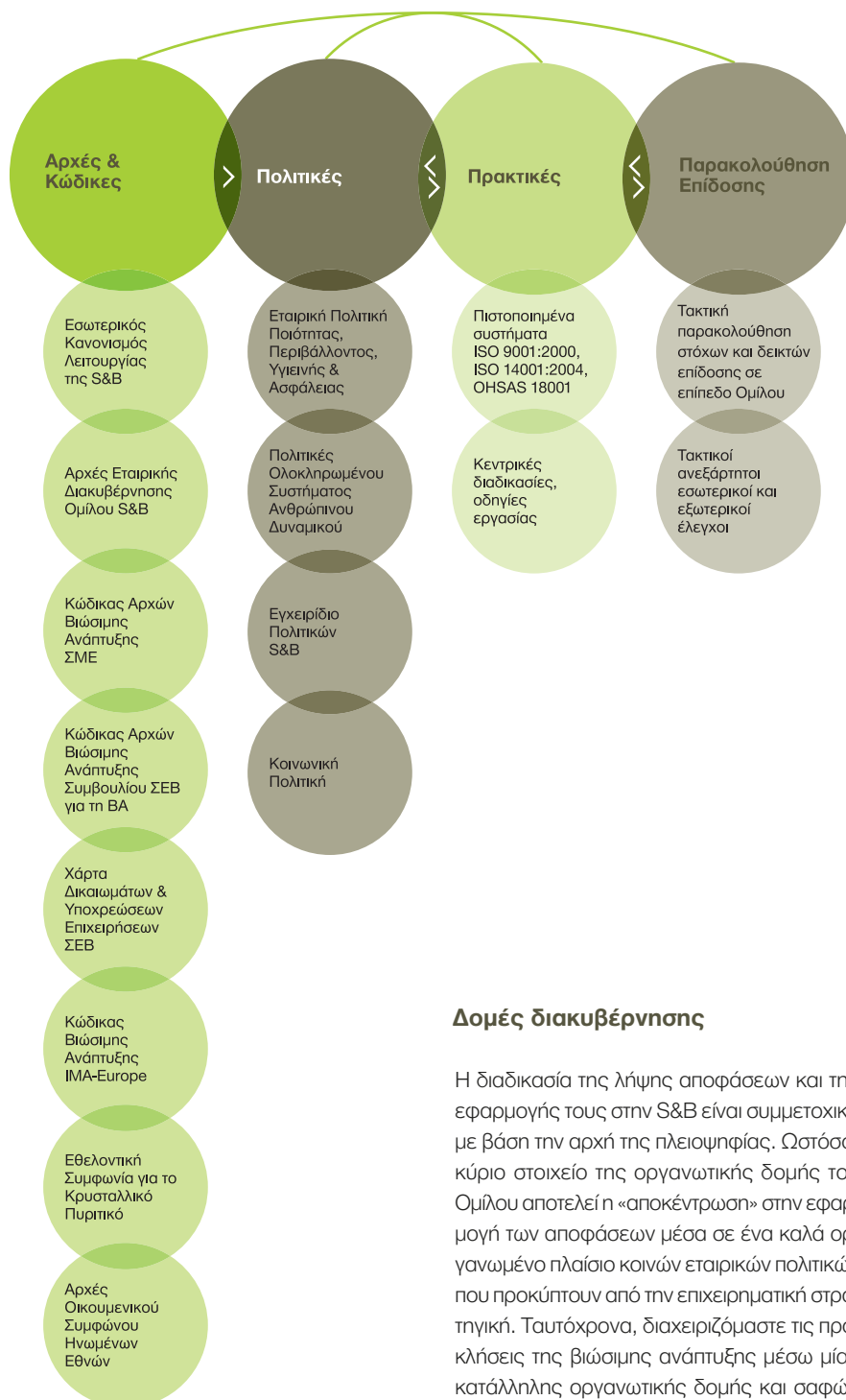
Πέραν της αυτοδέσμευσης και της στρατηγικής προσέγγισης προς τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, έχουμε δημοσιεύσει δεσμευθεί και σε μία σειρά

πρωτοβουλιών, αρχών, εθελούσιων συμφωνιών και κωδίκων που κατευθύνουν τις καλές πρακτικές σήμερα. Η S&B μετείχε ενεργά στο διάλογο για την υιοθέτηση συγκεκριμένων μεταξύ αυτών των αρχών, μέσω της συμμετοχής της σε επιτροπές και ομάδες εργασίας εθνικών, και ευρωπαϊκών οργανισμών και ενώσεων.

Αυτές οι δεσμεύσεις δεν είναι απλές υποσχέσεις – εμπεριέχουν συστάσεις ή υποχρεώσεις για απολογισμό. Η S&B είναι υπόλογη για κάθε δημόσια υπόσχεση που έχει αναλάβει είτε μέσω του Κοινωνικού είτε άλλων μέσων Απολογισμού.

Λόγω της φύσης της δραστηριότητάς μας, χρειάζεται να αναλάβουμε μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις: για τους πόρους που εξορύσσουμε, απέναντι στους ανθρώπους μας, στις κοινωνίες που επηρεάζουμε και στους πελάτες που εξυπηρετούμε.

Αξίες S&B

Δομές διακυβέρνησης

Η διαδικασία της λήψης αποφάσεων και της εφαρμογής τους στην S&B είναι συμμετοχική με βάση την αρχή της πλειοψηφίας. Ωστόσο, κύριο στοιχείο της οργανωτικής δομής του Ομίλου αποτελεί η «αποκέντρωση» στην εφαρμογή των αποφάσεων μέσα σε ένα καλά οργανωμένο πλαίσιο κοινών εταιρικών πολιτικών που προκύπτουν από την επιχειρηματική στρατηγική. Ταυτόχρονα, διαχειριζόμαστε τις προκλήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω μιας κατάλληλης οργανωτικής δομής και σαφώς καθορισμένων αρμοδιοτήτων.

Από το 2008, τα θέματα προτεραιότητας ΕΚΕ καθώς και οι σχετικές στρατηγικές παρουσιάζονται

και επικυρώνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ομίλου S&B. Επιπλέον, τέσσερις επιτροπές που λειτουργούν σε επίπεδο Δ.Σ. ασχολούνται με θέματα σχετικά με συγκεκριμένες πολιτικές ΕΚΕ:

- η Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού
- η Επιτροπή Προτάσεων Υποψηφιοτήτων
- η Επιτροπή Ελέγχου
- η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού

Των Υπηρεσιών ΕΚΕ της S&B ηγείται η διευθύντρια Εταιρικών Υποθέσεων του Ομίλου αναφερόμενη στον διευθύνοντα σύμβουλο και υπεύθυνη για το σχεδιασμό και το συντο-

νιασμό όλων των σχετικών δραστηριοτήτων. Η διεύθυνση Εταιρικών Υποθέσεων εκπροσωπεί τον Όμιλο στις σχέσεις του με τους εξωτερικούς συμμετόχους του. Των Υπηρεσιών Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας της S&B ηγείται διευθυντικό στέλεχος υπεύθυνο για το σύνολο του Ομίλου. Επιπλέον, από το 2005 λειτουργεί εταιρικό συμβούλιο Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας (EHS), του οποίου ηγείται ο διευθύνων σύμβουλος, και το οποίο καθορίζει τη σχετική στρατηγική, τους στόχους και παρακολουθεί τις επιδόσεις στα θέματα αυτά. Στην Ελλάδα και τη Γερμανία, χώρες που συλλογικά αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 75% της παραγωγής του Ομίλου

διεθνώς, λειτουργούν δύο τοπικές επιτροπές Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας.

Η διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, της οποίας ηγείται υψηλόβαθμο διευθυντικό στέλεχος αναφερόμενο στον διευθύνοντα σύμβουλο, διαχειρίζεται όλα τα θέματα που αφορούν τις σχέσεις της εταιρίας με το προσωπικό της και τις κοινωνικές παροχές προς αυτό. Λειτουργούν τρεις τοπικές Επιτροπές Αμοιβών στην Ελλάδα, στη Γερμανία και στις ΗΠΑ.

Η οργάνωση του Ομίλου S&B δομείται, ανεξάρτητα από τα νομικά πρόσωπα που τον αποτελούν, σε Κλάδους προϊόντων των οποίων

ηγούνται γενικοί διευθυντές. Αυτοί οι Κλάδοι είναι επιφορτισμένοι με την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας του Ομίλου, ακολουθώντας τις ανάγκες της αγοράς, καθώς και με την ανάπτυξη αποτελεσματικών αλυσίδων «από την Αγορά στο Ορυχείο», οι οποίες βελτιώνουν την αποδοτικότητα και προσθέτουν αξία στα προϊόντα των πελατών της. Οι Κλάδοι προϊόντων είναι επίσης υπεύθυνοι για τις σχέσεις με τους πελάτες καθώς και για την έρευνα και την ανάπτυξη, όλα ουσιώδη για τη μακροπρόθεσμη και βιώσιμη ανάπτυξη της εταιρίας.

Επιδεικνύοντας υπευθυνότητα

Η διαδικασία απολογισμού καταδεικνύει τη δέσμευση της εταιρίας για λογοδοσία σε όλα τα σημαντικά θέματα βιώσιμης ανάπτυξης, παρέχει μια πρόσθετη πηγή αναφοράς και ένα εργαλείο διαχείρισης και υποστηρίζει την αποτελεσματική εμπλοκή των συμμετόχων της στα θέματα αυτά. Περισσότερα για τη διαδικασία απολογισμού, το εύρος και τα όριά του μπορεί κανείς να αναζητήσει στο σχετικό προσάρτημα στο τέλος της παρούσας έκθεσης (βλ. σελ. 64).

Δέσμευση, ορθή διακυβέρνηση και διαχείριση και απολογισμός αντιπροσωπεύουν τις βασικές αρχές του Ομίλου S&B για διαφάνεια στη δημοσιοποίηση του τρόπου λειτουργίας και της απόδοσης, αλλά πρέπει να υποστηρίζονται και από εξωτερικούς μηχανισμούς αποτελεσματικού ελέγχου λειτουργίας.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος του Ομίλου S&B, που διέπεται από λεπτομερή κανονισμό και ανα-

φέρεται στην Επιτροπή Ελέγχου του Δ.Σ., διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις οικονομικές και λειτουργικές διαδικασίες καθώς και προς τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων και βεβαίως διενεργεί και ελέγχους για απάτες, διαφθορά, σύγκρουση συμφερόντων κ.λπ. Το Σύστημα Εταιρικής Διακυβέρνησης της S&B καθώς και οι πολιτικές και διαδικασίες που συνεχώς εκσυγχρονίζονται παρέχουν σε όλους τους εργαζομένους το απαραίτητο πλαίσιο συμμόρφωσης και αναφοράς.

Περαιτέρω, οι εταιρικές οικονομικές καταστάσεις καθώς και οι εταιρικές δραστηριότητες εν γένει ελέγχονται από εξωτερικούς ελεγκτές, στο πλαίσιο των νομικών υποχρεώσεων της εταιρίας. Εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι διενεργούνται τακτικά, όπως απαιτούν τα διεθνή πρότυπα πιστοποίησης ISO 9001:2000 και 14001:2004 για την πλειονότητα των εγκαταστάσεων της εταιρίας.

Οι δραστηριότητες της S&B, τόσο οι εξορμητικές όσο και της επεξεργασίας, επιβλέπονται και αδειοδοτούνται από θεσμοθετημένες Εποπτικές Αρχές, όπως π.χ. η Επιθεώρηση Μεταλλείων στην Ελλάδα, ή παρεμφερείς αρχές διεθνώς. Τέλος, μεγάλοι προμηθευτές ελέγχονται από πιστοποιημένες διαδικασίες διαχείρισης και προμηθειών που εφαρμόζει η εταιρία.

Ο Ετήσιος και ο Κοινωνικός Απολογισμός της S&B που εκδίδονται ετησίως συμπληρώνουν και επεκτείνουν τον υποχρεωτικό οικονομικό απολογισμό βάσει των απαιτήσεων των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.

Τρεις διακρίσεις για τον τρόπο με τον οποίο η S&B «λογοδοτεί»

Η S&B κατατάχθηκε **7η** στο **Accountability Rating Greece 2009** και **2η** μεταξύ των **βιομηχανικών επιχειρήσεων**.

Το Accountability Rating είναι ένα «εργαλείο» που «μετρά» το βαθμό στον οποίον οι εταιρείες έχουν δομήσει υπεύθυνες πρακτικές στον τρόπο με τον οποίο «επιχειρούν». Επίσης «μετρά» την επίδρασή τους στο φυσικό περιβάλλον, στις οικονομίες και στις τοπικές κοινωνίες στις οποίες δραστηριοποιούνται.

Ο Κοινωνικός Απολογισμός 2008 της S&B έλαβε **διάκριση** από το **Πανεπιστήμιο του Αιγαίου** ως ένας μεταξύ των **10 καλύτερων** απολογισμών ελληνικών εταιριών.

Το Πανεπιστήμιο του Αιγαίου αναπτύσσει σχετική μεθοδολογία από το 2005, που εκτιμά το βαθμό και την έκταση στην οποία οι ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες επιλέγουν να δημοσιεύουν Κοινωνικό Απολογισμό, εφαρμόζουν επιτυχώς τα GRI Sustainability Guidelines.

Ο Κοινωνικός Απολογισμός 2008 της S&B κατατάχθηκε **1ος** στην κατηγορία «**Καλύτερη ισόρροπη προσέγγιση στο τρίπτυχο Οικονομία-Κοινωνία-Περιβάλλον**» των **Βραβείων Βιώσιμης Ανάπτυξης Bravo!**, θεσμό που εγκαινίασε πρόσφατα το **QualityNet Foundation**.

Τα κριτήρια βάσει των οποίων απονέμονται τα βραβεία βασίζονται στις αρχές και στις οδηγίες του GRI. Η αξιολόγηση των εταιρικών Απολογισμών περιστρέφεται γύρω από τον άξονα "συμμέτοχοι" διασφαλίζοντας ότι η τελική επιλογή γίνεται μέσω διαδικασίας, στην οποίαν εμπλέκονται ΜΚΟ, τοπικές αρχές, επιχειρηματικές ενώσεις και η κοινωνία των πολιτών.

Συμβάλλοντας στο δημόσιο διάλογο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η S&B πολύ συχνά ηγείται στην ανάπτυξη και εξέλιξη οικειοθελών αρχών ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης οργανισμών και ενώσεων στις οποίες συμμετέχει (βλ. σελ. 25) και κάθε χρόνο πρωτοστατεί σε πρωτοβουλίες που στόχο έχουν τη διάχυση τέτοιων αρχών και των σχετικών πρακτικών στην επιχειρηματική κοινότητα.

Κατά το 2009, η S&B συνέχισε τη συμμετοχή της, μέσω της Eurotopines, στις συμβουλευτικές διεργασίες της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη στοιχειοθέτηση ενός **«Εντύπου Οδηγίας για τη μη ενεργειακή εξορυκτική βιομηχανία και τη Natura 2000»**. Οι συμμετέχοντες στην Επιτροπή εκπροσωπούν τα Υπουργεία Περιβάλλοντος, τις δασικές υπηρεσίες κ.λπ. των κρατών-μελών, μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και τον εξορυκτικό κλάδο (Eurotopines, IMA-Europe, ICM, UEPG και CEPMC). Στόχος του Εντύπου Οδηγίας είναι να καθορίσει τις διαδικασίες αδειοδότησης και τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της εξορυκτικής δραστηριότητας μέσα σε περιοχές Natura, εκ παραλλήλου με την προστασία των οικοτόπων, και να επικοινωνήσει προς όλους τους εμπλεκόμενους ότι η εξορυκτική δραστηριότητα σε αυτές τις περιοχές δεν είναι απαγορευμένη a priori. Η προετοιμασία αυτού του Εντύπου Οδηγίας βρίσκεται στο τελικό στάδιο.

Στις 27-28 Απριλίου 2009, η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οργάνωσε συνέδριο στην Αθήνα, με επίκεντρο την προστασία της βιοποικιλότητας, και με τίτλο **«Προστασία της Βιοποικιλότητας-Πέρα από το 2010: Προτεραιότητες και Επιλογές για μια μελλοντική ευρωπαϊκή πολιτική»**. Ο διευθύνων σύμβουλος της S&B εκπροσώπησε το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, ενώ ο διευθυντής Περιβάλλοντος, Υγιεινής &

Ασφάλειας του Ομίλου, εκπροσωπώντας την Business Europe, παρουσίασε τις προτάσεις της βιομηχανίας για δραστηριότητες μέσα σε προστατευμένες περιοχές Natura, στο πλαίσιο ενός εργαστηρίου που έφερε τον τίτλο «Natura 2000-Does it Work and how to make it better».

Το **Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη** στην Ελλάδα, συγγενής οργανισμός με το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (World Business Council for Sustainable Development), εγκαινίασε σειρά πρωτοβουλιών στη διάρκεια του 2009. Η S&B και ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρίας, ο οποίος διατελεί πρόεδρος του Συμβουλίου ΣΕΒ, έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στην προώθηση του έργου του.

Στο πρώτο εξάμηνο του έτους δημοσιεύθηκε από το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μία ερευνητική εργασία με τίτλο **«Αναφορά επί των πρωτοβουλιών Βιώσιμης Ανάπτυξης»**, σε συνέχεια ειδικής μελέτης – πρώτης στο είδος της στην Ελλάδα – για την προώθηση Καλών Πρακτικών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη όπως αυτές εφαρμόστηκαν από μεγάλες ελληνικές βιομηχανίες-μέλη του Συμ-

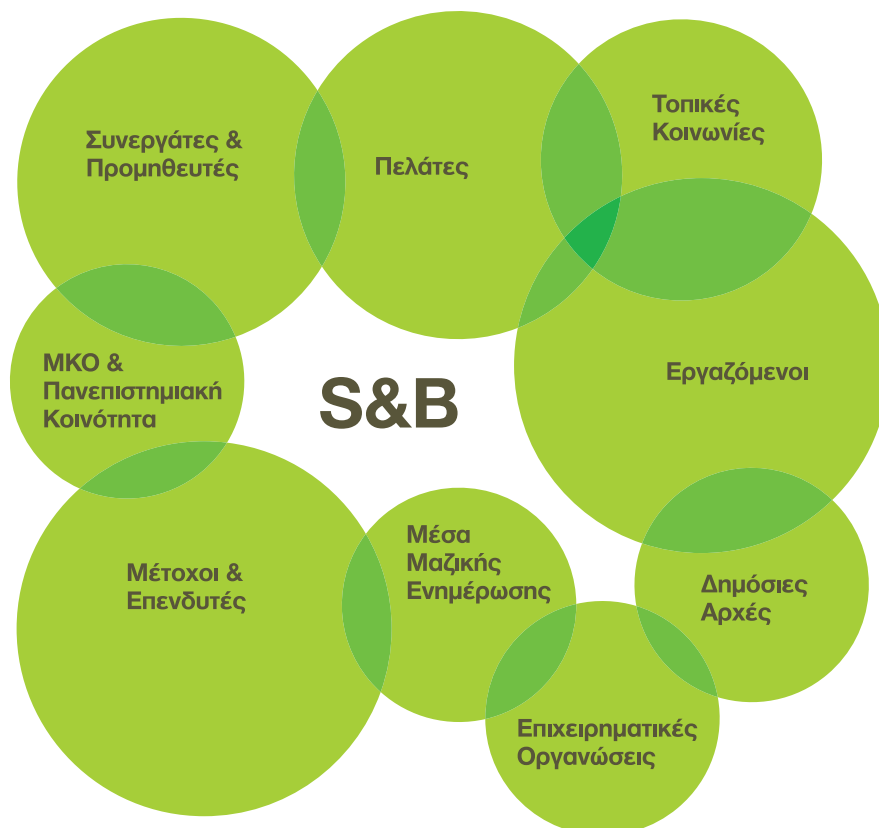

βουλίου. Η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας, σε συνδυασμό με τη διακίνηση της Αναφοράς, περιλήφθηκε στο πρόγραμμα διάφορων εκδηλώσεων που οργανώθηκαν κατά το Ετήσιο Συνέδριο του ΣΕΒ τον Μάιο του 2009.

Στις 22 και 23 Οκτωβρίου 2009 το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, σε συνεργασία με το πρόγραμμα Megaron Plus του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, διοργάνωσε διεθνές συμπόσιο για το νερό με θέμα **«Βιώσιμη Ανάπτυξη και Νερό: μία διεθνής πρόκληση για τοπικές δράσεις»**. Στο συμπόσιο τονίστηκαν όλες οι πλευρές της σημαντικότητας αλλά όχι αναγνωρισμένης πρόκλησης της λειψυδρίας, φέρνοντας μαζί επιστήμονες και ειδικούς από την Ευρώπη, την Αυστραλία, τις ΗΠΑ, τη Διεθνή Τράπεζα και τα Ηνωμένα Έθνη. Το συμπόσιο συνέπεσε με τα εγκαίνια μιας μοναδικής διεθνούς έκθεσης για τους υδάτινους πόρους και τη βιωσιμότητά τους με τίτλο **«Water for All»**, σε διοργάνωση του Cité des sciences et de l'industrie, La Villette-Paris. Χορηγοί της έκθεσης ήταν το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και το Ευγενίδειο Ίδρυμα με τη συνεργασία του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών και της Γαλλικής Πρεσβείας στην Ελλάδα.

Η S&B προάγει το δημόσιο διάλογο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μέσω της ενεργούς της συμμετοχής σε επιτροπές και ομάδες εργασίας διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών οργανισμών και ενώσεων.

Διάλογος με τους Συμμετόχους

Σχέση ακεραιότητας σε εποχές αβεβαιότητας

Η ισχυρή και μακρόχρονη δέσμευσή μας απέναντι στους συμμετόχους μας καθ' όλη τη διάρκεια των 75 ετών λειτουργίας της εταιρίας, μας βοήθησε να αντιμετωπίσουμε μαζί τους δύσκολους καιρούς με ειλικρίνεια και διαφάνεια και ενδυνάμωσε τις σχέσεις μας σε μία στιβαρή «συμμαχία» έτοιμη να αδράξει τις προκλήσεις που θα προκύψουν από την ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας.

Η διεθνής οικονομική κρίση επηρέασε έντονα τη δραστηριότητα των πελατών της S&B αλλά όχι τις σχέσεις τους μαζί της, οι οποίες είναι μακράς πνοής και όχι μόνον δεν επηρεάστηκαν, αλλά αντιθέτως συνεισέφεραν στην εξεύρεση ισόρροπων και κοινών λύσεων για την εξυπηρέτηση των αναγκών και των δύο πλευρών, πέραν νομικών υποχρεώσεων και εμπορικών συμφωνιών.

Παράλληλα με τις παραδοσιακές μορφές οικονομικής ανάπτυξης όπως ο τουρισμός και η γεωργία, η S&B ήταν και κατά το έτος 2009 της διεθνούς οικονομικής κρίσης ένας από τους μεγαλύτερους εργοδότες σε τοπικό επίπεδο –με άμεσο ή έμμεσο τρόπο– για τη Μήλο και τη Φωκίδα, υποστηρίζοντας έτσι τον ντόπιο πληθυσμό να παραμείνει στενά δεμένος με την ιδιαίτερη πατρίδα του. Σε δύσκολους καιρούς γίνεται περισσότερο από ποτέ φανερό ότι η βάση για την επίτευξη του κοινού στόχου για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ενημέρωση, η ανταλλαγή απόψεων και ο εποικοδομητικός διάλογος, βασισμένα σε αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμό.

Το 2009 αποδείχθηκε «λυδία λίθος» για τη σχέση της S&B με τους μετόχους και τους επενδυτές της. Αν και δύσκολο έτος για τη διεθνή οικονομία, η πλήρης κάλυψη της Αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου τον Σεπτέμβριο του 2009 κατέδειξε την ανανεωμένη εμπιστοσύνη με την οποία περιέβαλαν την εταιρία οι μέτοχοι και οι επενδυτές της.

Εργαζόμενοι Επιδεικνύοντας αφοσίωση και ομαδικό πνεύμα

Πελάτες Αντλώντας δύναμη από τη στενή και μακρόχρονη σχέση

Ταυτότητα

Στο τέλος του 2009, η S&B απασχολούσε 2.027 εργαζομένους σε 15 χώρες της Ευρώπης, της Ασίας, της Β. και Ν. Αμερικής και της Αφρικής. Από αυτούς, το 68% ήταν εργαζόμενοι εκτός Ελλάδας και το 50% ήταν εργατοτεχνικό προσωπικό.

Η S&B είναι μια βιομηχανία η οποία προμηθεύει άλλες βιομηχανίες (B2B) σε περισσότερους από 15 ποικίλους τομείς όπως τα χυτήρια, οι κατασκευές και τα δομικά υλικά, η χαλυβουργία, η μεταλλουργία, η αυτοκινητοβιομηχανία, οι καλλιέργειες κ.λπ.

Κύρια ενδιαφέροντα και ανησυχίες

Η S&B συμμερίζεται τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες των εργαζομένων της σε θέματα υγιεινής & ασφάλειας στην εργασία, ίσης αντιμετώπισης και ευκαιριών, σταδιοδρομίας και προσωπικής εξέλιξης και ισορροπίας μεταξύ της εργασιακής και προσωπικής ζωής. Στο βαθμό που οι εργαζόμενοι της S&B είναι επίσης μέλη των τοπικών κοινωνιών στις οποίες δραστηριοποιείται, συμμερίζεται και τις ανησυχίες τους για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς της προσωπικής τους πατρίδας.

Οι πελάτες της S&B βασίζονται στις στενές σχέσεις που διατηρούμε μαζί τους, και είναι αυτές που μας δίνουν τη δυνατότητα να αντιλαμβανόμαστε και να ικανοποιούμε πλήρως τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά τις ανάγκες τους. Εκείνοι αναζητούν και εμείς διασφαλίζουμε σταθερή προμήθεια προϊόντος διεθνώς, ποιότητα και αξιοπιστία, εξειδικευμένη τεχνογνωσία και εμπειρία.

Μέθοδοι «διαλόγου»

Η διοίκηση και οι εργαζόμενοι της S&B συνθέτουν μία επιχειρηματική οικογένεια με έντονες «αλληλεπιδράσεις». Η ισχύς και τα αποτελέσματα αυτών των αλληλεπιδράσεων αναδείχθηκαν έντονα το 2009 όταν όλοι οι εργαζόμενοι συνεισέφεραν ενεργά και έμληκτα στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, ανταποκρινόμενοι στα μηνύματα της διοίκησης της εταιρίας.

Οι μακροπρόθεσμες και στενές σχέσεις με τους πελάτες και ο συνεχής και σταθερός «διάλογος» μαζί τους διευκολύνουν τους ανθρώπους της S&B στις πωλήσεις, στην τεχνική υποστήριξη και την έρευνα και ανάπτυξη να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

Τοπικές Κοινωνίες

Μία ισχυρή εκ των ων ουκ άνευ σχέση, παλιά όσο και η ίδια η S&B

Η Μήλος και το ορεινό σύμπλεγμα της Γκιώνας και του Παρνασσού στο νομό Φωκίδας της ηπειρωτικής Ελλάδας είναι οι περιοχές και τοπικές κοινότητες που κατ' εξοχήν επηρεάζονται από τις δραστηριότητες της εταιρίας, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της εξορυκτικής δραστηριότητας της S&B (περισσότερο από το 80%) εντοπίζεται εδώ, περιοχές όπου η εταιρία είναι και ο μεγαλύτερος εργοδότης.

Οι τοπικές κοινότητες, οι απομακρυσμένες από τα μεγάλα αστικά κέντρα και τις πόλεις, όπως αυτές στις οποίες δραστηριοποιείται η S&B, προσβλέπουν στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, στις κοινωνικές παροχές (υγεία, παιδεία κ.λπ.) και στα έργα υποδομής, στηριζόμενοι στους μεγάλους εργοδότες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, από τους οποίους προσδοκούν παράλληλα και ελαχιστοποίηση των άμεσων περιβαλλοντικών επιδράσεων από τη δραστηριότητά τους.

Η S&B προωθεί το διάλογο με την τοπική κοινωνία επιδιώκοντας την κοινωνική συναίνεση για θέματα που αφορούν τη δραστηριότητά της. Προάγει την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας απασχολώντας εργαζομένους από την περιοχή, ενώ παράλληλα συμβάλλει άμεσα ή μέσω θεσμοθετημένων μορφών συνεργασίας με τις τοπικές αρχές στη δημιουργία και υποστήριξη έργων υποδομής και κοινωνικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών θεσμών.

Συνεργάτες και Προμηθευτές

Συνύπαρξη και συνεργασία σε καιρούς ανάγκης

Οι συνεργάτες και οι προμηθευτές της S&B είναι στην πλειονότητά τους πάροχοι υπηρεσιών (εργολάβοι), οι οποίοι απασχολούνται κατά κύριο λόγο στην εξόρυξη και τη μεταφορά των ορυκτών. Οι ναυλομεσίτες αποτελούν μία ακόμα σημαντική ομάδα συνεργατών, ειδικά στην Ελλάδα, από όπου εξάγεται το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων της S&B προς διάφορες χώρες του κόσμου.

Οι βασικές ανησυχίες των συνεργατών της S&B σχετίζονται στενά με αυτές της εταιρίας. Μεταξύ των κυριότερων προτεραιοτήτων τους είναι η σταθερή προμήθεια προϊόντων, η έγκαιρη παράδοση υπό ασφαλείς συνθήκες για τους εργαζομένους και τα προϊόντα τους και οι ανταγωνιστικές τιμές.

Η S&B αναπτύσσει μακροχρόνιες σχέσεις με τους συνεργάτες και τους προμηθευτές της, γεγονός που επιτρέπει στα δύο μέρη να ανταλλάσσονται και να συμμερίζονται τις ανησυχίες του άλλου. Στο πλαίσιο αυτό η S&B έχει επεκτείνει την πολιτική της για υγιεινή & ασφαλή στην εργασία και στους εργαζομένους των εργολάβων της με τη σύμφωνη γνώμη των τελευταίων.

Μέτοχοι και Επενδυτές

Συμμεριζόμενοι τα συμφέροντα των μετόχων μας

Η μετοχική βάση της S&B συνίσταται σε ιδιώτες και θεσμικούς επενδυτές, Έλληνες και ξένους. Την απόλυτη πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου κατέχει η οικογένεια των ιδρυτών. Η μετοχική δομή κατά την 6η Μαΐου του 2010 είχε ως εξής:

59,8% - Οικογένεια ιδρυτών
8,4% - Έλληνες θεσμικοί επενδυτές
22,1% - Ξένοι θεσμικοί επενδυτές
8,6% - Ιδιώτες Έλληνες επενδυτές
1,1% - Ίδιες μετοχές

Εξ ορισμού, το ενδιαφέρον των μετόχων οποιασδήποτε εταιρίας σχετίζεται με την οικονομική της απόδοση, την πρακτική πληρωμής μερισμάτων και την αύξηση της αξίας των μετοχών που κατέχουν.

Η S&B επιδιώκει να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των μετόχων της και να δημιουργεί αξία μέσω των αποφάσεων και των δράσεών της. Η ροή της πληροφόρησης, ώστε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να ενημερώνονται τακτικά σε σχέση με τα θέματα που τα αφορούν, αποτελεί δέσμευση για τη διοίκηση της S&B. Περισσότερα για τις σχέσεις με τους επενδυτές στη σελ. 51 του Ετήσιου Απολογισμού 2009.

Δημόσιες Αρχές Επιδιώκοντας ταύτιση στόχων

Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Πανεπιστημιακή Κοινότητα Συνεργαζόμενοι για την ανάπτυξη της επιστήμης και της γνώσης

Ταυτότητα

Οι δημόσιες αρχές και οι υπηρεσίες τους σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο σε όλες τις χώρες δραστηριοποίησης της S&B

Εθνικές ή διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις όπως η Ελληνική Εταιρία Περιβάλλοντος & Πολιτισμού, η WWF Ελλάς, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία κ.λπ. Πανεπιστημιακά και ακαδημαϊκά ιδρύματα όπως το ΕΘΙΑΓΕ, τα Πανεπιστήμια Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Θεσσαλίας, Πάτρας στην Ελλάδα, του Βερολίνου, του Clausthal, του Freiberg, Duisburg και το Ινστιτούτο Max-Planck στη Γερμανία, το Πανεπιστήμιο Carnegie-Mellon και Illinois των ΗΠΑ κ.λπ.

Κύρια ενδιαφέροντα και ανησυχίες

Οι δημόσιες αρχές προστατεύουν και παρακολουθούν τη συμμόρφωση προς τους νόμους και τη σωστή εφαρμογή των κανονισμών και των διοικητικών πράξεων προσαπίζοντας το δημόσιο συμφέρον.

Κύρια ενδιαφέροντα αποτελούν η προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού και η ευαισθητοποίησή του στα θέματα αυτά.

Μέθοδοι «διαλόγου»

Στην πορεία των 75 χρόνων της ιστορίας της S&B η «Νομιμότητα» αποτελεί το αυτονόητο πλαίσιο λειτουργίας της. Η S&B ενεργεί στο πλαίσιο των νόμων και των οδηγιών και απαιτήσεων των τοπικών αρχών. Λειτουργεί μόνο με τις απαραίτητες άδειες, εξουσιοδοτήσεις, και μεταλλευτικά δικαιώματα και παραχωρήσεις.

Η S&B δημιουργεί συνέργιες και συνεργάζεται στην ανάπτυξη προγραμμάτων επιστημονικού ενδιαφέροντος στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και της ανάπτυξης και βελτίωσης προϊόντων και της επεξεργασίας τους.

Η εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, η εκπόνηση «μελετών βάσης» για τη κλωρίδα και την πανίδα των περιοχών όπου η S&B αναπτύσσει την εξορυκτική δραστηριότητά της εντός Ελλάδος, οι εκπαιδευτικές επισκέψεις φοιτητών στις εγκαταστάσεις παραγωγής και στις θέσεις αποκατάστασής της κ.λπ. είναι κάποιες μορφές συνεργασίας, οι οποίες αναλύονται και σε άλλες σελίδες του παρόντος Κοινωνικού Απολογισμού.

Επιχειρηματικές Οργανώσεις

Η φωνή μας

στην επιχειρηματική κοινότητα

Η S&B είναι μέλος Επιχειρηματικών Οργανώσεων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Συγκεκριμένα, αναφέρονται: ο ΣΕΒ-Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών, το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, ο Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων (ΣΜΕ), το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, το δίκτυο Global Compact Hellas, διάφορα Επιμελητήρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, η Industrial Minerals Association-Europe (IMA), η European Bentonite Association (EUBA), η European Association of Mining Companies (Euromines), το Perlite Institute, η Association for Iron & Steel Technology (AISTech)

Οι επιχειρηματικές οργανώσεις απηχούν τη φωνή της επιχειρηματικής κοινότητας σε θέματα του γενικότερου ενδιαφέροντός της, ή του βιομηχανικού κλάδου της εξόρυξης και επεξεργασίας ορυκτών ειδικότερα (βλ. σελ. 19).

Συμμετέχει με διευθυντικά της στελέχη σε υψηλές θέσεις ιεραρχίας πολλών από τις επιχειρηματικές αυτές οργανώσεις –είτε στα Δ.Σ. είτε σε τεχνικές και επιστημονικές επιτροπές– καθώς και σε εκδηλώσεις και δραστηριότητές τους. Υποστηρίζει τις αρχές, τους κώδικες και τις οικειοθελείς συμφωνίες που έχουν υιοθετήσει οι επιχειρηματικές οργανώσεις, προωθώντας το διάλογο για τη βιώσιμη και υπεύθυνη ανάπτυξη της βιομηχανίας.

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

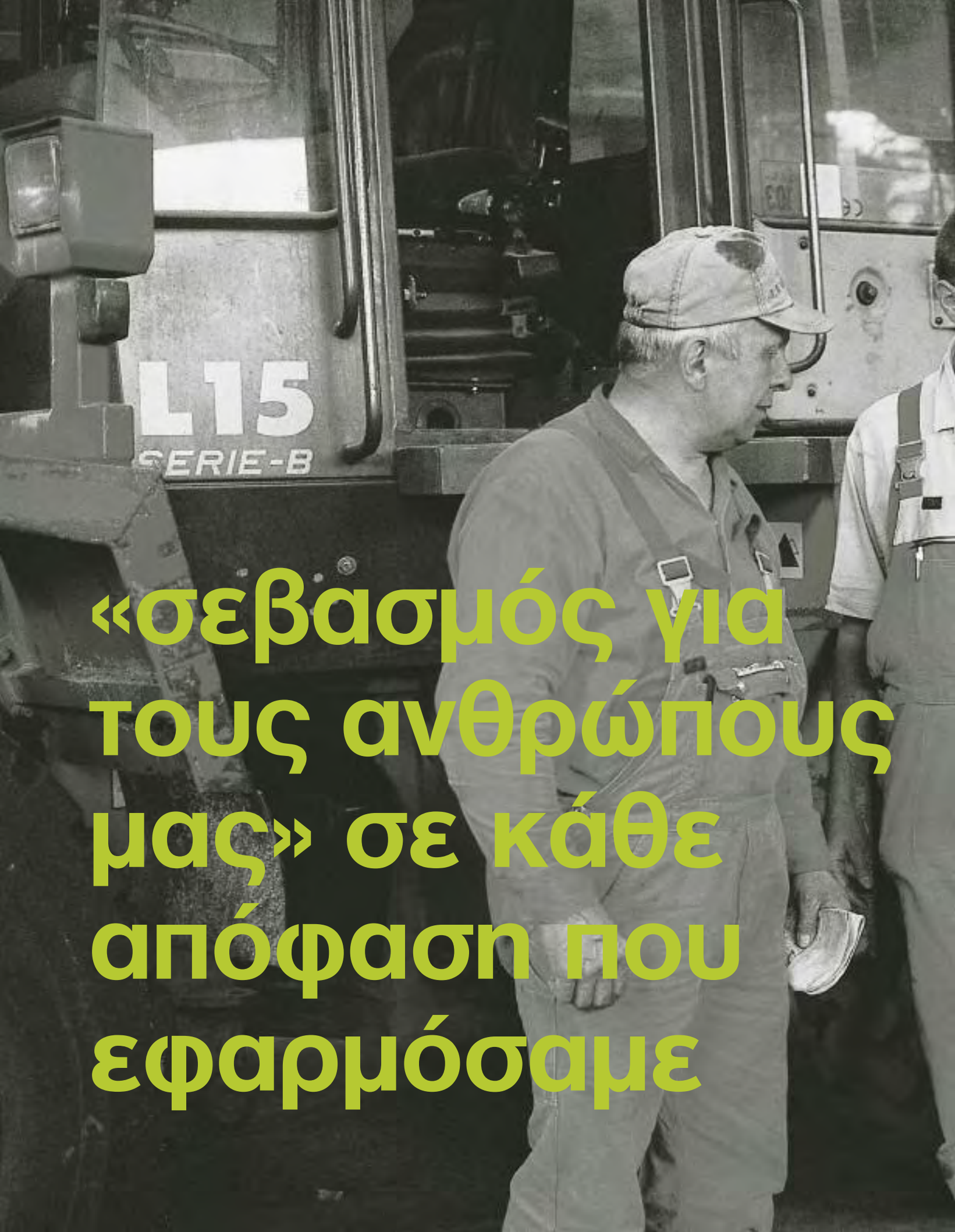
Η φωνή μας

στο ευρύτερο κοινό

Έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης

Παροχή έγκαιρης και έγκυρης πληροφόρησης στο κοινό που τα παρακολουθεί

Δελτία Τύπου και Ανακοινώσεις, δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων, εταιρικές παρουσιάσεις και παρουσιάσεις οικονομικών αποτελεσμάτων προς δημοσιογράφους είναι μερικές από τις συνήθεις μορφές συνεργασίας μας με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

**«σεβασμός για
τους ανθρώπους
μας» σε κάθε
απόφαση που
εφαρμόσαμε**

Τα μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης που επηρέασαν το 2009 το σύνολο της οικογένειας της S&B εφαρμόστηκαν με ιδιαίτερη μέριμνα για κοινωνική ευαισθησία. Τις αναπόφευκτες θυσίες τις μοιραστήκαμε όλοι, από τη διοίκηση μέχρι το τεχνικό προσωπικό. Οι άνθρωποί μας αναγνώρισαν τη σοβαρότητα της κατάστασης υποστηρίζοντας τις προσπάθειες της εταιρίας και διευκολύνοντας την εφαρμογή των αποφάσεων.

Ο στόχος για «Μηδέν Ατυχήματα» παρέμεινε πρώτη προτεραιότητα ενώ η ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη και στη βελτίωση της συμπεριφοράς στην εργασία συνεχίστηκε με εκπαιδευτικά προγράμματα και με επενδύσεις σε μεθόδους πρόληψης ατυχημάτων.

Οι Άνθρωποί μας

Αντιμετωπίζοντας την Κρίση

Το 2009 ήταν ένας χρόνος προκλήσεων που επηρέασε όλη την οικογένεια της S&B. Η εταιρία εφάρμοσε μία σειρά συλλογικών και αποφασιστικών ενεργειών με στόχο τη βελτίωση των ταμειακών ροών και τη μείωση της βάσης του λειτουργικού κόστους, έτσι ώστε να μπορέσει να προσαρμοστεί στη νέα πραγματικότητα. Όλα τα μέτρα αποφασίστηκαν συμμετοχικά και συντονισμένα, πάντα σε συνεργασία με τις επιτροπές και τα σωματεία των εργαζομένων καθώς και των τοπικών αρχών, και με οδηγό τις Αξίες της S&B.

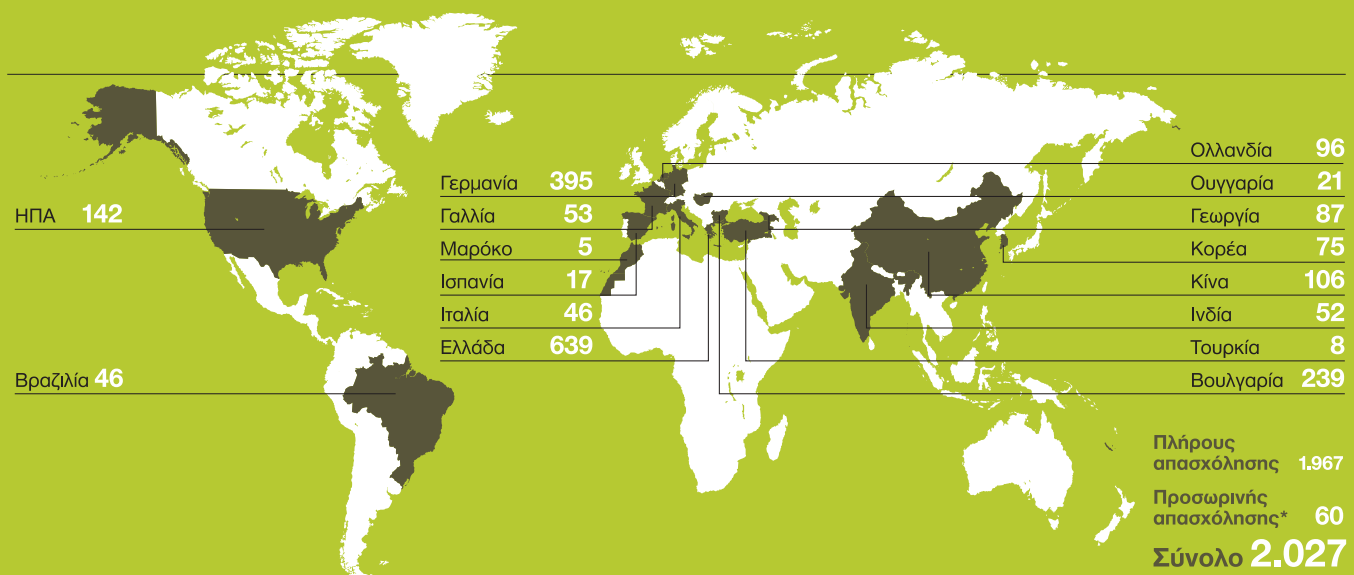
Ως πρώτο βήμα, η S&B προχώρησε σε ενέργειες μείωσης κόστους όπως ο περιορισμός του χρόνου παραγωγής, η υποχρεωτική λήψη αδειών και οι προσωρινές παύσεις της παραγωγικής διαδικασίας σε αρκετές χώρες δραστηριοποίησής της. Αυτά τα μέτρα συνδυάστηκαν με περικοπές δαπανών και στις εγκαταστάσεις γραφείων της εταιρίας μέσω μείωσης των υπερωριών, παγώματος των προσλήψεων και επανεξέτασης των διάφορων πρακτικών και διαδικασιών [με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους]. Στο πρώτο τετράμηνο του 2009, οι προσπάθειες για μείωση του κόστους εντατικοποιήθηκαν και εφαρμόστηκαν επιπλέον μέτρα όπως ο περιορισμός του λειτουργικού χώρου των κεντρικών γραφείων και η υπομίσθωση του πλεονάζοντος χώρου, η εναρμόνιση του αριθμού των εργαζομένων προς τα νέα δεδομένα, το πάγωμα των μισθών και η μείωση των μεταβλητών αμοιβών για τα διευθυντικά στελέχη. Επιπλέον αυτών των πρωτοβουλιών, στο τέλος του έτους η εταιρία προέβη σε ακόμα πιο δραστηκές αλλαγές με στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής και την προσαρμογή της παραγωγής στη μειωμένη ζήτηση, κλείνοντας κάποιες μικρές παραγωγικές μονάδες, υιοθετώντας μείωση του χρόνου εργασίας ή «κυκλικό» εργασιακό πρόγραμμα καθώς και προ-

γράμματα προσωρινής διαθεσιμότητας εργαζομένων. Οι θυσίες που συνεπάγονται όλες αυτές οι ενέργειες αφορούσαν όλους τους εργαζομένους, από τα διευθυντικά στελέχη μέχρι το εργατοτεχνικό προσωπικό.

Αντιμετωπίσαμε τις προκλήσεις, εφαρμόσαμε δύσκολες αποφάσεις και προσαρμοστήκαμε στη νέα κατάσταση.

Σε θέματα αναδιάρθρωσης του ανθρώπινου δυναμικού πραγματοποιήθηκαν κανονικές συνταξιοδοτήσεις χωρίς αναπλήρωση καθώς και πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, στις περιπτώσεις που πληρούνταν τα απαραίτητα κριτήρια. Για τους εργαζομένους που αποχώρησαν από την εταιρία, η S&B πιστή στην Αξία του Σεβασμού στον Άνθρωπο, μερίμνησε όχι μόνο για την οικονομική τους ενίσχυση, αλλά και για την υποστήριξή τους στη διαδικασία αναζήτησης και εύρεσης νέων επαγγελματικών ευκαιριών, παρέχοντας πρόγραμμα εύρεσης εργασίας ή υιοθετώντας άλλες σχετικές πρακτικές.

Ακόμα και σε δύσκολους καιρούς, ο σεβασμός μας προς όλους τους συναδέλφους και η δέσμευσή μας στην επαγγελματική υγιεινή & ασφάλεια παραμένουν πρωταρχικής σημασίας για όλους μας.

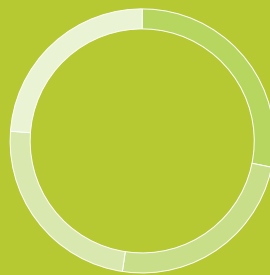
* προσωρινής απασχόλησης ήταν προσωπικό (πλήρους ωραρίου) σε δοκιμαστική περίοδο ή σε ειδικά projects ή φοιτητές σε πρακτική άσκηση κ.λπ.

Οι Άνθρωποί μας σε Αριθμούς

Κατανομή Προσωπικού

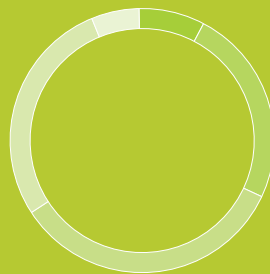
Ανά Έτη Υπηρεσίας στην Εταιρία

0-5 χρόνια	28%
6-10 χρόνια	24%
11-20 χρόνια	24%
πάνω από 21 χρόνια	24%

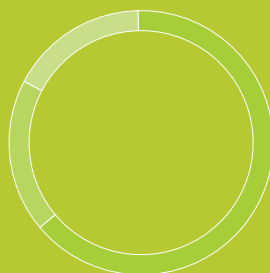
Ανά Ηλικία

18-29 ετών	8%
30-39 ετών	24%
40-49 ετών	34%
50-59 ετών	28%
60 ετών και άνω	6%

Ανά Κατηγορία

Εργατοτεχνικό προσωπικό	64%
Διοικητικό προσωπικό	19%
Στελέχη	17%

Στο τέλος του 2009, το ανθρώπινο δυναμικό αριθμούσε παγκοσμίως 2.027 άτομα, εκ των οποίων το 68% απασχολούνταν εκτός Ελλάδας, σε 15 χώρες στην Ευρώπη, στην Ασία, στη Βόρεια και Νότια Αμερική, καθώς και στην Αφρική. Η S&B χρησιμοποίησε επίσης τις υπηρεσίες 420 ατόμων υπό τη δική της επίβλεψη στην Ελλάδα και στην Κίνα. Πάνω από το 95% του συνόλου του προσωπικού της εταιρίας απασχολήθηκε με μόνιμη σύμβαση εργασίας κατά το 2009. Οι υπόλοιποι απασχολήθηκαν με συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή προσωρινής απασχόλησης.

Η S&B υποστηρίζει την **ίση μεταχείριση** των δύο φύλων **και την παροχή ίσων ευκαιριών**, τόσο για την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας όσο και για την επαγγελματική εξέλιξη των εργαζομένων της. Το 2009, σχεδόν το 20% του προσωπικού της αποτελείτο από γυναίκες, μολονότι η φύση της εξορυκτικής δραστηριότητας της Εταιρίας δεν ευνοεί ιδιαίτερα την απασχόληση γυναικών. Επίσης, 2 από τα 9 μέλη της ανώτατης Διευθυντικής Ομάδας της S&B είναι γυναίκες, όπως και 4 από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το 2009, ο **δείκτης κινητικότητας προσωπικού** κυμάνθηκε και πάλι στα σχετικά χαμηλά επίπεδα της τάξης του 2,8%.

Κινητικότητα προσωπικού

	ανά περιοχή	ανά φύλο	
		άνδρες	γυναίκες
Ελλάδα	17	75%	25%
Γερμανία	4	50%	50%
ΗΠΑ	3	67%	33%
Ινδία	6		
Βουλγαρία	11		
Κορέα	3		
Κίνα	5		
Ολλανδία	3		
Γαλλία	5		
Σύνολο	57		

Κινητικότητα προσωπικού

ανά ηλικία

Ηλικία	Ελλάδα	Γερμανία	ΗΠΑ
18-29	31,3%	25,0%	0,0%
30-39	50,0%	25,0%	33,3%
40-49	12,5%	0,0%	33,3%
50-59	6,3%	25,0%	0,0%
πάνω από 60	0,0%	25,0%	33,3%

Προσέλκυση Προσωπικού

Η S&B, επιδιώκοντας τη συνεχή επαφή με τους φοιτητές και την αγορά εργασίας, διατηρεί στενή σχέση με την πανεπιστημιακή κοινότητα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στο πλαίσιο αυτό απασχολεί φοιτητές για πρακτικές ασκήσεις, διοργανώνει επισκέψεις τους στις εγκαταστάσεις της, πραγματοποιεί παρουσιάσεις σε σχολές και συμμετέχει συστηματικά σε Ημέρες Καριέρας που διοργανώνουν διάφοροι φορείς. Οι προαναφερθείσες πρακτικές προσφέρουν στους φοιτητές την ευκαιρία να γνωρίσουν την εταιρεία και τις δραστηριότητές της, και στην S&B να έρθει σε επαφή με πιθανά μελλοντικά στελέχη.

Η εταιρεία χρησιμοποιεί αξιολογικά εργαλεία επιλογής προσωπικού, ειδικά προσαρμοσμένα στις ανάγκες της, ενώ ο χειρισμός των αιτήσεων των

υποψηφίων πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής, αξιολογούνται τόσο οι δεξιότητες των υποψηφίων, απαραίτητες για την επίτευξη των απαιτήσεων της θέσης αλλά και των στρατηγικών στόχων της εταιρείας, όσο και η ικανότητά τους να ανταποκρίνονται στις προκλή-

σεις του επιχειρησιακού χώρου και συγχρόνως να ενστερνίζονται τις αξίες της εταιρείας. Η διαδικασία περιλαμβάνει συμπλήρωση ερωτηματολογίων προσωπικότητας, τεστ δεξιοτήτων και δομημένες συνεντεύξεις. Όλα μαζί συντελούν στη διαμόρφωση εμπεριστατωμένης άποψης για το προφίλ των υποψηφίων.

Για περισσότερους από τους μισούς εργαζομένους της, η S&B αποτελεί ένα μεγάλο τοπικό εργοδότη στην Ελλάδα (στο νησί της Μήλου και στην επαρχία Φωκίδας), τη Βουλγαρία, τη Βραζιλία, την Ινδία, τη Γαλλία και άλλες περιοχές δραστηριοποίησης, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων προέρχονται από την τοπική κοινωνία.

Η S&B υποστηρίζει το Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων

Το 2009, η S&B συνέχισε τη συνεργασία της με το Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων (ΣΕΝ), μη κερδοσκοπικό οργανισμό που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ). Το Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων προσφέρει σε μαθητές σχολείων τη δυνατότητα συμμετοχής σε βιωματικές δραστηριότητες με στόχο να εξερευνήσουν τους ορίζοντες επαγγελματικής αποκατάστασης που τους ανοίγονται και να κατανοήσουν βασικές επιχειρηματικές και οικονομικές αρχές. Η S&B συμμετέχει σε δύο πρωτοβουλίες του ΣΕΝ

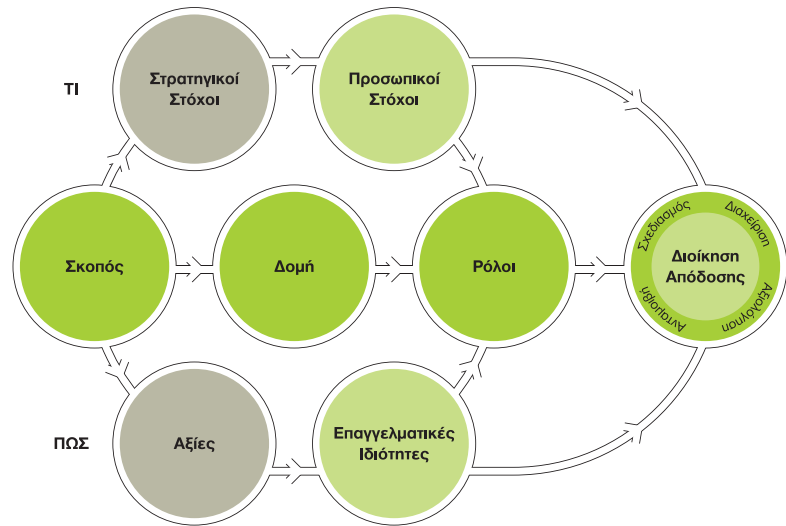
μέσα στο 2009: «*Στη Σκιά ενός Στελέχους*» και «*Εικονική Επιχείρηση*».

Το πρόγραμμα «*Στη Σκιά ενός Στελέχους*» απευθύνεται σε μαθητές γυμνασίου και λυκείου με σκοπό να τους εισαγάγει στους τρόπους λειτουργίας της οικονομίας και να τους προετοιμάσει για επαγγελματική επιτυχία και διά βίου μάθηση. Στο πλαίσιο αυτό 25 μαθητές ιδιωτικού σχολείου επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν στα κεντρικά γραφεία της S&B, και είχαν προσωπική συνέντευξη 1,5 ώρας με επτά διευθυντές διάφορων τομέων σχετικά με θέ-

ματα που αφορούσαν την εργασία, την επιλογή επαγγέλματος και την εξέλιξη καριέρας σε μια επιχείρηση.

Το πρόγραμμα «*Εικονική Επιχείρηση*» παρέχει βασικές επιχειρηματικές και οικονομικές γνώσεις σε μαθητές λυκείου. Η S&B συμμετέχει στο πρόγραμμα με ένα στέλεχος το οποίο υποστηρίζει τα παιδιά συμβουλευτικά σχετικά με τη διαχείριση μιας «εικονικής επιχείρησης» που έχουν δημιουργήσει για τους σκοπούς το προγράμματος. Το πρόγραμμα ολοκληρώνεται στο πρώτο εξάμηνο του 2010.

Ολοκληρωμένο Σύστημα Ανθρώπινου Δυναμικού

Το ολοκληρωμένο Σύστημα Ανθρώπινου Δυναμικού, που περιλαμβάνει τη διαδικασία αξιολόγησης θέσεων και αξιολόγησης απόδοσης και το σύστημα αμοιβών και παροχών, εφαρμόζεται στην Ελλάδα, στη Γερμανία, στις ΗΠΑ, στη Γαλλία και, από το 2009, στη Βουλγαρία.

Ευκαιρίες για τους Ανθρώπους μας

Η S&B δεσμεύεται να παρέχει στους ανθρώπους της ευκαιρίες πλήρους ανάπτυξης των δυνατοτήτων τους.

Στο πλαίσιο αυτής της δέσμευσης, η εταιρία έχει αναπτύξει και εφαρμόζει ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης της Απόδοσης, το οποίο εξελίσσεται και προσαρμόζεται συστηματικά, για να ανταποκριθεί τόσο στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της εταιρίας όσο και της αγοράς γενικότερα. Το σύστημα αυτό, για το οποίο μάλιστα η S&B βραβεύτηκε το 2005 με το Βραβείο «Καλύτερης Πρωτοβου-

λίας Ανθρώπινου Δυναμικού» της KPMG, σπρρίζεται σε συγκεκριμένους στόχους και ιδιότητες-συμπεριφορές βάσει των οποίων αξιολογείται η απόδοση των εργαζομένων, επιβραβεύονται τα κύρια επιτεύγματά τους, καθορίζονται οι εκπαιδευτικές ανάγκες και το σχέδιο ανάπτυξής τους.

Το Σύστημα Διοίκησης και Διαχείρισης της Απόδοσης εφαρμόζεται ήδη εκτός από την Ελλάδα, όπου βρίσκεται η κεντρική διοίκηση της εταιρίας, στη Γερμανία, τη Γαλλία, τη Β. Αμερική και, προσφάτως, στη Βουλγαρία.

Το 2009 η ενσωμάτωση των συναδέλφων μας στη Βουλγαρία συνεχίστηκε με την εφαρμογή του Συστήματος Αξιολόγησης της Απόδοσης, το οποίο παρουσιάστηκε σε όλα τα στελέχη της S&B τον Νοέμβριο του 2009. Η πρώτη φάση της ενσωμάτωσης ξεκίνησε το 2008 με την εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης θέσεων και του συστήματος αμοιβών και παροχών. Με την ολοκλήρωση και της τελευταίας φάσης της ενσωμάτωσης, οι Βούλγαροι συνάδελφοί μας εντάχθηκαν πλήρως στην οικογένεια της S&B.

Εκπαίδευση & ανάπτυξη

Η εταιρία δεσμεύεται να παρέχει ευκαιρίες επιμόρφωσης, εκπαίδευσης και ανάπτυξης στους εργαζομένους της. Ειδικά για τα στελέχη, η διάγνωση των αναγκών εκπαίδευσης και των περιοχών ανάπτυξης των επαγγελματικών δυνατοτήτων τους γίνεται κυρίως μέσω του Συστήματος Αξιολόγησης της Απόδοσης. Διαπιστώνονται οι συμπεριφορές και δεξιότητες προς βελτίωση και οι ανάγκες εκπαίδευσης συζητούνται με τον προϊστάμενο του αξιολογούμενου και αναλόγως σχεδιάζονται, σε

συνεργασία με τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, τόσο ατομικά όσο και ομαδικά προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης, είτε ενδοεταιρικά είτε σε συνεργασία με επιλεγμένους εκπαιδευτικούς φορείς.

Η εταιρία αντιλαμβάνεται την εκπαίδευση και ανάπτυξη των εργαζομένων της ως επένδυση για τη μακρόπνοη εξέλιξή της και, επομένως, θεωρεί ότι τόσο το βραχυπρόθεσμο όσο και το μακροπρόθεσμο αποτελέσματα αυτής της

επένδυσης πρέπει να μετρώνται και να αποτιμώνται. Έτσι, η S&B σχεδίασε και εφάρμοσε μία διαδικασία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των εκπαιδευτικών της πρωτοβουλιών.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής της πολιτικής, η εταιρία, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, χρηματοδοτεί και μακροχρόνια προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και εξειδίκευσης, όπως προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα.

Εκπαιδεύουμε

Το 2009, πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις της εταιρίας στη Βόρεια Αμερική σειρά εκπαιδύσεων στα συστήματα ανθρώπινου δυναμικού με εισηγητή στέλεχος της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου. Η εκπαίδευση ήταν βιωματική, με διάφορα παιχνίδια ρόλων (role plays) και μελέτες περιπτώσεων (case studies) για τη βαθύτερη κατανόηση της θεωρίας και των αρχών που παρουσιάστηκαν. Η εκπαίδευση αξιολογήθηκε από τους συμμετέχοντες ως πολύ επιτυχημένη.

Τον Νοέμβριο του 2009 πραγματοποιήθηκε εσωτερικό εκπαιδευτικό σεμινάριο με τίτλο «Οικονομικά για Μη Οικονομικούς» στα κεντρικά γραφεία της S&B στην Κηφισιά με εισηγητές 3 συναδέλφους από την Αθήνα. Στο σεμινάριο έλαβαν μέρος 21 στελέχη της εταιρίας από διάφορους τομείς και ιεραρχικά επίπεδα. Βασικοί στόχοι του προγράμματος ήταν να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να

- Βελτιώσουν την κατανόηση συγκεκριμένων οικονομικών εννοιών
- Αναλύσουν τις οικονομικές καταστάσεις ανταγωνιστών αλλά και πελατών και να καταλήξουν σε έγκυρα συμπεράσματα
- Υποστηρίξουν επιχειρησιακές προτάσεις, όντας σε θέση να διακρίνουν ποια πρόταση προσθέτει τη μέγιστη αξία στην εταιρία.

Η ανταπόκριση των συμμετεχόντων υπήρξε ιδι-

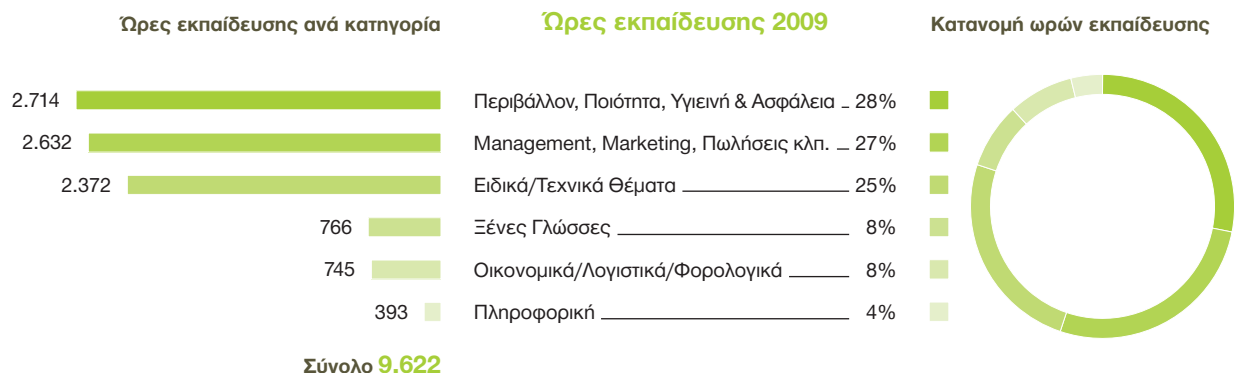
αίτερα θετική καθώς, στην πλειονότητά τους, χαρακτήρισαν την εκπαίδευση ως ιδιαίτερα χρήσιμη και στοχευμένη, τονίζοντας ότι παρέχει υψηλό επίπεδο αξιοπιστίας και συνάφειας με το αντικείμενό τους, μέσω μελετών συγκεκριμένων περιπτώσεων και παραδειγμάτων από την καθημερινότητα της S&B.

Επιπλέον, το σεμινάριο παρέχει στους εισηγητές-συναδέλφους την ευκαιρία να αναπτύξουν περαιτέρω τον ορίζοντα των δεξιοτήτων τους και να μοιραστούν τις εξειδικευμένες γνώσεις τους με άλλους συναδέλφους.

Το πρόγραμμα πρόκειται να πραγματοποιηθεί μέσα στο 2010 και στη Γερμανία.

Τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2009 πραγματοποιήθηκε στα κεντρικά γραφεία της S&B εκπαίδευση ανάπτυξης και ενδυνάμωσης ηγετικών ικανοτήτων για τα διευθυντικά στελέχη σε συνεργασία με εξωτερικό συνεργάτη ο οποίος ειδικεύεται στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Το πρόγραμμα αυτό, που έχει προσαρμοστεί στις αξίες και στις ανάγκες της S&B και προσφέρεται σε όλα τα στελέχη που αναλαμβάνουν καθήκοντα διοίκησης ομάδων, πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στην εταιρία το 2002, με τη συμμετοχή των ανώτατων διευθυντικών στελεχών και έκτοτε έχει επεκταθεί σε όλα τα επίπεδα διευθυντικών στελεχών και προϊσταμένων, καλλιεργώντας κοινή κουλτούρα ηγεσίας μέσα στην εταιρία.

Το 2009 ολοκληρώθηκαν περίπου 10.000 ώρες εκπαίδευσης στην Ελλάδα, τη Γερμανία και τη Β. Αμερική, οι οποίες αντιστοιχούν σε 13,5 ώρες εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο που εκπαιδεύτηκε και σε 8,2 ώρες εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο στο σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού στις συγκεκριμένες χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι συνεχίστηκε και η εκπαίδευση εργαζομένων σε εργολάβους της εταιρίας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε θέματα περιβάλλοντος, ποιότητας, υγιεινής & ασφάλειας, πωλήσεων καθώς και τεχνικών θεμάτων.

Επικέντρωση στην εκπαίδευση για την ασφάλεια

Εκπαιδεύσεις σχετικές με την υγιεινή & ασφάλεια προσφέρονται και στο προσωπικό όχι μόνο της S&B αλλά και των εργολάβων. Τα θέματα που καλύπτονται δεν περιορίζονται μόνο

σε όσα συνιστούν νομικές υποχρεώσεις της S&B και αφορούν τις διαδικασίες και τα πρότυπα της εταιρίας, αλλά περιλαμβάνουν και πρόσθετες ενημερώσεις και εκπαιδεύσεις σε εξειδικευμένα θέματα, όπως, για παράδειγμα, η εκπαίδευση ασφαλούς οδήγησης, η οποία εφαρμόζεται τα δύο τελευταία χρόνια στη Φωκίδα και από το 2009 στη Μήλο.

Κατά τη διάρκεια του 2009 πραγματοποιήθηκαν στην S&B στην Ελλάδα (Φωκίδα και Μήλο) περίπου 3.000 ώρες εκπαίδευσης για την υγιεινή και ασφάλεια, με επικέντρωση στους επαγγελματικούς κινδύνους, στη διάσωση κατά τη διάρκεια υπόγειων εργασιών, στη μεταφορά επικίνδυνων υλικών, στις πρώτες βοήθειες, στην ανάλυση και αντιμετώπιση συμβάντων, στην εκπαίδευση πυρασφάλειας και διάσωσης, στην εκπαίδευση ασφαλούς χρήσης μηχανημάτων στα εμφανειακά κοιτάσματα, στην ασφαλή εκφόρτωση στις περιοχές εναπόθεσης και στην ασφαλή οδήγηση.

Στο πλαίσιο της εθελοντικής Συμφωνίας Κοινωνικού Διαλόγου για «την εφαρμογή καλών πρακτικών στη διαχείριση και χρήση του κρυσταλλικού πυριτικού και των προϊόντων που το περιέχουν, με στόχο την προστασία της υγείας των εργαζομένων», για την οποία έχει γίνει εκτενής αναφορά σε προηγούμενους απολογισμούς, το 2009 η S&B συνέχισε σχετικές εκπαιδεύσεις σε όλες τις εγκαταστάσεις της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μεριμνώντας για την εφαρμογή της Συμφωνίας.

Αναπτύσσουμε

Μέσα στο 2009 συνεχίστηκαν οι δύο βασικές πρακτικές ανάπτυξης και ενδυνάμωσης στελεχών, το **Mentoring** και η **Διατμηματική Ανάθεση Έργου**, που εφαρμόζονται στην S&B από το 2007.

Η πρωτοβουλία Διατμηματικής Ανάθεσης Έργου έχει ως στόχο τη συμμετοχή ικανών στελεχών σε έργα εκτός της διεύθυνσης και του τομέα εργα-

σίας τους, ώστε να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις, να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και να διευρύνουν τους ορίζοντές τους, πέραν του συγκεκριμένου αντικείμενου της εργασίας τους.

Το Mentoring βασίζεται στο θεωρητικό μοντέλο GROW του John Whitmore και αποτελεί μια δομημένη σχέση συνεργασίας μεταξύ του Mentee (στέλεχος) και του Mentor (ανώτατο διευθυντικό

στέλεχος από άλλη διεύθυνση). Το Mentoring αποσκοπεί στην κάλυψη αναγκών του Mentee, όπου ο Mentor εφοδιάζει και ενδυναμώνει τον Mentee με γνώσεις, εμπειρία, ιδέες.

Το 2009 το Πρόγραμμα Mentoring επεκτάθηκε και στη Γερμανία με τη συνολική συμμετοχή 7 Mentors και 9 Mentees από Ελλάδα και Γερμανία.

Αμοιβές και Παροχές

Το 2009 η S&B υλοποίησε σειρά μέτρων ως ανταπόκριση στην πρόκληση της οικονομικής κρίσης, τα οποία επηρέασαν αναπόφευκτα και το ανθρώπινο δυναμικό της εταιρίας. Σε αυτά περιλαμβάνονται η μείωση των υπερωριών για το υπαλληλικό και εργατοτεχνικό προσωπικό, το πάγωμα μισθών καθώς και η μείωση των κυμαινόμενων αμοιβών για τα διευθυντικά στελέχη. Όλες οι θυσίες που συνεπάγονται τα μέτρα που λήφθηκαν αφορούσαν όλους τους εργαζομένους της S&B, από την ανώτατη διοίκηση έως το εργατοτεχνικό προσωπικό.

Οι βασικοί στόχοι του Συστήματος Αμοιβών και Παροχών της S&B είναι οι εξής:

- διασφάλιση εσωτερικής συνέπειας και αξιοκρατίας στις αποδοχές των εργαζομένων
- εξασφάλιση ανταγωνιστικών σε σχέση με την αγορά πακέτων αμοιβών
- διαφύλαξη της αξιοπιστίας και της αντικειμενικότητας στη διαχείριση και εξέλιξη των αμοιβών

Το Σύστημα Αμοιβών και Παροχών βασίζεται στην αξιολόγηση της σχετικής βαρύτητας της κάθε θέσης εργασίας με συγκεκριμένα κριτή-

ρια και βάσει μιας διεθνώς αναγνωρισμένης μεθοδολογίας. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της θέσης δεν επηρεάζεται από το φύλο ή άλλα χαρακτηριστικά του κατόχου της θέσης. Όλες οι θέσεις –και αντίστοιχα οι κάτοχοί τους– εντάσσονται σε μισθολογικά κλιμάκια, σύμφωνα με τη σχετική βαρύτητά τους.

Στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου Συστήματος Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού που εφαρμόζει ο Όμιλος S&B, λειτουργούν σήμερα τρεις Τοπικές Επιτροπές Αμοιβών, στην Ελ-

λάδα, στη Γερμανία και στις ΗΠΑ, οι οποίες συνεδριάζουν τουλάχιστον μία φορά ετησίως και διασφαλίζουν την τήρηση των αρχών του Συστήματος.

Το πακέτο αμοιβών του κάθε εργαζομένου αποτελείται από ένα σταθερό και ένα μεταβλητό μέρος. Επίσης, η S&B, πέραν των νομικών της υποχρεώσεων, προσφέρει οικειοθελώς σειρά πρόσθετων παροχών. Λεπτομερής αναφορά στην πολιτική αμοιβών και παροχών

της εταιρίας γίνεται στη σελ. 49 του Ετήσιου Απολογισμού.

Στην Ελλάδα παρέχονται υπηρεσίες Κοινωνικής Λειτουργού, ενώ στη Β. Αμερική η δυνατότητα να επικοινωνήσουν οι εργαζόμενοι ανώνυμα με εξωτερικούς επαγγελματίες συμβούλους, για βοήθεια σε οποιοδήποτε θέμα τους απασχολεί και επηρεάζει την εργασιακή τους ζωή (κυρίως ψυχολογικής φύσης ή διαχείρισης στρες), την προσωπική τους υγεία και ισορροπία.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας εξισορρόπησης μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής εντάσσεται και η παρακίνηση και υποστήριξη των εργαζομένων να συμμετέχουν σε αθλητικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Αξίζει να αναφερθεί η σταθερή συμμετοχή της S&B στον ετήσιο Μαραθώνιο της πόλης Duisburg της Γερμανίας, όπου το κόστος συμμετοχής δωρίζεται για την πραγματοποίηση κοινωνικού έργου στην πόλη του Duisburg.

Άνθρωποι και Ανθρώπινα Δικαιώματα

Οι δεσμεύσεις, οι αρχές και οι εργασιακές πρακτικές της S&B συνδέονται άμεσα με την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δηλαδή το σεβασμό προς τις προσωπικές πεποιθήσεις και την προσωπικότητα των ανθρώπων της, την προσφορά ίσων ευκαιριών και την ίση μεταχείριση, την αναγνώριση της ελευθερίας της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένων και των δικαιωμάτων του συνδικαλιζέσθαι και της συλλογικής διαπραγμάτευσης. Σε αυτό το πλαίσιο δεν υπάρχει καμία ανοχή απέναντι σε διακρίσεις (φύλου, φυλής, θρησκείας, εθνικότητας κ.λπ.), σε αναγκαστική ή παιδική εργασία.

Η διαδικασία διάγνωσης και διαχείρισης επιχειρηματικών κινδύνων της S&B διερευνά και τους κινδύνους από τη μη συμμόρφωση προς τα παραφερθέντα ανθρώπινα δικαιώματα που μπορεί να προκύψουν είτε λόγω της φύσης κάποιας δραστηριότητάς της είτε λόγω της χώρας στην οποία αναπτύσσεται μία συγκεκριμένη δραστηριότητα. Σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία δεν έχει εντοπιστεί καμία δραστηριότητα, η φύση της οποίας να εγκυμονεί κινδύνους από τη μη συμμόρφωση προς τα δικαιώματα του συνδικαλιζέσθαι και της συλλογικής διαπραγμάτευσης, ή από περιπτώσεις αναγκαστικής ή παιδικής εργασίας. Καθώς σχεδόν το 80% των εργαζομένων στον Όμιλο απασχολείται σε χώρες που υποστηρίζουν τις Διακηρύξεις του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ΔΟΕ), οι απαιτήσεις που η S&B τηρεί αυστηρά έχουν πλήρως ενσωματωθεί στις εθνικές νομοθεσίες. Σε χώρες δραστηριότητας της S&B, οι οποίες δεν υποστηρίζουν όλες τις Διακηρύξεις του ΔΟΕ, ισχύουν τα εξής:

Για θέματα που σχετίζονται προς την **ελευθερία του συνδικαλιζέσθαι** και της **συλλογικής δια-**

πραγμάτευσης τέτοιες χώρες είναι οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Ινδία, η Κορέα, η Βραζιλία και το Μαρόκο, που αντιπροσωπεύουν 21% του συνολικού ανθρώπινου δυναμικού του ομίλου S&B. Οι διευθυντές της S&B σε αυτές τις χώρες έχουν την ευθύνη της εφαρμογής, του ελέγχου και της διασφάλισης λειτουργίας της συγκεκριμένης δραστηριότητας σύμφωνα προς τις εταιρικές αρχές, δεσμεύσεις, πρότυπα, πολιτικές και πρακτικές που αφορούν τα θεμελιώδη ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα και αναφέρονται στο σύνολο των εργαζομένων της S&B, χωρίς εξαιρέσεις.

Για θέματα που σχετίζονται προς την **παιδική εργασία**, χώρες που δεν έχουν εγκρίνει τις Διακηρύξεις της ΔΟΕ είναι οι ΗΠΑ και η Ινδία (9,5% του συνολικού ανθρώπινου δυναμικού της S&B), ενώ για θέματα που σχετίζονται με την **αναγκαστική εργασία** τέτοιες χώρες είναι οι ΗΠΑ, η Κίνα, και η Κορέα (13% του συνολικού ανθρώπινου δυναμικού της S&B). Σε αυτές τις χώρες οι διευθυντές της S&B είναι και πάλι οι υπεύθυνοι για την εφαρμογή, τον έλεγχο και τη διασφάλιση λειτουργίας σύμφωνα προς τις εταιρικές αρχές, πρότυπα,

πολιτικές και πρακτικές που είναι δεσμευτικές για το σύνολο των εργαζομένων της S&B.

Οι κίνδυνοι εμφάνισης περιπτώσεων παιδικής ή αναγκαστικής εργασίας αντιμετωπίζονται περαιτέρω από την ενδεδειχμένη διαδικασία επιλογής προσωπικού της S&B (βλ. σελ. 31 για την Προσέλευση Προσωπικού), που αποτελεί μέρος του ολοκληρωμένου Συστήματος Ανθρώπινου Δυναμικού (βλ. σελ. 32). Αυτό εφαρμόζεται ήδη πλήρως στις δραστηριότητές μας στις ΗΠΑ και ακολουθείται και στις δραστηριότητές μας στην Ινδία, γεγονός που διασφαλίζει ότι κανένα άτομο κάτω των 18 ετών δεν μπορεί να προσληφθεί και να εργαστεί στον Όμιλο S&B. Επιπλέον, οι εργασιακές πρακτικές της εταιρίας αποκλείουν ή αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις περιπτώσεις αναγκαστικής εργασίας (όπως π.χ. υποχρεωτικές υπερωρίες, απειλές απόλυσης κ.λπ.) σε δραστηριότητές της σε συγκεκριμένες χώρες «υψηλού κινδύνου».

Το 2009, **κανένα περιστατικό** άδικης μεταχείρισης ή διάκρισης δεν αναφέρθηκε σε καμία από τις δραστηριότητές μας ανά τον κόσμο.

Οι δεσμεύσεις, αρχές και πρακτικές της S&B συνδέονται άμεσα με την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (σεβασμό στις προσωπικές πεποιθήσεις, στην ανθρώπινη προσωπικότητα, προσφορά ίσων ευκαιριών, ίση μεταχείριση, αναγνώριση της ελευθερίας έκφρασης, δικαίωμα του συνδικαλιζέσθαι, της συλλογικής διαπραγμάτευσης). Σε αυτό το πλαίσιο δεν υπάρχει ανοχή σε διακρίσεις και σε αναγκαστική ή παιδική εργασία.

Ασφάλεια στην Εργασία

Η εταιρία επενδύει σημαντικά στον εντοπισμό, την ορθολογική εκτίμηση και τη διαχείριση των επαγγελματικών κινδύνων με στόχο «Μηδέν Ατυχήματα». Η προσπάθεια για την επίτευξη αυτού του στόχου, που έχει θέσει η Διοίκηση της εταιρίας από το 2003, αποτελεί τον άξονα της πολιτικής της S&B για την Υγιεινή & Ασφάλεια (Υ&Α) στην εργασία, όπως αυτή εκφράζεται στην Ενιαία Εταιρική Πολιτική Ποιότητας, Περιβάλλοντος και Υγιεινής & Ασφάλειας.

Η φύση της επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρίας που συνίσταται στην εξόρυξη, βιομηχανική επεξεργασία και διακίνηση φυσικών πόρων ανάγει εξ ορισμού την ασφάλεια στην εργασία σε ζήτημα πρωταρχικής σημασίας και μέριμνας.

Εκτίμηση επαγγελματικών κινδύνων

Η διαφοροποίηση των προϊόντων και των μεθόδων εξόρυξης και επεξεργασίας στις διάφορες περιοχές δραστηριοποίησης του Ομίλου υπαγορεύει διαφορετικές εργασιακές πρακτικές, με αποτέλεσμα την ποικιλομορφία των κινδύνων στην εργασία. Οι κυριότεροι κίνδυνοι σχετίζονται με επικίνδυνες ενέργειες ή

καταστάσεις και αφορούν:

- την κίνηση οχημάτων/μηχανημάτων
- την πτώση πετρωμάτων
- τις πτώσεις από ύψος
- τον κακό χειρισμό εργαλείων ή μηχανημάτων
- τη χρήση εκρηκτικών

Διαχείριση επαγγελματικών κινδύνων

Μετά τον εντοπισμό και αξιολόγηση των κινδύνων τίθεται σε εφαρμογή το σύστημα διαχείρισής τους που έχει θεμελιωθεί πάνω στο στόχο «Μηδέν Ατυχήματα». Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει:

- συνεχή βελτίωση των συνθηκών εργασίας
- ανάδειξη και εφαρμογή ασφαλών εργασιακών μεθόδων και πρακτικών
- συνεχή εκπαίδευση με στόχο την πρόληψη των επικίνδυνων καταστάσεων, όπως αυτές ορίζονται από τη γραπτή εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων αλλά και τη σχετική νομοθεσία
- εφαρμογή ειδικών μεθόδων ευαισθητοποίησης και βελτίωσης της συμπεριφοράς των εργαζομένων σε θέματα Υ&Α
- συστηματικούς εσωτερικούς ελέγχους ασφάλειας

από την Κεντρική Υπηρεσία και από τους κατά τόπους υπεύθυνους ασφάλειας.

Σύμφωνα προς το διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο Διαχείρισης Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία OHSAS 18001:2007 πιστοποιήθηκε η εγκατάσταση του Ομίλου στην Ινδία τον Δεκέμβριο του 2009. Με το ίδιο πρότυπο προ-πιστοποιήθηκε και μια από τις εγκαταστάσεις της Γερμανίας, ενώ το σύνολο των εγκαταστάσεων στη Γερμανία αναμένεται να έχει πλήρως πιστοποιηθεί ως τα μέσα του 2010. Η προσαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Υγιεινής & Ασφάλειας της δραστηριότητας της εταιρίας στη Φωκίδα προς τις απαιτήσεις του προτύπου αυτού, η οποία είχε προγραμματιστεί για το 2009, επα-ναπροσδιορίστηκε για το 2010.

Έμφαση στη Βελτίωση Συμπεριφορών

χώρο εργασίας του, και εξέταση του τρόπου εκτέλεσης μιας συγκεκριμένης εργασίας. Στόχος των επισκέψεων ασφαλείας είναι η επιβράβευση των ασφαλών πρακτικών, ο εντοπισμός των ανασφαλών ενεργειών και η άμεση εφαρμογή βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων μέτρων για τη βελτίωση συ-

επανάληψή τους. Τα μέτρα αυτά είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν μέχρι και οργανωτικές αλλαγές, εφόσον κρίνεται απαραίτητο.

Έτσι, το **2009** πραγματοποιήθηκαν:

255 Επισκέψεις Ασφαλείας στις οποίες διαπιστώθηκε υψηλό ποσοστό καλών πρακτικών (71%), σταθερό ποσοστό επικίνδυνων ενεργειών (17% και τα δύο έτη 2009-2008), ενώ το ποσοστό των επικίνδυνων καταστάσεων μειώθηκε κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες. Ο στόχος για το 2010 παραμένει η απόδοση μεγαλύτερης έμφασης στον εντοπισμό επικίνδυνων ενεργειών, ως βασικού στοιχείου της συγκεκριμένης μεθοδολογίας, η οποία εστιάζει στην αλλαγή της συμπεριφοράς των εργαζομένων κατά την εργασία.

1.727 βαρόμετρα ασφάλειας τα οποία απεικονίζουν ποσοτικά τις απαιτήσεις ασφάλειας που έχει κάθε τμήμα από το προσωπικό του. Οι απαιτήσεις με χαμηλό ποσοστό συμμόρφωσης αποτελούν περιοχές βελτίωσης, για τις οποίες λαμβάνονται βραχυπρόθεσμα μέτρα.

7 διερευνήσεις συμβάντων, κατά τις οποίες εντοπίστηκαν καταστάσεις που επιδέχονται βελτίωση και ελήφθησαν μέτρα, όπως:

- αποδοτικότερη συνεργασία μεταξύ των τμημάτων της συντήρησης και της παραγωγής, με σημαντικότερο σημείο βελτίωσης την τήρηση των κανόνων Υ&Α σε νέες κατασκευές, από τη φάση του σχεδιασμού έως και την εκτέλεσή τους,
- υποχρεωτικός έλεγχος από τη νοσοκόμα του ιατρείου της εταιρίας, όλων των εμπλεκόμενων σε συμβάντα Υ&Α, ανεξαρτήτως της σοβαρότητας των συμβάντων,
- χωροταξική αναδιοργάνωση συγκεκριμένων χώρων των εγκαταστάσεων όπου παρατηρείται μεγάλη κυκλοφορία οχημάτων και καθορισμός θέσεων υποχρεωτικής στάθμευσης,
- σύνταξη νέας διαδικασίας πιστοποίησης της ανυψωτικής ικανότητας όλων των ανυψωτικών μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται εντός της εταιρίας.

Η μέριμνα για την ασφάλεια, αλλά κυρίως ο στόχος «Μηδέν Ατυχήματα», απαιτούν διαρκή επαγρύπνηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων μεθόδων και λήψη διορθωτικών μέτρων.

γκεκριμένων παραμέτρων ασφάλειας στην εργασία που επιθεωρείται.

• **Βαρόμετρα Ασφάλειας**, μια μέθοδος ποσοτικοποίησης και εντοπισμού των επικίνδυνων συμπεριφορών που παρατηρούνται σε μια θέση εργασίας, με στόχο τη μέτρηση και την ανάδειξη επικίνδυνων ενεργειών και καταστάσεων που εμφανίζονται προτού αυτά εξελιχθούν σε συμβάντα.

• **Διερευνήσεις Συμβάντων** με χρήση δύο μεθόδων:

α) τα «5 γιατί» (5 whys), που χρησιμοποιείται από τους προϊσταμένους τμημάτων, σε συνεργασία με εκπροσώπους των εργαζομένων, στη διερεύνηση συμβάντων για τη λήψη άμεσων και μακροπρόθεσμων μέτρων βελτίωσης της ασφάλειας στο τμήμα,

β) το «Δέντρο των Αιτιών» (Fault Tree Analysis), που αποτελεί εργαλείο διερεύνησης συμβάντων από τη διοίκηση, ώστε να εντοπίζονται οι γενεσιουργές αιτίες τους (root causes) και να λαμβάνονται μέτρα για μη

Οι μέθοδοι

Καθώς το 80% των συμβάντων συνδέεται με τη στάση των εργαζομένων σε θέματα ασφάλειας, από το 2005 εισήχθησαν στις εγκαταστάσεις της S&B στην Ελλάδα πρακτικές που στοχεύουν στην πρόληψη και στην επίτευξη ουσιαστικών αλλαγών στη συμπεριφορά κατά την εργασία. Από το 2008, οι πρακτικές αυτές εφαρμόζονται και στις εγκαταστάσεις του Ομίλου στη Γερμανία, αποτελώντας πλέον αναπόσπαστο τμήμα της εταιρικής πολιτικής σε θέματα Υ&Α, καθώς και ένα από τα βασικά εργαλεία των προϊσταμένων στην καθημερινή άσκηση των καθηκόντων τους.

Επιγραμματικά οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι περιλαμβάνουν:

- **Επισκέψεις Ασφάλειας** δύο διαδοχικών επιπέδων ιεραρχίας σε εργαζόμενο, στο

Η εφαρμογή τους

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδει ο Όμιλος στην αναφορά των συμβάντων είτε πρόκειται για ατύχημα είτε για παρ' ολίγον ατύχημα. Ειδικότερα, η αναφορά των παρ' ολίγων ατυχημάτων αποτελεί για την S&B δείκτη μέτρησης της ευαισθητοποίησης των εργαζομένων στην πρόληψη ατυχημάτων και τα τελευταία χρόνια υποστηρίζεται με σχετικό υλικό και εκπαίδευση όλων των εργαζομένων με σύνθημα «Φρόντισε την ασφάλειά σου και αυτήν των συναδέλφων σου». Έτσι, το 2009 επεκτάθηκε η ηλεκτρονική βάση αναφοράς των συμβάντων σε θέματα Υ&Α μέσω του εταιρικού intranet και εκτός Ελλάδος, σε εγκαταστάσεις του Ομίλου στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Ινδία, την Ουγγαρία και τις ΗΠΑ. Έτσι εξασφαλίζεται η άμεση και ενιαία κατα-

γραφή των συμβάντων και των ενεργειών που ακολουθούν, βοηθώντας στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και στην ταχεία διάχυση της πληροφόρησης, με απώτερο στόχο την αποφυγή επανάληψης των συμβάντων ανά τον Όμιλο.

Τα αποτελέσματα των πρακτικών που στοχεύουν σε αλλαγές συμπεριφοράς στην εργασία είναι ήδη ενθαρρυντικά, καθώς κατά την τελευταία πενταετία κατά την οποία εφαρμόζονται οι νέες μέθοδοι στην Ελλάδα ο μέσος όρος των δεικτών συχνότητας και σοβαρότητας έχει μειωθεί κατά 50% και κατά 74%, αντίστοιχα.

Τρίτη χρονιά «Ασφαλής Οδήγηση»

Από το 2007 η εταιρία έχει ξεκινήσει πρόγραμμα ειδικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης με στόχο τη μείωση των «τροχαίων» συμβάντων. Με τη συνεργασία εξειδικευμένου εξωτερικού συμβούλου και χρήση ειδικού εξοπλισμού εκπαιδεύονται οδηγοί φορτηγών Δημοσίας Χρήσεως (Δ.Χ.) στις δραστηριότητες της Ελλάδας. Μετά την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος εκπαίδευσης ασφαλούς οδήγησης το 2008 στη Φωκίδα, το 2009 συνεχίστηκε και επεκτάθηκε στην ίδια περιοχή, ενώ εφαρμόστηκε και για τους οδηγούς στη Μήλο. Προωθήθηκε, επίσης, καμπάνια ενημέρωσης των εργαζομένων με σύνθημα «Ασφαλής Οδήγηση-Είναι στα χέρια σου!».

Στη Μήλο συμμετείχαν 30 οδηγοί φορτηγών Δ.Χ. και 23 εργαζόμενοι της εταιρίας (οδηγοί, εργοδηγοί, μηχανικοί κ.λπ.). Οι κύριες φάσεις της εκπαίδευσης ήταν η θεωρητική αξιολόγηση, η οδήγηση στον προσομοιωτή και η αξιολόγηση «behind the wheel» με τον εκπαιδευτή να είναι συνοδηγός σε πραγματικές συνθήκες πορείας.

Στη Φωκίδα, όπου εκπαίδευση αυτού του είδους πραγματοποιήθηκε για δεύτερη φορά, οι στόχοι ήταν περισσότερο συγκεκριμένοι και αφορούσαν θέματα όπως ταχύτητα, κάπνισμα την ώρα της οδήγησης, χρήση κινητού τηλεφώνου, ζώνη ασφαλείας και γενικότερη οδηγική συμπεριφορά. Παρατηρήθηκε βελτίωση στο ζήτημα της ταχύτητας και στασιμότητα στο θέμα του καπνίσματος, της χρήσης κινητού τηλεφώνου και της χρήσης ζώνης ασφαλείας. Το σημαντικότερο όμως επίτευγμα ήταν η αλλαγή «συμπεριφοράς», όπως για παράδειγμα η αποδοχή της επιβολής ποινής σε συνεργάτη οδηγό Δημοσίας Χρήσεως λόγω παραβίασης των οδηγιών ασφαλούς οδήγησης της εταιρίας.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ασφαλής Οδήγηση» υλοποιήθηκε ευρύτερη καμπάνια ενημέρωσης των εργαζομένων για τη σημασία της ασφαλούς οδήγησης με ταυτόχρονη κυκλοφορία φυλλαδίου και αφίσας, στο οποίο επισημαίνονται με απλό και κατανοητό τρόπο οι κίνδυνοι που απορρέουν από τη μη τήρηση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας καθώς και άλλων καλών πρακτικών που έχει υιοθετήσει η εταιρία.

Διαδικασία διαχείρισης εργολαβικών εργασιών

Με δεδομένο ότι ένα μεγάλο τμήμα των δραστηριοτήτων μας πραγματοποιείται μέσω εργολαβικών αναθέσεων, η εταιρία θεωρεί απαραίτητη και τη συμμόρφωση των εργολάβων με τους οποίους συνεργαζόμαστε στις διαδικασίες και τις πρακτικές που προϋποθέτουν και εξασφαλίζουν την ασφάλεια στην εργασία. Έτσι, το 2009 ολοκληρώθηκε μια νέα διαδικασία διαχείρισης των εργολαβικών εργασιών σύμφωνα με τις καλές πρακτικές τις εταιρίας αλλά και του ΣΜΕ (Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων). Η διαδικασία αυτή, η οποία εφαρμόζεται καταρχήν στην Ελλάδα, επισ-

μποιεί και εισάγει πρακτικές που τηρούνται ως τώρα άτυπα από την εταιρία, χωρίς όμως να παραλείπεται η προσθήκη νέων στοιχείων, όπως είναι η αξιολόγηση του έργου των εργολάβων με συγκεκριμένα κριτήρια, η παροχή εκτίμησης επαγγελματικών κινδύνων από τους εργολάβους για εργασίες οι οποίες δεν εκτελούνται από εργαζομένους της εταιρίας και η προετοιμασία- πιστοποίηση των εργολάβων μέσω εκπαίδευσης, πριν την ανάληψη του έργου που πρόκειται να εκτελέσουν. Η διαδικασία αυτή θα ενσωματωθεί το 2010 στην εταιρική διαδικασία προμηθειών.

Ασφαλής εργασία στα υπόγεια

Το 2009 πραγματοποιήθηκαν **58 μετρήσεις στρεπτικής ροπής κοχλιών** στα υπόγεια μεταλλεία του βωξίτη. Οι μετρήσεις αυτές πραγματοποιούνται σε περιοχές όπου το πέτρωμα παρουσιάζει προβλήματα συνοχής και σκοπό έχουν την επιβεβαίωση ή μη της ικανότητας των συγκεκριμένων μέσων για τη στήριξη της οροφής. Ποσοστό 21% αυτών των μετρήσεων έδειξαν ότι ήταν εκτός του ασφαλούς ορίου,

συνεπώς οι κοχλίες αντικαταστάθηκαν με καινούργιους, ώστε να παρέχουν με ασφάλεια την υποστήριξη της οροφής στην οποία τοποθετήθηκαν.

Η γεωτεχνική ταξινόμηση των πετρωμάτων

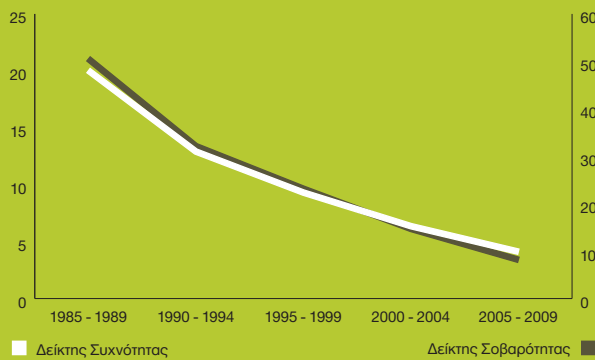
είναι μέθοδος που χρησιμοποιείται στα υπόγεια μεταλλεία του βωξίτη για την εκτίμηση της συμπεριφοράς των πετρωμάτων, μέσω κατάταξής τους σε κατηγορίες καθορισμένες από τις παγκοσμίως εφαρμοσμένες γεωτεχνικές ταξινομήσεις RMR (rock mass rating) και GSI (geological strength index), καθώς και για την εκτίμηση των μέτρων υποστήριξης που συνεπάγονται. Μετά από μελέτη και πιλοτική εφαρμογή δύο ετών, η μέθοδος ταξινόμησης έχει προσαρμοστεί στα δεδομένα των κοιτασμάτων του βωξίτη της Φωκίδας, και αποτελεί ένα βοηθητικό εργαλείο στην επιλογή των μέτρων υποστήριξης, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου η ποιότητα των πετρωμάτων δεν είναι καλή ή δεν συμπίπτει με τις προβλέψεις της συγκεκριμένης τεχνικής μελέτης.

Η φύση της εξορυκτικής εργασίας σε υπόγεια μεταλλεία εμπεριέχει ειδικούς κινδύνους, όπως οι πτώσεις οροφής σε στοές και η χρήση εκρηκτικών, οι οποίοι απαιτούν μεγαλύτερη πειθαρχία και εγρήγορση.

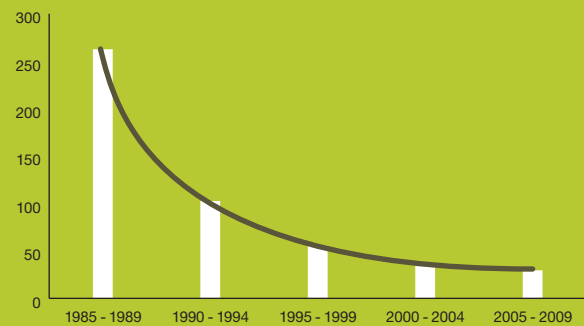
Δείκτες Ασφάλειας 2009

Στα παρακάτω διαγράμματα εμφανίζεται η εξέλιξη των δεικτών συχνότητας και σοβαρότητας ατυχημάτων σε Μήλο, Φωκίδα και Ριτώνα. Κατά το 2009, υπήρξαν 4 συμβάντα με συνολική απώλεια 75 ημερομισθίων, τα 3 σε μόνιμο προσωπικό της εταιρίας και το ένα σε εργολάβο, ενώ ο δείκτης συχνότητας ήταν 3,19 και ο δείκτης σοβαρότητας 59,80. Να σημειωθεί ότι οι δείκτες αφορούν εργαζόμενους της εταιρίας και εργαζόμενους εργολάβων που δεν διαθέτουν αυτόνομη επίβλεψη, ενώ τα πολύ σοβαρά ατυχήματα και τα θανατηφόρα αναφέρονται ξεχωριστά.

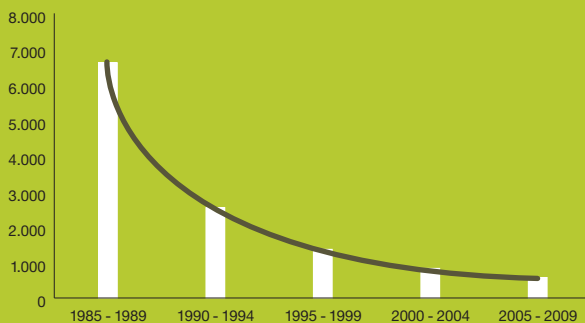
Δείκτες Συχνότητας & Σοβαρότητας
σε Μήλο - Φωκίδα - Ριτώνα

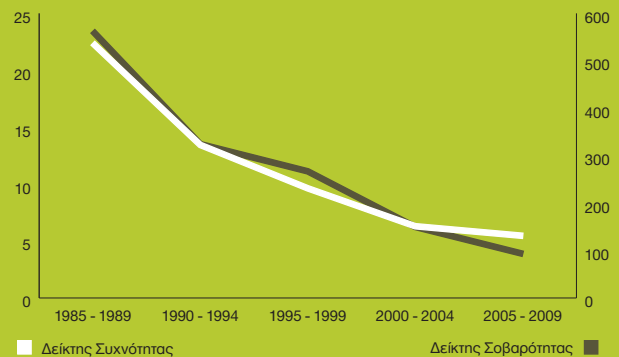
Αριθμός Συμβάντων
σε Μήλο - Φωκίδα - Ριτώνα

Απωλεσθέντα Ημερομίσθια
σε Μήλο - Φωκίδα - Ριτώνα

Δείκτες Συχνότητας & Σοβαρότητας
Ομίλου S&B

Στα παραπάνω διαγράμματα δεν περιλαμβάνονται πολύ σοβαροί τραυματισμοί και θανατηφόρα ατυχήματα που συνοψίζονται:

Σοβαροί τραυματισμοί: 1(1980), 2(1982), 1(1994).

Θανατηφόρα ατυχήματα: 1(1986), 2(2003), 1(2007).

Επίσης, υπήρξε και 1 θανατηφόρο (2005) σε εργαζόμενο εργολάβου ο οποίος διέθετε δική του επίβλεψη και 1 τροχαίο (2005) σε φορτηγό Δ.Χ.

Σε επίπεδο Ομίλου γίνεται καταγραφή στοιχείων ασφάλειας των οποίων οι δείκτες αναπαρίστανται γραφικά στο παραπάνω γράφημα.

Οι κυριότεροι κίνδυνοι στα θέματα Υγιεινής στην Εργασία προέρχονται από την έκθεση σε φυσικούς παράγοντες στο εργασιακό περιβάλλον, όπως, κυρίως, ο θόρυβος και η σκόνη και, δευτερευόντως, οι δονήσεις. Επίσης, αλλά σε πολύ μικρότερο βαθμό, μπορεί να προκύπτουν κίνδυνοι από την έκθεση σε επιβλαβή αέρια στις υπόγειες εκμεταλλεύσεις.

Υγιεινή στην Εργασία

Η διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων του Ομίλου S&B, με τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών του εργασιακού περιβάλλοντος και με τη χρήση μέσων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ), όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, αποτελεί δέσμευση όλων των ιεραρχικών επιπέδων διοίκησης. Ανεξάρτητα από νομικές υποχρεώσεις και θεσμοθετημένα όρια, η συμπεριφορά των εργαζομένων στο χώρο εργασίας υποδεικνύεται και επιβάλλεται από κανόνες που θεσπίζονται για να προστατεύσουν την υγεία των ιδίων, καθώς και αυτήν των συναδέλφων και των συνεργατών τους.

Διαχείριση θορύβου 2009

Στη **Μήλο**, πραγματοποιήθηκε πρόγραμμα μετρήσεων σε διάφορα σημεία με σκοπό τη χαρτογράφηση της έντασης του θορύβου. Υπέρβαση των ορίων που ορίζει η νομοθεσία (85 dB(A) καταγράφηκε στο 45% των περιοχών μέτρησης και ελήφθησαν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να σημανθούν οι σχετικές περιοχές. Επιπλέον, μετά από την έναρξη υλοποίησης σχετικής μελέτης με σκοπό τη μείωση του εργασιακού θορύβου, εγκαταστάθηκαν ηχοπαγίδες σε ανεμιστήρες του ξηραντηρίου μπεντονίτη, στην παλιά μονάδα επεξεργασίας περλίτη και στο εργοστάσιο μπεντονίτη στην Κανάβα, όπου ο θόρυβος μειώθηκε κάτω από το όριο λήψης τεχνικών μέτρων.

Στη **Φωκίδα** έγιναν 72 μετρήσεις σε εργαζομένους τόσο στις υπόγειες όσο και στις επιφανειακές εκμεταλλεύσεις και μόνο σε 6 από αυτές (7% επί του συνόλου) παρατηρήθηκε υπέρβαση

του κατώτερου ορίου για ανάληψη δράσης. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούσαν τα απαραίτητα ΜΑΠ.

Στις εγκαταστάσεις διόγκωσης περλίτη της **Ριτσώνας** τα αποτελέσματα των μετρήσεων κατέδειξαν ορισμένες θέσεις εργασίας με υπέρβαση και προτάθηκε καινούργιο πρόγραμμα μετρήσεων για λεπτομερέστερη παρακολούθηση των εργαζομένων κατά τη διάρκεια της μέτρησης.

Στη **Βουλγαρία** έχει ξεκινήσει πρόγραμμα βελτίωσης συνθηκών για τη μείωση του θορύβου ενώ το 46% των εργαζομένων σε χώρους που υπερβαίνουν τα 85 dB(A) χρησιμοποιεί ΜΑΠ. Στις εγκαταστάσεις της εταιρίας στη **Γερμανία** ποσοστό μόνο 7% εκτίθεται σε θόρυβο πέραν των 85 dB(A), και εκεί οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν ΜΑΠ.

Διαχείριση σκόνης 2009

Στη **Μήλο** πραγματοποιήθηκαν 48 μετρήσεις αναπνεύσιμης σκόνης σε εργαζομένους και 15 στατικές (με μέσο όρο 0,46 mg/m³ ενώ το όριο είναι 5mg/m³), οι οποίες επιβεβαίωσαν τα αποτελέσματα των περασμένων ετών, παρουσιάζοντας σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα σκόνης και συνεχή βελτίωση στον τομέα αυτό.

Στη **Φωκίδα**, το γραφείο Υ&Α, αφού προμηθεύθηκε σύγχρονο εξοπλισμό, ξεκίνησε ένα πρόγραμμα μετρήσεων αρχίζοντας από τους χειριστές του κινητού εξοπλισμού. Κατά το 2009 έγιναν 13 μετρήσεις σκόνης σε διάφορες θέσεις εργασίας, χωρίς να υπάρξει υπέρβαση των ορίων που υπαγορεύει η νομοθεσία. Το 2010 το πρόγραμμα θα επεκταθεί και σε άλλες θέσεις εργασίας.

Στις εγκαταστάσεις της **Ριτσώνας**, το πρόγραμμα μέτρησης σκόνης συνεχίζεται για τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, όπου αυτό κριθεί αναγκαίο.

Στις εγκαταστάσεις της εταιρίας στη **Βουλγαρία** έχουν προγραμματιστεί επενδύσεις για μείωση της σκόνης, αφού μεγάλο ποσοστό του προσωπικού εργάζονται σε περιβάλλον

που ξεπερνά το 80% των ορίων της τοπικής νομοθεσίας. Αντιθέτως, στη **Γερμανία** το ποσοστό των εργαζομένων που εργάζονται σε περιβάλλον που ξεπερνά το 80% των ορίων της τοπικής νομοθεσίας ανέρχεται μόλις σε 10%. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου συμβαίνει αυτό οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν τα απαραίτητα ΜΑΠ.

Η μείωση του θεσμοθετημένου ορίου σκόνης στο 80% του ορισμένου από τη νομοθεσία αποτελεί εσωτερικό στόχο του Ομίλου S&B για τη μεγαλύτερη δυνατή αναβάθμιση του εργασιακού περιβάλλοντος.

Συμφωνία για το Κρυσταλλικό Πυριτικό

Μέσω του ευρωπαϊκού συνδέσμου IMA-Europe η S&B συμμετείχε ενεργά στη διαμόρφωση **οικειοθελούς** πρωτοποριακής συμφωνίας εργοδοτών/εργαζομένων – «σχετικά με την υιοθέτηση καλών πρακτικών για τη διαχείριση και χρήση του κρυσταλλικού πυριτικού και των προϊόντων που το περιέχουν, ώστε να προστατεύεται η υγεία των εργαζομένων» – που υποστηρίζεται από την ΕΕ. Η συμφωνία υπεγράφη το 2006 από 15 κλάδους εργοδοτών, στους οποίους οι 5 εξορυκτικοί (Αδρανί, Τσιμέντο, Βιομηχανικά Ορυκτά, Μεταλλεία, Διακοσμητικοί λίθοι), και 2 κλάδους εργαζομένων (EMCEF, EMF) που εκπροσωπούν περισσότερους από 2 εκατομμύρια εργαζομένους στην Ευρώπη. Η Συμφωνία,

είναι συμπληρωματική της υφιστάμενης νομοθεσίας και σύμφωνη προς τα ευρωπαϊκά και εθνικά πρότυπα ή οδηγίες Υ&Α που ισχύουν. Η Συμφωνία εποπτεύεται από το Συμβούλιο perSi, με συμμετοχή μελών των εργαζομένων και των εργοδοτών. Όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία,

έχουν ήδη υποβληθεί δύο αναφορές, και πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση των εργαζομένων του Ομίλου στην ΕΕ από τον γιατρό εργασίας και τον τεχνικό ασφαλείας για τους κινδύνους και για καλές πρακτικές μείωσης της έκθεσης σε κρυσταλλικό πυριτικό.

Τον Φεβρουάριο του 2010, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του προς τη συμφωνία, ο Όμιλος S&B υπέβαλε σχετική αναφορά στο εποπτεύον Συμβούλιο Εργοδοτών - Εργαζομένων. Η αναφορά αφορούσε 22 εγκαταστάσεις του Ομίλου στην ΕΕ καλύπτοντας 1.378 εργαζόμενους.

Διαχείριση άλλων φυσικών παραμέτρων το 2009

Συνεχίστηκαν **οι μετρήσεις δονήσεων** στη **Φωκίδα**, σύμφωνα με τους κανόνες του Π.Δ. 176/2005 και προσδιορίστηκαν οι παράμετροι που πρέπει να βελτιωθούν, κυρίως σε παλαιά μηχανήματα, ώστε να μην υπερβαίνουν τις τιμές για διορθωτικές ενέργειες.

Με τη συνεργασία του γραφείου Υ&Α και του μηχανολογικού τμήματος, το 2009 ξεκίνησε στη Φωκίδα πρόγραμμα καταγραφής της απόδοσης των ανεμιστήρων που χρησιμοποιούνται στον **αερισμό των υπόγειων εκμεταλλεύσεων** και των αποκλίσεών τους από τις χαρακτηριστικές θεωρητικές «καμπύλες» των κατασκευαστών, με στόχο τη συνεχή προσαρμογή της από-

δοσής τους, ώστε να παρέχουν τον αερισμό που κάθε αφορά απαιτείται. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν 1.024 μετρήσεις **παροχής αέρα** και **επιβλαβών αερίων** στα υπόγεια μεταλλεία, όπου διαπιστώθηκε πως μόνο στο 0,6% των περιπτώσεων υπήρξαν οριακές υπερβάσεις, ποσοστό που δείχνει βελτίωση συγκρινόμενο με το 1% του 2008.

Φροντίδα για την υγεία των εργαζομένων

Η S&B, ως μέρος των παροχών στους εργαζομένους, δίνει τη δυνατότητα διενέργειας προληπτικού ιατρικού ελέγχου (check up) υγείας με πρόγραμμα γενικών και εξειδικευμένων εξετάσεων που καταρτίζει ο κατά τόπους Ιατρός Εργασίας στις διάφορες δραστηριότητες του Ομίλου. Το πρόγραμμα αυτό απορρέει από την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων κάθε χώρου εργασίας. Είναι αυτονόητο πως τηρείται απόλυτα το ιατρικό απόρρητο.

Πέραν των ανωτέρω σε όλες τις εγκαταστάσεις της εταιρίας υπάρχει σύμφωνα με την προβλεπόμενη νομοθεσία Ιατρός Εργασίας, τον οποίον οι εργαζόμενοι μπορούν να επισκέπτονται για προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν.

Επιπλέον, η εταιρία λαμβάνει και επιμέρους πρωτοβουλίες προστασίας της υγείας των εργαζομένων.

Το φθινόπωρο του 2009, η S&B αντιμετώπισε το ξέσπασμα της νέου τύπου γρίπης (H1N1). Για την αντιμετώπιση του θέματος, η εταιρία ανέλαβε συντονισμένη δράση με στόχο:

- την πρόληψη ή/και τη μείωση της μετάδοσης στο προσωπικό της

- την προστασία των ομάδων υψηλού κινδύνου
- τη διατήρηση της λειτουργίας όλων των δραστηριοτήτων της
- την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιδράσεων και συνεπειών στην επιχείρηση.

Δημιουργήθηκε Επιτροπή Διαχείρισης σε επίπεδο Ομίλου με στόχο την παρακολούθηση της εξέλιξης του ιού στις εγκαταστάσεις της S&B διεθνώς και τη λήψη αποφάσεων επί των εταιρικών δράσεων βάσει των πραγματικών γεγονότων / περιστατικών και των οδηγιών διεθνών, εθνικών και τοπικών υγειονομικών αρχών. Επιπλέον, δημιουργήθηκε δίκτυο κατά τόπους και περιφερειακών αντιπροσώπων με σκοπό το συντονισμό των δράσεων σε τοπικό επίπεδο και τη λειτουργία του ως σημείο αναφοράς για τους εργαζομένους που θα χρειάζονταν καθοδήγηση και βοήθεια.

Στο πλαίσιο της προώθησης υγιών στάσεων και συμπεριφορών υγείας, το 2009 η εταιρία στην Ελλάδα, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Κοινωνικής & Προληπτικής Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, εφάρμοσε ένα ειδικά σχεδιασμένο πρόγραμμα συμβουλευτικής παρέμβασης για εκείνους τους υπαλλήλους της S&B που επιθυμούσαν να κόψουν το κάπνισμα. Στόχος του προγράμματος ήταν:

- να ενημερώσει για τους λόγους οι οποίοι συντηρούν τη συνήθεια του καπνίσματος
- να μετριάσει πεποιθήσεις που συνιστούν εμπόδιο σε προσπάθειες παύσης του καπνίσματος
- να παρέχει υποστήριξη και βοήθεια ώστε μια συστηματική προσπάθεια παύσης του καπνίσματος να ευοδωθεί.

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με σημαντική επιτυχία, αφού 8 από τους 11 συμμετέχοντες κατάφεραν τελικά να κόψουν τη συνήθεια του καπνίσματος.

Επενδύσεις σε Υγιεινή & Ασφάλεια 2009

Μήλος	σε χιλ. ευρώ
Προκαταβολή Μελέτης Αποκατάστασης Στατικής Επάρκειας Αποθήκης Μπεντονίτη στην Κανάβα προϋπολογισμού €300.000	0,5
Δειγματολήπτες	8,5
Αποκατάσταση Στατικής Επάρκειας silos Περγλίτη	181,9
Διάφορα*	95,7
Σύνολο	190,9

* Η επένδυση για την αποθήκη ξηρού μπεντονίτη αφορά τόσο το Περιβάλλον όσο και την Υ&Α αλλά για λόγους συνέπειας αναφέρεται στην ενότητα Περιβάλλον

Φωκίδα	σε χιλ. ευρώ
Σύνολο	126,1

Ασφάλεια των Προϊόντων μας

Τα προϊόντα της S&B είναι φυσικά μέταλλα και ορυκτά, μη τοξικά ή επιβλαβή, και παραμένουν μη τοξικά ακόμα και μετά την επεξεργασία τους. Για παράδειγμα ο **περλίτης**, ένα φυσικό ηφαιστειακό ορυκτό με πολλές χρήσεις, χρησιμοποιείται στη βιομηχανία τροφίμων για τον καθαρισμό βρώσιμων υγρών (κρασί, λάδι κλπ), στην υδροπονία, στη βιομηχανία φαρμάκων και καλλυντικών, είναι δε εγκεκριμένος για τις χρήσεις αυτές σε ΕΕ και ΗΠΑ. Αντίστοιχα, ο **μπεντονίτης** είναι φυσική άργιλος, και μεταξύ πολλών άλλων χρήσεων του χρησιμοποιείται στη διαύγαση βρώσιμων λαδιών και κρασιών, όπως βέβαια και σε γεωτρήσεις και τεχνικά έργα.

Το 2009 συνεχίστηκε η παρακολούθηση των οδηγιών εφαρμογής του κανονισμού REACH (Κανονισμός αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων) στον όμιλο S&B και βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία προετοιμασίας καταχώρισης των ουσιών εκείνων που επιβάλλεται να καταχωρηθούν. Παράλληλα, προχωρά στον Όμιλο S&B και η εφαρμογή του νέου ευρωπαϊκού κανονισμού για την ταξινόμηση (Classification), επισήμανση (Labelling) και συσκευασία (Packa-

ging) χημικών ουσιών και μειγμάτων CLP, μέσω του οποίου θεσπίζεται σε ολόκληρη την ΕΕ ένα νέο σύστημα ταξινόμησης και επισήμανσης των χημικών ουσιών, βάσει του παγκόσμια εναρμονισμένου συστήματος των Ηνωμένων Εθνών (GHS των ΗΕ). Ο κανονισμός CLP είναι συμπληρωματικός του REACH και αντικαθιστά άλλους παλαιότερους κανονισμούς της ΕΕ.

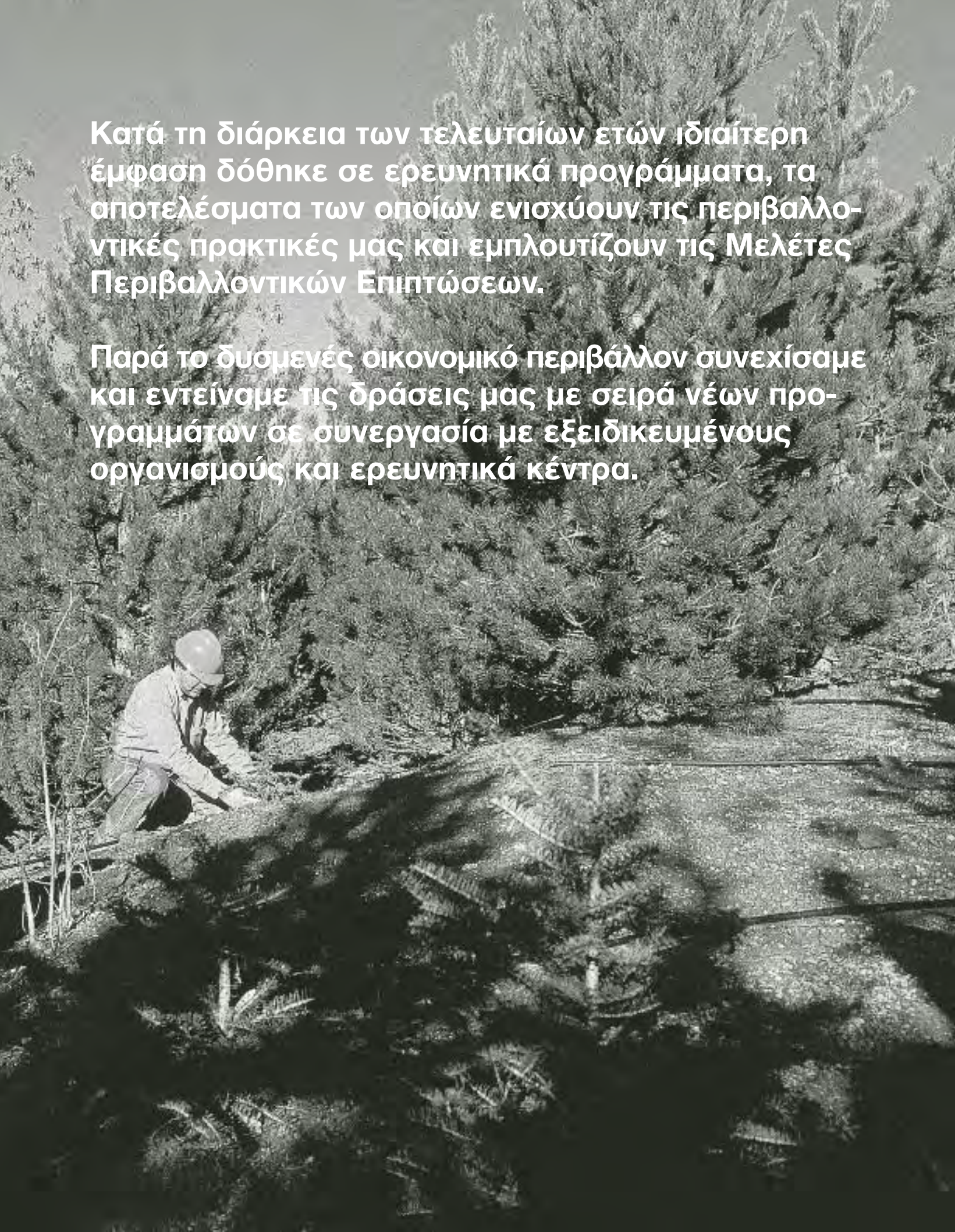
Η ασφάλεια από τη χρήση των προϊόντων μας διασφαλίζεται αφενός μέσω της αυστηρής τήρησης των οδηγιών και των κανονισμών ορθού χειρισμού τους, αλλά και από το γεγονός πως τα προϊόντα της S&B είναι φυσικά μέταλλα και ορυκτά, μη τοξικά ή επιβλαβή, και παραμένουν μη τοξικά ακόμα και μετά την επεξεργασία τους.

εμπλουτισμός της γνώσης μας προς ενδυνάμωση των πρακτικών μας

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε ερευνητικά προγράμματα, τα αποτελέσματα των οποίων ενισχύουν τις περιβαλλοντικές πρακτικές μας και εμπλουτίζουν τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Παρά το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον συνεχίσαμε και εντείνουμε τις δράσεις μας με σειρά νέων προγραμμάτων σε συνεργασία με εξειδικευμένους οργανισμούς και ερευνητικά κέντρα.

Περιβάλλον

Η S&B εφαρμόζει εξελιγμένες πρακτικές και μεθόδους περιβαλλοντικής διαχείρισης και υιοθετεί προηγμένες τεχνολογίες στη λειτουργία της, για ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων της (εξόρυξη, βιομηχανική επεξεργασία και διακίνηση προϊόντων). Παράλληλα, η εταιρία επιδιώκει τη συνεχή βελτίωση του βαθμού αξιοποίησης και χρήσης των φυσικών πόρων, έχοντας ως βασικό

γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος.

Τα περιβαλλοντικά θέματα που καλείται να διαχειριστεί η S&B αφορούν:

- την ορθολογική διαχείριση των αποθεμάτων των ορυκτών πόρων και των μεγάλων ποσοτήτων υλικών που εξορύσσονται
- την αποκατάσταση του τοπίου σε θιγόμενες από την εξόρυξη περιοχές
- τη διαχείριση της βιοποικιλότητας στις περιοχές εξόρυξης
- τη διαχείριση εκπομπών σκόνης από την επεξεργασία των προϊόντων
- τη διαχείριση ενέργειας και νερού
- τη διαχείριση στερεών & υγρών αποβλήτων

Βασική αρχή της S&B για την προστασία του περιβάλλοντος είναι η πρόληψη.

Επιδιώκουμε τη Συνεχή Βελτίωση

Σε διεθνές επίπεδο, 17 παραγωγικές εγκαταστάσεις, από τις οποίες παράγεται σχεδόν το 80% των προϊόντων του Ομίλου, εφαρμόζουν πιστοποιημένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το ISO 14001:2004, με στόχο τη σταδιακή πιστοποίηση όλων.

Μέσω της συγκέντρωσης στοιχείων για 64 δείκτες, που καλύπτουν όλο το εύρος της δραστηριότητας του Ομίλου, καταγράφονται, παρακολουθούνται και αναλύονται οι επιδόσεις όλων των ανά τον κόσμο θυγατρικών σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής & ασφάλειας. Με βάση αυτά τα στοιχεία εντοπίζονται και αξιολογούνται οι περιοχές που χρήζουν βελτίωσης.

Διαχείριση Πρώτων Υλών και Υλικών

Ο Όμιλος S&B είναι ο ίδιος προμηθευτής ορυκτών πρώτων υλών και ενδιάμεσων προϊόντων διάφορων βιομηχανικών κλάδων. Βασικό

του μέλημα αποτελεί η διασφάλιση και η υπεύθυνη διαχείριση των φυσικών πόρων, ώστε να μπορεί να ικανοποιεί την τρέχουσα και μελλοντική ζήτηση για τα προϊόντα του και, παράλληλα, να βελτιώνει το βαθμό αξιοποίησης τους στο στάδιο της επεξεργασίας τους αλλά στις διάφορες χρήσεις.

Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες πρακτικές βελτίωσης αποδοτικότητας στη χρήση των φυσικών πόρων:

Παρά το αντίξοο οικονομικό περιβάλλον οι άνθρωποι της S&B συνέχισαν και το 2009 να δουλεύουν επικεντρωμένοι στην καινοτομία, σε νέους τρόπους σκέψης, σε νέες διαδικασίες και προϊόντα φιλικά στο περιβάλλον.

- Ορθολογική αξιοποίηση των πρώτων υλών μπετονίτη, περλίτη, βωξίτη, με κατάλληλη σύνθεση διάφορων ποιοτήτων, ώστε να αποφεύγεται η «θυσία» υψηλής ποιότητας πρώτης ύλης, όπου αυτό δεν είναι απαραίτητο.
- Συνεχής αναβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων με μείωση της ειδικής κατανάλωσης στις διάφορες χρήσεις και συνακόλουθη επέκταση του χρόνου ζωής των αποθεμάτων.
- Αξιοποίηση των στείων υλικών σε άλλες χρήσεις.
- Εξίσου σημαντικές είναι οι συντονισμένες προσπάθειες των τελευταίων ετών, για τη μείωση των παραγόμενων αποβλήτων με τη μετατροπή τους σε εμπορικά αξιοποιήσιμα προϊόντα. Σαν παράδειγμα αναφέρεται η ανάκτηση μέρους του λεπτομερούς κλάσματος του περλίτη στο προϊόν κατά την επεξεργασία του καθώς και η προσπάθεια εμπορικής αξιοποίησης του απορριπτόμενου λεπτομερούς με ταυτόχρονη μείωση του όγκου των αποβλήτων.

Οι πρώτες ύλες τις οποίες ο Όμιλος S&B αγοράζει από τρίτους περιορίζονται στη σόδα που προστίθεται για την ενεργοποίηση του μπετονίτη (Μήλος, Βουλγαρία, Landshut Γερμανίας, Ουγγαρία) και στα καύσιμα που χρησιμοποιούνται στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Σε δραστηριότητες του εξωτερικού αγοράζει και διάφορα άλλα πρόσθετα υλικά που χρησιμοποιούνται στις κατετοιπωμένες μονάδες επεξεργασίας προϊόντων μπετονίτη για χυτήρια και συλλιπασμάτων συνεχούς χύτευσης. Στο Neuss της Γερμανίας γίνεται επεξεργασία πρώτων υλών που αγοράζονται από τρίτους για την παραγωγή προϊόντων για χρήση σε πυρίμαχα, κεραμικά κ.α.

Σημειώνεται επίσης η αξιοποίηση απορριμμάτων και παραπροϊόντων άλλων δραστηριοτήτων όπως γυαλί, σκουριά, ιπάμενη τέφρα, κατάλυτη Si-Al κ.ά., για την παραγωγή των

προϊόντων του Κλάδου Συλλιπασμάτων Συνεχούς Χύτευσης. Συγκεκριμένα, περίπου 10 από τα 45 συστατικά που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία των προϊόντων του Κλάδου αυτού είναι απορρίματα-παραπροϊόντα διεργασιών τρίτων. Το 2009 τέτοια απορρίματα-παραπροϊόντα χρησιμοποιήθηκαν στις παραγωγικές μονάδες της Γερμανίας και των ΗΠΑ, αντιπροσωπεύοντας το 32% και το 24%, αντίστοιχα, των εισερχόμενων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν στην παραγωγή των τελικών προϊόντων του Κλάδου.

Το 2009 ξεκίνησε ένα πρωτοπόρο για τον περλίτη, τετραετές ερευνητικό πρόγραμμα με τη συμμετοχή ενός δικτύου 12 βιομηχανικών εταιρών, πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων από χώρες της Ε.Ε. και συντονιστή τον Κλάδο Περλίτη της S&B. Το πρόγραμμα αυτό, με το κωδικό όνομα «ExPerl», χρηματοδοτείται από το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ε.Ε. και έχει στόχο:

- Την αποτελεσματική εκμετάλλευση των κοιτασμάτων περλίτη της Ε.Ε. για την ανάπτυξη νέας γενιάς καινοτόμων και υψηλής προτιθέμενης αξίας προϊόντων περλίτη για τη χημική, την κατασκευαστική και τη μεταποιητική βιομηχανία
- Τη σημαντική μείωση των παραγόμενων παραπροϊόντων περλίτη, με τη μετατροπή τους σε προϊόντα προς πώληση

Οι στόχοι του προγράμματος συνδέονται με την «Πρωτοβουλία για τις Πρώτες Ύλες: κάλυψη των ουσιωδών αναγκών μας για ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρώπη» γνωστής και ως Πρωτοβουλίας Verheugen και συγκεκριμένα με την ανάγκη ανάπτυξης «καινοτόμων ιδεών και διαδικασιών για στρατηγική παροχή ορυκτών και για νέα, υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντα, βασισμένα στα ορυκτά».

Αποκατάσταση Ορυχείων

Η εξορυκτική δραστηριότητα, από τη φύση της, επεμβαίνει στο φυσικό περιβάλλον προκαλώντας οπτική αλλοίωση, μεταβολές στη μορφολογία του εδάφους και διατάραξη του τοπικού οικοσυστήματος. Η αποκατάσταση ξεκινά ήδη κατά το σχεδιασμό και την οργάνωση μιας νέας εξόρυξης με πρωταρχικό στόχο την ορθολογική διαχείριση του κοιτάσματος και την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Αποτέλεσμα κάθε εξορυκτικής δραστηριότητας είναι η δημιουργία «κενών» από τις πραγματοποιούμενες εκσκαφές. Το «άχρηστο» υλικό που εξορύσσεται για την αποκάλυψη του χρήσιμου ορυκτού χρησιμοποιείται

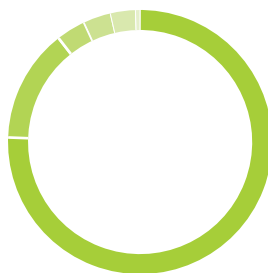
στην πλήρωση «κενών» σε άλλα εξαντλημένα ορυχεία ή μεταλλεία που θα αποκατασταθούν, ή αποτίθεται και διαμορφώνεται σε σωρούς, οι οποίοι στη συνέχεια επίσης θα αποκατασταθούν με κατάλληλες τεχνικές σποράς και φύτευσης.

Στην Ελλάδα (Φωκίδα & Μήλο) εντοπίζεται το σημαντικότερο κομμάτι (75%) της συνολικής επιφάνειας «σε χρήση» από τις εξορυκτικές δραστηριότητες διεθνώς. Επιπλέον, στην Ελλάδα εξορύσσεται ο μεγαλύτερος όγκος των φυσικών πόρων που παράγει ο Όμιλος S&B. Όπως απεικονίζεται στα σχήματα και στον σχετικό πίνακα, ήδη στη Μήλο και στη Φωκίδα έχει αποκατασταθεί το 48,9% της συνολικής θιγμένης επιφάνειας επέμβασης. Από το υπόλοιπο 51,1%, το 45,3% βρίσκεται σε λειτουργία για τις ανάγκες εξόρυξης. Συνεπώς, το εναπομένον ποσοστό της θιγμένης επιφάνειας όπου μπορούν να υλοποιηθούν εργασίες αποκατάστασης ανέρχεται στο 5,8%.

Η αποκατάσταση τοπίου στις διάφορες χώρες όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος S&B εξαρτάται από το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει, το μέγεθος του κοιτάσματος, το καθεστώς ιδιοκτησίας, την πρότερη χρήση του εδάφους, αλλά και άλλους, τοπικής φύσης παράγοντες που καθορίζουν την πρόοδο αποκατάστασης των θιγμένων επιφανειών. Για παράδειγμα, στη Γερμανία τα κοιτάσματα μπεντονίτη είναι μικρού μεγέθους, με αποτέλεσμα η εκμετάλλευσή τους να ολοκληρώνεται σε μικρό σχετικά χρόνο και να ακολουθεί αμέσως αποκατάσταση. Στη Βουλγαρία το νομικό πλαίσιο απαγορεύει την αποκατάσταση ορυχείων εφόσον δεν γίνει πλήρης απόληψη του κοιτάσματος, ανεξαρτήτως οικονομικότητας, δηλαδή ακόμη και αν από κάποια χρονική στιγμή και μετά η εξόρυξη του εναπομείναντος ορυκτού δεν είναι πλέον οικονομικά αποδοτική.

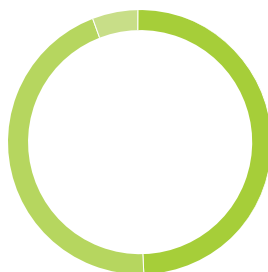
Όμιλος S&B – Επιφάνεια σε χρήση κατά το 2009

■ Ελλάδα	75,3%
■ Η.Π.Α.	14,1%
■ Γερμανία	3,6%
■ Βουλγαρία	3,2%
■ Ιταλία	3,0%
■ Ουγγαρία	0,8%

Πορεία αποκατάστασης στην Ελλάδα τέλος 2009

■ Αποκατεστημένη επιφάνεια	48,9%
■ Επιφάνεια σε χρήση	45,3%
■ Υπόλοιπο	5,8%

Πορεία αποκατάστασης στον Όμιλο S&B

	Μήλος & Φωκίδα	Aberdeen	Landshut	Kardjali	Sardinia	Egyházasbeszö
έκταση σε στρέμματα	Ελλάδα	Η.Π.Α.	Γερμανία	Βουλγαρία	Ιταλία	Ουγγαρία
Επιφάνεια σε χρήση τέλος 2009	4.736	890	224	200	190	50
Νέα θιγείσα επιφάνεια κατά το 2009	0	0	17	0	0	0
Αποκατάσταση θιγμένης επιφάνειας κατά το 2009	121	270	109	0	0	0
Αποκατάσταση θιγμένων επιφανειών από την έναρξη της δραστηριότητας	5.116	1.770*	240	15	0	15

* Εξ αυτών τα 1.500 στρέμματα δεν έχουν επιστραφεί ακόμη στις τοπικές αρμόδιες αρχές.

Πορεία αποκατάστασης στην Ελλάδα

(έκταση σε στρέμματα)

	Επιφάνεια σε χρήση κατά το 2009	Αποκατασταθείσα κατά το 2009	Αποκατεστημένη έως 31/12/2009
Μήλος	2.009	85	1.694
Φωκίδα	2.727	36	3.422
ΣΥΝΟΛΟ	4.736	121	5.116

- Θιγμένη επιφάνεια ή έκταση είναι αυτή όπου έχουν γίνει εργασίες εξόρυξης ή απόθεσης ή αποκατάστασης, οι οποίες είτε έχουν ολοκληρωθεί είτε συνεχίζονται.
- Ενεργός επιφάνεια ή επιφάνεια «σε χρήση» είναι η (απαιτούμενη) έκταση όπου πραγματοποιούνται εργασίες εξόρυξης ή απόθεσης.
- Αποκατεστημένη επιφάνεια είναι αυτή όπου έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες αποκατάστασης ή έχουν τελειώσει οι εργασίες φύτευσης.

Ιδιαίτερη σημασία και φροντίδα καταβάλλεται για την αποκατάσταση των εξορυκτικών χώρων που βρίσκονται μέσα σε προστατευόμενες περιοχές. Στις περιπτώσεις αυτές, ήδη από την μελέτη της εξόρυξης και το σχεδιασμό του ορυχείου γίνεται αναλυτικότερη αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων στη χλωρίδα και στην πανίδα με την εκπόνηση ειδικών μελετών, με στόχο την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους.

Αν λάβουμε υπόψη μας ζώνη επιρροής 200m και 500m αντίστοιχα, γύρω από κάθε ενεργό μεταλλείο τότε η έκταση αυτή αυξάνει σε 0,76% και 2,44% αντίστοιχα. Τα στοιχεία αυτά βασίζονται στη Μελέτη Βάσης της Πανίδας στη Γκιώνα, η οποία υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας τη διετία 2005-2007 (βλ. σελ 38 Κοινωνι-

κού Απολογισμού 2008) και από την οποία προκύπτει μεταξύ άλλων ότι 7 από τα 22 είδη του Παραρτήματος Ι της Κοινοτικής Οδηγίας 79/409/EC «περί της διατήρησης των άγριων πτηνών» βρίσκονται σε απόσταση 500m και πλέον από την περιφέρεια κάθε ενεργού μεταλλείου της εταιρίας.

Η συνολική ενεργός επιφάνεια των εξορυκτικών δραστηριοτήτων της εταιρίας που βρίσκεται μέσα σε προστατευόμενη περιοχή Natura 2000 εντοπίζεται στη Φωκίδα, όπου εξορύσσεται βωξίτης, και ανέρχεται σε 4.636 m², δηλαδή 0,17% του συνόλου της σημερινής μεταλλευτικής δραστηριότητας της εταιρίας (ενεργά μεταλλεία).

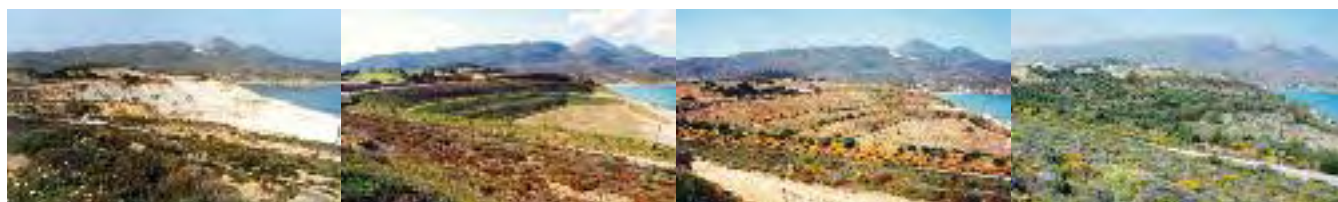
Γερακόπετρα

1984

1993

2000

2009

Αχειβαδόλιμνη

1989

1991

1997

2009

Στη Φωκίδα χρησιμοποιούνται σήμερα, στις φυτεύσεις ή στις υδροσπορές, 39 διαφορετικά είδη φυτών. Τα περισσότερα από αυτά είναι ντόπια είδη, ενδημικά των Βαλκανίων και κάποια είναι σπάνια, ενώ για περισσότερο από 25 είδη

γίνονται ερευνητικά προγράμματα. 23 από τα 25 φυτά που αναπαράγονται στο φυτώριο της Φωκίδας είναι ντόπια. Τα 2 μη ενδημικά φυτά που χρησιμοποιήθηκαν στις αποκαταστάσεις το 2009 ήταν λιγότερο από 4% επί του συνόλου των φυτών, ενώ το 2008 ήταν 18,41%.

Η επιτυχής έκβαση μιας αποκατάστασης δεν κρίνεται μόνο από το οπτικό αποτέλεσμα, αλλά κυρίως από την επιτυχή εγκατάσταση ενός βιώσιμου και αυτόνομου οικοσυστήματος με ικανή ποικιλία βιολογικών ειδών χλωρίδας και πανίδας.

Κοινός στόχος για τις αποκαταστάσεις στη Φωκίδα και στη Μήλο είναι η αποκλειστική χρήση φυτών του φυσικού περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής. Σήμερα στη Μήλο για τους σκοπούς της αποκατάστασης χρησιμοποιούνται 52 διαφορετικά είδη φυτών (δέντρα, θάμνοι και πόες), από τα οποία τα 48 είναι ντόπια φυτά της Μήλου και 4 από αυτά αποτελούν χαρακτηριστικά φυτά του ευρύτερου οικοτόπου στον οποίο ανήκει η Μήλος δηλ. στα «φρύγανα του Αιγαίου». Όλα τα φυτά που χρησιμοποιούνται πλέον στις εργασίες αποκατάστασης στη Μήλο παράγονται στο φυτώριο της εταιρίας στο νησί.

Προστασία και Διαχείριση Βιοποικιλότητας

Για την προστασία και τη διαχείριση της βιοποικιλότητας, τόσο στις εκτάσεις όπου η ίδια η εταιρία δραστηριοποιείται όσο και στο ευρύτερο φυσικό περιβάλλον, η S&B επενδύει σημαντικά σε προσωπικό και υποδομές. Ειδικά **τμήματα Αποκατάστασης Τοπίου** στελεχωμένα από έμπειρους δασολόγους λειτουργούν πλέον των 25 ετών. Παράλληλα, διαθέτει **ιδιόκτητα φυτώρια** στη Φωκίδα και τη Μήλο, τις δύο περιοχές δραστηριοποίησής της στην Ελλάδα, με 21 και 14 χρόνια δράσης, αντίστοιχα, στην παραγωγή και προετοιμασία σπόρων και φυτών και στην υποστήριξη μελετών και ερευνητικών έργων. Στη μακροχρόνια πορεία τους τα τμήματα Αποκατάστασης Τοπίου έχουν να επιδείξουν:

- Ειδική τεχνογνωσία στην αναπαραγωγή ντόπιων ή ακόμη και σπάνιων φυτών, αλλά και

φυτών ανθεκτικών στις ιδιαιτερότητες του κάθε τόπου

- Συνεχή έρευνα & ανάπτυξη, σε συνεργασία με ακαδημαϊκούς & ερευνητικούς φορείς για την αναπαραγωγή σπάνιων και ενδημικών φυτών
- Κομποστοποίηση οργανικών αποβλήτων για την παραγωγή εδαφοβελτιωτικών που χρησιμοποιούνται στην αποκατάσταση, η οποία συνεπάγεται επιπλέον και εξοικονόμηση φυσικών πόρων.

Τα ιδιόκτητα φυτώρια της S&B αποτελούν επίσης κέντρο διασποράς και προώθησης τόσο της πολύτιμης γνώσης όσο και φυτών και σπόρων για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και άλλων περιοχών που δεν σχετίζονται με την εξορυκτική δραστηριότητα της εταιρίας.

Για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που απορρέουν από την εξορυκτική δραστηριότητα είναι απαραίτητη, μεταξύ άλλων, και η ύπαρξη στοιχείων αναφοράς για τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής που θίγεται. Όμως, στις περιοχές της κύριας εξορυκτικής δραστηριότητας της εταιρίας (Φωκίδα και Μήλο) δεν υπάρχουν επαρκή, έγκυρα και επικαιροποιημένα δεδομένα. Έτσι, η εταιρία με δική της πρωτοβουλία έχει προχωρήσει στην υλοποίηση τέτοιων **μελετών βάσης** σε συνεργασία με πανεπιστήμια και άλλα ερευνητικά ιδρύματα.

Επιπλέον, για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων η εταιρία συνεργάζεται με έγκριτες μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες συνεισφέρουν την επιστημονική τους γνώση και τεχνογνωσία σε εξειδικευμένα θέματα.

Σχέδιο προστασίας βιοποικιλότητας

Το 2008, ολοκληρώθηκε από το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλίας το διετές ερευνητικό πρόγραμμα καταγραφής και μελέτης της πανίδας στην ευρύτερη περιοχή της Γκιώνας στη Φωκίδα, όπου λειτουργούν τα μεταλλεία βωξίτη της S&B. Στόχος ήταν η επικαιροποίηση των δεδομένων πανίδας στην Γκιώνα (βλ. και προηγούμενους Κοινωνικούς Απολογισμούς για λεπτομέρειες). Το 2009, σε συνέχεια αυτής της «μελέτης βάσης», εκπονήθηκε μελέτη από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία σε συνεργασία με την Birdlife International (UK) και τη Royal So-

ciety for the Protection of Birds (UK), με αντικείμενο την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της πτηνοπανίδας αλλά και γενικότερα της βιοποικιλότητας της περιοχής με προτάσεις βελτίωσης. Από τις προτεινόμενες δράσεις επελέγη κατά πρώτη προτεραιότητα η προώθηση:

α. της αποκατάστασης επαρκούς επιφάνειας κρίσιμης για είδη ΖΕΠ (Ζώνες Ειδικής Προστασίας για πτηνά) και εξειδίκευσης της τυπικής αποκατάστασης με τη δημιουργία υγρο-

τόπων και βραχωδών οικοτόπων κατάλληλων για τα είδη αυτά
β. της αξιολόγησης της επίπτωσης θορύβου σε πτηνά και θηλαστικά με παρακολούθηση και προσαρμογή της διαδικασίας αποκατάστασης. Κατά το στάδιο υλοποίησης των δράσεων αυτών θα ενημερωθούν και θα εμπλακούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι, και κυρίως οι τοπικές κοινωνίες. Η έναρξη υλοποίησης των δράσεων αυτών έγκειται στην επιτυχία της προσπάθειας εύρεσης χρηματοδότησης, η οποία έχει ήδη δρομολογηθεί από την εταιρία.

Μελέτη χλωρίδας στη Μήλο και στη Φωκίδα

Συνεχίστηκε η υλοποίηση του πενταετούς διάρκειας ερευνητικού προγράμματος (2005-2010) σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων του ΕΘΙΑΓΕ και το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: (α) Μελέτη αναπαραγωγικής βιολογίας φυτικών ειδών των περιοχών Παρνασσού-Γκιώνας και Μήλου. (β) Αποκατάσταση βλάστησης στην ψευδοαλπική ζώνη (Φωκίδα) και σε δυσμενείς ξηροθερμικές συνθήκες (Μήλος). (γ) Μελέτη

της συμπεριφοράς κατά την υδροσπορά των φυτικών ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από την άποψη της προστασίας και διατήρη-

σης της βιοποικιλότητας στις αντίστοιχες περιοχές. (δ) Μελέτη ειδών βλάστησης ανθεκτικών στη βόσκηση.

Οι μελέτες και τα ερευνητικά προγράμματα που εκπονεί η εταιρία αξιοποιούνται για την αναβάθμιση του περιεχομένου των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για νέες εξορύξεις. Συμβάλλουν επίσης στην κατανόηση των μηχανισμών λειτουργίας του φυσικού περιβάλλοντος και κατ' επέκταση στη βελτιστοποίηση των μεθόδων αποκατάστασης της εταιρίας.

Διαχείριση Εκπομπών Σκόνης

Το 2009 συνεχίστηκαν οι εργασίες κατασκευής του σιλό αποθήκευσης ξηρού μπεντονίτη στις εγκαταστάσεις της εταιρίας στη Μήλο και έχει ήδη ολοκληρωθεί το 75% της κατασκευής των δομικών έργων. Το έργο αυτό έχει στόχο την ελαχιστοποίηση των εκπομπών σκόνης από τη διαχείριση του ξηρού μπεντονίτη. Έως σήμερα έχει ήδη δαπανηθεί ποσό της τάξης των €7 εκατ. (από συνολικό προϋπολογισμό €9 εκατ.) για την κατασκευή του έργου, ενώ η εγκατάσταση προβλέπεται να τεθεί σε λειτουργία εντός του 2010.

Σημαντικό περιβαλλοντικό θέμα που αντιμετωπίζει η S&B σε επίπεδο Ομίλου αφορά τις εκπομπές σκόνης κατά την επεξεργασία των προϊόντων της. Για τον περιορισμό των εκπομπών αυτών, η εταιρία εφαρμόζει κάθε δυνατή διαθέσιμη τεχνική, επενδύει συνεχώς σε εξοπλισμό αντιρρύπανσης, σε μέσα ατομικής προστασίας και στην εκπαίδευση των εργαζομένων της. Προκειμένου να υπάρχει τεκμηρίωση και έλεγχος της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των μέτρων αυτών, αλλά και για να εντοπίζονται οι ανάγκες για νέα μέτρα, γίνονται συστηματικές μετρήσεις σκόνης. Εκτενής αναφορά για τις μετρήσεις σκόνης γίνεται στη σελ. 43.

Διαχείριση Αποβλήτων

Η S&B παράγει μεταλλευτικά και μη μεταλλευτικά απόβλητα.

Τα μεταλλευτικά απόβλητα, που αποτελούν το μεγαλύτερο όγκο των αποβλήτων της εταιρίας, είναι αδρανή και χρησιμοποιούνται κυρίως για επαναπλήρωση των εκσκαφών με σκοπό τη διαμόρφωση του αναγλύφου κατά την αποκατάσταση. Η μείωση και η ορθολογική διαχείριση των «στείρων» αυτών αποβλήτων αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια αναπόσπαστο κομμάτι του σωστού σχεδιασμού της εξόρυξης και της αποκατάστασης, με άμεσο αποτέλεσμα στη συνολική μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της εξορυκτικής δραστηριότητας. Με την (ΚΥΑ) 39624/2009 «Μέτρα, όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας...» έγινε ενσωμάτωση της Οδηγίας 2006/21/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο, που εφαρμόζεται πλέον στο πλαίσιο αδειοδότησης και διαχείρισης των εξορυκτικών αποβλήτων.

Στο πλαίσιο εφαρμογής αυτής της ΚΥΑ έγινε δειγματοληψία από τις αποθέσεις στείρων υλικών από τα μεταλλεία βωξίτη και τα λατομεία βιομηχανικών ορυκτών στη Φωκίδα και τη Μήλο αντίστοιχα. Πραγματοποιήθηκαν εργαστηριακές αναλύσεις των δειγμάτων προκειμένου να προσδιοριστούν τα χαρακτηριστικά των υλικών

και η κατηγορία στην οποία κατατάσσονται τόσο τα υλικά όσο και οι σωροί στους οποίους αποτίθενται. Εκτός από την ΚΥΑ, εφαρμόζονται παράλληλα και μία σειρά ευρωπαϊκές αποφάσεις με τις οποίες προσδιορίζονται οι «λεπτομέρειες» εφαρμογής του πλαισίου. Για την αδειοδότηση των αποθέσεων χρειάζεται πλέον η αναλυτική γνώση από το γεωλογικό υπόβαθρο του προς εκμετάλλευση κοιτάσματος, το είδος των αποβλήτων και ο προβλεπόμενος χειρισμός τους, η γεωτεχνική συμπεριφορά τους και τα γεωχημικά χαρακτηριστικά τους. Όλα αυτά θα αναλύονται στα Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων που θα εκπονούνται για κάθε νέα εξορυκτική δραστηριότητα, αποτελώντας παράρτημα των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Αντίστοιχες δράσεις ενεργοποίησης και συμμόρφωσης με την οδηγία 2006/21 έχουν ληφθεί για τις δραστηριότητες εξόρυξης της εταιρίας σε Γερμανία, Βουλγαρία, Ουγγαρία.

Το 2009, η συνολική παραγωγή συμπαγών μεταλλευτικών αποβλήτων στην Ελλάδα ανήλθε σε 2,1 εκατ. κυβικά μέτρα (in situ) προερχόμενα από εργασίες αποκάλυψης και υπόγεια μεταλλεία.

Αναφορικά με τα λοιπά απόβλητα, εφαρμόζονται μέθοδοι ανακύκλωσης με στόχο τη βελ-

τιστοποίηση του τρόπου διαχείρισης και αξιοποίησης των μη χρήσιμων υλικών. Από τη συλλογή των στοιχείων περιβαλλοντικής επίδοσης προκύπτει ότι υλικά όπως μπαταρίες μολύβδου, ελαστικά αυτοκινήτων, άχρηστα μέταλλα (scrap), λιπαντικά κινητήρων και χαρτί ανακυκλώνονται σε ποσοστό που, σε ορισμένες παραγωγικές δραστηριότητες του Ομίλου και για κάποια από τα παραπάνω υλικά, ξεπερνά το 90%. Όπου εντοπίζονται περιοχές όπου υπάρχει πεδίο βελτίωσης στη διαχείριση των υλικών αυτών, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.

Τα προϊόντα της εταιρίας στη μεγάλη τους πλειονότητα πωλούνται χύδην και συνεπώς η κατάλυση υλικών συσκευασίας αφορά μικρές ποσότητες των υλικών αυτών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι για το έτος 2009 τα προϊόντα μπεντονίτη που πουλήθηκαν συσκευασμένα, απευθυνόμενα στην εσωτερική ελληνική αγορά, αντιπροσώπευσαν λιγότερο από το 2% των συνολικών πωλήσεων. Το αντίστοιχο ποσοστό για τον περλίτη ήταν λιγότερο από 1%. Εντούτοις, για το τμήμα αυτό της παραγωγής που πωλείται συσκευασμένο, ο Όμιλος S&B, λόγω των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Οδηγία 94/62/ΕΚ, έχει συμβληθεί με εγκεκριμένα και αδειοδοτημένα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών.

Διαχείριση Ενέργειας

Οι δραστηριότητες του Ομίλου S&B δεν είναι ιδιαίτερα ενεργοβόρες. Όμως ο Όμιλος είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στα θέματα κατανάλωσης ενέργειας, τόσο σε ανταπόκριση στο σοβαρό πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής εξαιτίας των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όσο και γιατί το κόστος της ενέργειας δεν παύει να αποτελεί ένα σημαντικό μέρος του συνολικού κόστους παραγωγής των προϊόντων του.

Για το λόγο αυτό, εντός του 2008, θεσπίστηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Ομίλου συγκεκριμένος στόχος εξοικονόμησης ενέργειας.

Προς την κατεύθυνση αυτή γίνονται σημαντικές προσπάθειες εξοικονόμησης ενέργειας σε συνεχή βάση και συνεχίζονται άλλες, όπως η ξήρανση του μπεντονίτη σε «πλατέιες» στη Μήλο κ.λπ.

Το 2009 η παραγωγή του Ομίλου S&B επηρεάστηκε σημαντικά από τη διεθνή οικονομική ύφεση. Η S&B αναγκάστηκε να περιορίσει το χρόνο παραγωγής, να μειώσει τις βάρδιες και να παύσει προσωρινά την παραγωγική διαδικασία σε αρκετές χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται. Αυτό είχε αντίκτυπο και στην κατανάλωση ενέργειας, για παράδειγμα συχνά σταματήματα / ξεκινήματα μηχανών σημαίνουν μεγαλύτερη κατανάλωση. Επισημαίνεται, επίσης, ότι ο τύπος των παραγόμενων προϊόντων, αν είναι δηλαδή σε μορφή πούδρας ή κοκκώδη, επηρεάζει σημαντικά την κατανάλωση ενέργειας. Κάτι ανάλογο ισχύει και κατά την ανάπτυξη προπαρασκευαστικών έργων ενός μεταλλείου ή λατομείου, όπου υπάρχει μεν κα-

τανάλωση ενέργειας αλλά η παραγωγή προϊόντος από το συγκεκριμένο κοίτασμα είναι μηδενική ή εξαιρετικά μικρή. Για το λόγο αυτό η επίτευξη του παραπάνω στόχου θα πρέπει να αξιολογείται για διάστημα μεγαλύτερο των 3 χρόνων, ώστε να εξομαλύνεται η επίπτωση των παραγόντων που αναφέρονται.

Στόχος είναι η μείωση της κατανάλωσης ανά τόνο προϊόντος κατά 10% ως το 2020, με βάση το 2005.

Πρόοδος Ομίλου S&B ως προς το στόχο κατανάλωσης ενέργειας

	Στοιχεία από 1/1/2005 έως 31/12/2008	Στοιχεία από 1/1/2009 έως 31/12/2009
Ορυχεία Μπεντονίτη	+ 9,0%	+ 4,6%
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας Μπεντονίτη	- 9,0%	- 4,6%
Ορυχεία Περγλίτη	- 12,0%	- 14%
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας Περγλίτη	- 0,5%	+ 0,5%
Συλλιπάσματα Συνεχούς Χύτευσης	+ 28%	+ 9,2%
Λοιπά Ορυκτά	+ 45%	+ 39,4%
Βωξίτης	- 48%	- 29,5%
Σύνολο Ομίλου	+ 1,6%	- 1,8%

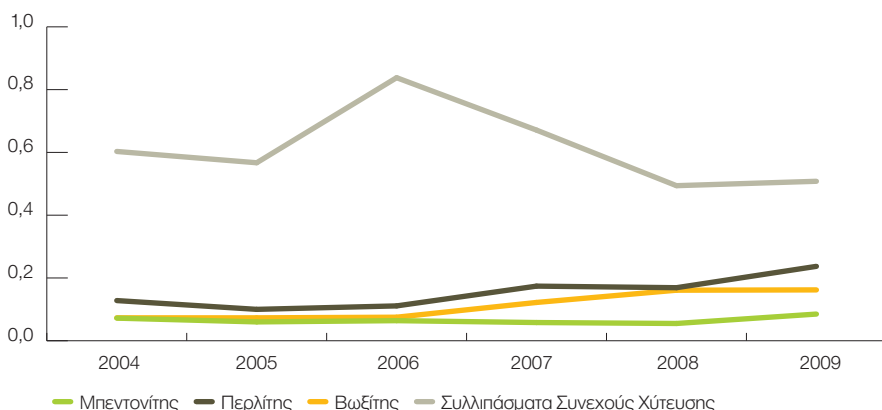
Βάση υπολογισμού: Με «αρχική ενέργεια» ή «ενέργεια αναφοράς» την κατανάλωση ενέργειας του 2005, στόχος είναι η μείωση της κατανάλωσης κατά 10% ως το 2020. Αφού υπολογίστηκε πόση θα πρέπει να είναι η κατανάλωση ενέργειας το 2020 προκειμένου να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος, η μείωση αυτή σε απόλυτα νούμερα κατανεμήθηκε γραμμικά ανά έτος στο εύρος της δεκαετιας 2005 – 2020. Με βάση αυτή την κατανομή, υπολογίστηκε πόση θα έπρεπε να είναι η αντίστοιχη μείωση στην κατανάλωση ενέργειας μέχρι το τέλος του 2008. Τα ποσοστά που αναγράφονται στον πίνακα παρουσιάζουν την απόκλιση (θετική ή αρνητική) από την επιθυμητή κατανάλωση ενέργειας για το 2008, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του 2020. Με θετικό πρόσημο σημειώνεται η επίτευξη του στόχου κατά το αντίστοιχο ποσοστό, ενώ με αρνητικό πρόσημο σημειώνεται η αντίστοιχη απόκλιση από το στόχο.

Διαχείριση Νερού

Τόσο η εξόρυξη όσο και η «ξηρά» επεξεργασία των ορυκτών προϊόντων της S&B δεν απαιτούν κατανάλωση σημαντικών ποσοτήτων νερού. Συνεπώς, η κατανάλωση νερού περιορίζεται κυρίως στη διαβροχή χωμάτινων δρόμων που χρησιμοποιούνται κατά τη μεταφορά των προϊόντων, ώστε να μειώνονται οι εκπομπές

σκόνης. Εντούτοις, αναγνωρίζοντας τη σημασία που έχει για το περιβάλλον η εξοικονόμηση του φυσικού αυτού πόρου γίνονται διάφορες ενέργειες εξοικονόμησης νερού. Για παράδειγμα, στη Μήλο, που χαρακτηρίζεται από δύσκολες κλιματεδαφικές συνθήκες με λίγες βροχοπτώσεις άνισα κατανεμημένες μέσα στο χρόνο, με δυνατούς ανέμους και ξηρά καλοκαίρια, τα φυτά που χρησιμοποιούνται πλέον για τις αποκαταστάσεις είναι προσεκτικά επιλεγμένα ώστε να μη χρειάζονται πότισμα. Επίσης, αξιοποιούνται τα βρόχινα νερά που μαζεύονται στον πυθμένα των ορυχείων του μπεντονίτη (ο οποίος είναι υδατοστεγής), αλλά και στις στέγες των κτηρίων στις εγκαταστάσεις της εταιρίας, για τη διαβροχή των δρόμων ή για άλλες χρήσεις. Το 2009 εγκρίθηκε η διάθεση των καθαρών νερών του βιολογικού καθαρισμού των εγκαταστάσεων των γραφείων στη Φωκίδα, τα οποία συλλέγονται και θα μπορούν πλέον να χρησιμοποιούνται για το πότισμα των αποκατεστημένων περιοχών, εξοικονομώντας υδάτινους πόρους και ταυτόχρονα μειώνοντας τον όγκο των παραγόμενων αποβλήτων.

Όμιλος S&B - Κατανάλωση νερού ανά Κλάδο σε m³ ανά τόνο προϊόντος προς πώληση

Μελέτη βάσης επίδρασης στο θαλάσσιο περιβάλλον της Μήλου

Το 2009 η S&B ανέθεσε μελέτη βάσης για την οικολογική αποτύπωση του θαλάσσιου περιβάλλοντος στις περιοχές απόρριψης ψιλομερούς περλίτη από τις δραστηριότητες της εταιρίας στη Μήλο. Η μελέτη αυτή εκπονείται από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.), που αποτελεί τον πλέον εξειδικευμένο φορέα για θέματα θαλασσιών ερευνών. Το πρόγραμμα εργασιών για εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων από την απόρριψη «ψιλών» περλίτη στις περιοχές Βούδια και Ταιγκράδο της Μήλου, για τις οποίες η εταιρία διαθέτει την απαιτούμενη

άδεια, περιλαμβάνει: καταγραφή των φυτοβενθικών και ζωοβενθικών οργανισμών, ρευματομετρήσεις, χημικές αναλύσεις βαρέων μετάλλων της υδάτινης στήλης και των ιζημάτων, χαρτογράφηση επικαθήσεων περλίτη, μέτρηση θολερότητας θαλασσινού νερού και χλωροφύλλης και επίδραση περλίτη σε διπθητές οργανισμούς (μύδια). Η μελέτη αυτή είναι από τις πρώτες που εκπονούνται από το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. για το χαρακτηρισμό των υδάτων με εφαρμογή των κριτηρίων που τίθενται από την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ.

Ευθύνη για τα Προϊόντα μας

Ευθύνη για τα Προϊόντα μας σημαίνει κατανόηση των επιδράσεων που μπορεί να έχει η παραγωγή, η χρήση, η ανακύκλωση και η τελική διάθεσή τους στην υγεία & ασφάλεια ή στο φυσικό περιβάλλον, δηλαδή το συνολικό τους αποτύπωμα σε ολόκληρη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Η γνώση αυτή αποτελεί μέρος της γνώσης που συνεχώς εξελίσσουμε για τα προϊόντα μας τόσο κατά τη βελτίωση της παραγωγικής μας διαδικασίας, την έρευνα & ανάπτυξη υφιστάμενων ή νέων προϊόντων και τη διαρκή έρευνα για νέους τρόπους εκμετάλλευσης παραπροϊόντων ή και αποβλήτων αυτών, όπως για παράδειγμα πραγματεύεται το ερευνητικό πρόγραμμα ExPerf (βλ. σελ. 49).

Στο πλαίσιο αυτό, το 2009 εκπονήθηκε **μελέτη για την ανάπτυξη μεθοδολογίας αποτίμησης της περιβαλλοντικής επίδωσης και βιωσιμότητας των εξορυκτικών δραστηριοτήτων της εταιρίας** με εφαρμογή την εκμετάλλευση βωξίτη στο Νομό Φωκίδας από το Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης του

Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Για τους σκοπούς του έργου συλλέχθηκαν στοιχεία των ετών 2008 και 2009, για όλα τα εισερχόμενα υλικά (μεταλλικά υλικά που χρησιμοποιούνται στα συνεργεία, καύσιμα λιπαντικά, εκρηκτικά, καταναλώσεις ενέργειας - νερού κ.λπ.), για τα εξερχόμενα υλικά (βωξίτης, στείρα, απόβλητα) καθώς επίσης στοιχεία που αναφέρονται στη βιοποικιλότητα της περιοχής και τις σχετικές δραστηριότητες της εταιρίας. Η τελική έκθεση του προγράμματος αποτιμά ποσοτικά την περιβαλλοντική επίδωση και βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων εξόρυξης, επεξεργασίας και φόρτωσης του βωξίτη για τα δύο προηγούμενα έτη. Η εφαρμογή της μεθοδολογίας, με τις όποιες αδυναμίες, παρέχει τη δυνατότητα μέτρησης της επίδωσης σε διάφορες περιοχές και επομένως τη στοχοθέτηση βελτίωσης ή εξήγηση των αποκλίσεων, όπου υπάρχουν διαφορές. Στο πλαίσιο αυτό θα συνεχιστεί η εφαρμογή της τα επόμενα χρόνια τόσο στο βωξίτη όσο και στην εξορυκτική δραστηριότητα της εταιρίας στη Μήλο.

Περιβαλλοντικές Δαπάνες 2000 - 2009

σε εκατ. €

Έτη	Περιβαλλοντικές Δαπάνες		Περιβαλλοντικές Επενδύσεις	Σύνολο
	Αποκατάστασης τοπίου	Λοιπές δαπάνες		
2000	1,20	0,50	1,00	2,70
2001	1,15	0,52	1,20	2,87
2002	1,20	0,50	1,30	3,00
2003	1,05	0,30	1,00	2,35
2004	0,98	0,52	0,96	2,46
2005	1,17	0,43	0,39	1,99
2006	1,01	0,44	0,85	2,30
2007	1,12	0,34	2,78 *	4,24 *
2008	1,12	0,39	5,10 **	6,61 **
2009	0,92	0,36	2,60 ***	3,88 ***

* Δαπάνη 2007 για την αποθήκη μπεντονίτη της Μήλου €1,5 εκατ.

** Δαπάνη 2008 για την αποθήκη μπεντονίτη στη Μήλο, €4,25 εκατ.

*** Δαπάνη 2009 για την αποθήκη μπεντονίτη στη Μήλο, €2,15 εκατ.

Η κοινωνική πολιτική της S&B έχει ως στόχο να ενδυναμώσει και να συμπληρώσει τις ανάλογες πολιτικές για το ανθρώπινο δυναμικό, το φυσικό περιβάλλον, την υγιεινή & ασφάλεια στην εργασία. Παράλληλα, μέσω της κοινωνικής πολιτικής της η εταιρία αποβλέπει στην προαγωγή της ισόρροπης και πολύπλευρης ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών στις οποίες δραστηριοποιείται. Τέλος, ενισχύει και υποστηρίζει κοινωνικές δράσεις άμεσα συναρτώμενες με τις Αξίες της και το Σκοπό της.

Ιδιαίτερο βάρος κατά τον καθορισμό της στρατηγικής στον τομέα της κοινωνικής συνεισφοράς αποδίδεται στις δράσεις της εταιρίας εντός του ελλαδικού χώρου, δεδομένου ότι οι δραστηριότητες της Φωκίδας και της Μήλου έχουν μια 75χρονη ιστορία και παραμένουν αυτές με το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Η κοινωνική πολιτική της S&B στις τοπικές κοινωνίες επικεντρώνεται στους παρακάτω άξονες:

- Δημιουργία και λειτουργία έργων υποδομής που αναδεικνύουν την πολιτιστική και βιομηχανική κληρονομιά της κάθε περιοχής, όπως το Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου (MMM), το Συνεδριακό Κέντρο Μήλου και το Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας.
- Υποστήριξη τοπικών οργανώσεων και πρωτοβουλιών υψηλού ενδιαφέροντος και αποδο-

χής, καθώς και έργων τοπικής υποδομής με οικονομικούς, τεχνικούς και άλλους πόρους.

- Ανάπτυξη έργων και πρωτοβουλιών που προβάλλουν τις περιοχές αυτές και συμβάλλουν στην ισόρροπη ανάπτυξή τους, όπως η Πρωτοβουλία Φωκίδα και η Πρωτοβουλία Μήλος.
- Ενίσχυση της πολιτιστικής ζωής και της εκπαίδευσης στις τοπικές κοινωνίες.

Μεγάλη πρόκληση για την εταιρία στον τομέα της Κοινωνικής Συνεισφοράς παραμένει και η ραγδαία διεθνοποίηση του Ομίλου S&B τα τελευταία χρόνια. Η στρατηγική προσέγγιση του τομέα αυτού στις σημαντικότερες περιοχές δραστηριότητας του Ομίλου ανά τον κόσμο αποτελεί το βασικό στόχο των επόμενων ετών.

Για τον Όμιλο S&B, η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τις τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιείται και η εξασφάλιση και της «κοινωνικής άδειας» λειτουργίας αποτελούν ουσιώδεις προϋποθέσεις για τη βιωσιμότητά του.

Κοινωνική Συνεισφορά το 2009

Κοινωνική αλληλεγγύη

- Οικονομική ενίσχυση στο έργο φορέων της Ελλάδας, όπως του Συνδέσμου Θεραπευτικής Ιππασίας, της Εταιρίας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου, του Συνδέσμου Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά και Νέους και του Κέντρου Επαγγελματικής Αποκατάστασης ΑΜΕΑ, της Εταιρίας Προστασίας Σπαστικών.
- Οικονομική ενίσχυση στο έργο φορέων σε χώρες δραστηριοποίησής μας στο εξωτερικό, όπως των United Way, Niagara Hospice, Community Missions στις Η.Π.Α., του οργανισμού Lar São Miguel Arcanjo για την Εκστρατεία Ζεστού Ρουχισμού (Campanha do Agasalho) και της οργάνωσης «Association of Parents and Friends of the Handicapped» στη Βραζιλία (Guaratinguetá), της οργάνωσης Red Nose στη Γερμανία.

Τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά

- Συνεχίσαμε το θεσμό «Βραβείο Εθελοντισμού και Κοινωνικής Προσφοράς - Αναστασία Αντωνιάδου» προς έναν κάτοικο της Μήλου με σημαντική κοινωνική συνεισφορά.
- Πολλές από τις πρωτοβουλίες που κάθε χρόνο αναπτύσσονται από τις εταιρίες του Ομίλου ανά τον κόσμο (όπως στις Η.Π.Α., Ουγγαρία, Ινδία) συνδέονται άμεσα με τον **εθελοντισμό** των κατά τόπους εργαζομένων μας. Για παράδειγμα, το 2009, ο συνολικός χρόνος των εργαζομένων μας στις Η.Π.Α. που συμμετείχαν σε εθελοντική προσφορά εργασίας για διάφορους κοινωφελείς σκοπούς ανήλθε στις 1.500 ώρες.
- Υποστηρίξαμε χορηγικά, για 16η διαδοχική χρονιά, τη διοργάνωση του Πολιτιστικού Φεστιβάλ Μήλου από το Δήμο Μήλου, το οποίο έλαβε χώρα μεταξύ 20 Ιουνίου και 31 Αυγούστου 2009.
- Υποστηρίξαμε χορηγικά, για 7η διαδοχική χρονιά, το τοπικό θεατρικό φεστιβάλ Perperikon στο Kardjali της Βουλγαρίας.
- Υποστηρίξαμε τη δημιουργία της δεύτερης μικρού μήκους ταινίας – ντοκιμαντέρ με τίτλο «Μεταλλευτική Ιστορία της Μήλου» που προβάλλεται στο Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου. Πρωταγωνιστούν οι παλιοί μεταλλωρύχοι του νησιού, άντρες και γυναίκες, που αφηγούνται τη δική τους ιστορία, άρρηκτα δεμένη με τη μακρά μεταλλευτική ιστορία του νησιού τους.
- Χορηγήσαμε το 3ο Διεθνές Φεστιβάλ EMOTION PICTURES «Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία» της Αθήνας, σε συνέχεια των δύο πρώτων, τα οποία είχαμε επίσης στηρίξει.

Φυσικό περιβάλλον

- Συνεχίσαμε τις ποικίλες δράσεις ευρύτερης συνεισφοράς των τμημάτων αποκατάστασης τοπίου στη Φωκίδα και στη Μήλο, όπως δένδροφυτεύσεις, δωρέες φυτών από τα ιδιόκτητα φυτώρια της εταιρίας, ενημέρωση μαθητών κ.λπ.

- Υποστηρίξαμε την καμπάνια **Seal the Deal!** των Ηνωμένων Εθνών για την ανάληψη επείγουσας δράσης και την επίτευξη ενιαίας διεθνούς συμφωνίας για το κλίμα, τον Δεκέμβριο του 2009, στο Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή, γνωστό και ως COP 15, στην Κοπεγχάγη.

Επιχειρηματικότητα

- Συνεχίσαμε τη μακροχρόνια συνεργασία μας με το μη κερδοσκοπικό οργανισμό «Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων» με συμμετοχή σε δύο προγράμματα (βλ. σελ. 31 για λεπτομέρειες).
- Συμμετείχαμε χορηγικά στην ελληνική έκδοση του βιβλίου του Philip Kotler για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.
- Ενισχύσαμε πρωτοβουλίες στο πλαίσιο προώθησης της επιχειρηματικότητας, όπως το συνέδριο του Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ «Πολυπολιτισμικές επιχειρήσεις και διαφορετικότητα», το Εργαστήριο Έρευνας και Επimόρφωσης στις τεχνολογίες της πληροφορίας καθώς και το έργο του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών και του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Έργα τοπικής υποδομής

- Χρηματοδοτήσαμε το έργο ύδρευσης των Καρουτών από τη λίμνη του Μόρνου στο νομό Φωκίδας στην Ελλάδα.
- Συντηρήσαμε δρόμους που είχαν υποστεί ζημιές λόγω έντονων βροχοπτώσεων ή χιονοπτώσεων στις περιοχές δραστηριοποίησής μας στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό (Ουγγαρία, Egyhazaskeszö).
- Στην Κίνα (Xinyang, Επαρχία Henan) συντηρήσαμε το βασικό οδικό δίκτυο στην περιοχή δραστηριοποίησης της εταιρίας και κατασκευάσαμε αρδευτική τάφρο.

Εκπαιδευτικές δράσεις

- Συνεχίσαμε το θεσμό της «Υποτροφίας Σπουδών - Αναστασία Αντωνιάδου» στη Μήλο, για την υποστήριξη των σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης ενός νέου του νησιού.
- Ως μέλος της Ένωσης Βιομηχανικών & Εξαγωγικών Επιχειρήσεων Μήλου συμμετείχαμε στην παροχή υποτροφιών και οικονομικής ενίσχυσης 5 πρωτοετών φοιτητών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., αποφοίτων του Λυκείου Μήλου.
- Συνεχίσαμε την πολυετή μας συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ελλάδας, ενισχύοντας τα προγράμματα υποτροφιών της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής, του Τμήματος Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πειραιά, του Αμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Fulbright, του Θερινού Μεταπτυχιακού Σχολείου του Τμήματος Ορυκτών Πόρων του Πολυτεχνείου Κρήτης και, για 15η συνεχή χρονιά, του Φοιτητικού Διαγωνισμού του περιοδικού «Οικονομική Επιθεώρηση».
- Στη Βραζιλία (Guaratinguetá) συνεχίσαμε να υποστηρίζουμε το πρόγραμμα «Guarda Mirim» του Δημάρχου της περιοχής δραστηριοποίησής μας, το οποίο έχει στόχο την ένταξη νέων εκπαιδευόμενων (16 - 18 ετών) στην αγορά εργασίας.
- Στην Ινδία (Durgapur) χορηγήσαμε υποτροφία σε μαθητές με εξαιρετική επίδοση από την περιοχική δραστηριοποίησής μας.
- Στην Ινδία (Durgapur) συνεχίσαμε την εθελοντική συμμετοχή των εργαζομένων σε προγράμματα ενημέρωσης με στόχο την εξάλειψη του αναλφαβητισμού, σε απομακρυσμένα χωριά της ευρύτερης περιοχής δραστηριοποίησής μας.
- Χορηγήσαμε και αναλάβαμε την επιστημονική επιμέλεια του εκπαιδευτικού επιτραπέζιου παιχνιδιού «ΓύρωΓύρωΌλα», στο πλαίσιο υποστήριξης της ομώνυμης καμπάνιας του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων και της Ευρωπαϊκής Ημέρας Ορυκτών.
- Στο πλαίσιο της 2ης Ευρωπαϊκής Ημέρας Ορυκτών, διοργανώσαμε εκδηλώσεις για τα παιδιά των δημοτικών σχολείων της Φωκίδας και της Μήλου στην Ελλάδα. Στελέχη της S&B υποδέχθηκαν περίπου 245 παιδιά και τους δασκάλους τους και ακολούθησε γνωριμία με τον μπεντονίτη και τον περλίτη από την εξόρυξη, μέχρι την επεξεργασία και τις χρήσεις τους, καθώς και με τη διαδικασία αποκατάστασης των ορυχείων. Με «όχημα» το παιχνίδι και τη δημιουργία, τα παιδιά εξοικειώθηκαν με τα ορυκτά, τις πολλαπλές χρήσεις και εφαρμογές τους στην καθημερινή μας ζωή, αλλά και την ανάγκη για την ορθολογική χρήση και ανακύκλωσή τους.

Διοργάνωση του εκπαιδευτικού προγράμματος «ΓύρωΓύρωΌλα» με τη συμμετοχή των Δημοτικών Σχολείων Μήλου

- Υλοποιήθηκε για τέταρτη συνεχή χρονιά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Με Χρώματα και Αρώματα» που δημιουργήθηκε το 2006 σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των μαθητών δημοτικού και γυμνασίου σε θέματα που αφορούν την ενδημική κλωρίδα του νησιού τους. Το 2009 το πρόγραμμα που οργανώθηκε και υλοποιήθηκε εκ νέου από τον επικεφαλής δασολόγο της της S&B στη Μήλο, παρακολούθησε η Β' τάξη του Δημοτικού Σχολείου Μήλου.
- 4.056 συμμετέχοντες φιλοξένησε το Συνεδριακό Κέντρο Μήλου το 2009 σε συνέδρια και ποικιλία εκδηλώσεων με τη διαρκή υποστήριξη της εταιρίας (www.miloscenter.gr).
- Το 2009, το Υπουργείο Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης συμπεριέλαβε το Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου (www.milosminingmuseum.gr) στις προτεινόμενες εκπαιδευτικές επισκέψεις προς τα σχολεία της Ελλάδος (www.e-yliko.gr), ως αναγνώριση της σημαντικής συνεισφοράς του στη γνώση γύρω από τη μεταλλευτική και γεωλογική ιστορία και παράδοση της Μήλου.
- 8.500 επισκέπτες δέχτηκε το Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας – Vagonetto το 2009, εκ των οποίων 5.000 παιδιά, στο πλαίσιο μαθητικών εκπαιδευτικών επισκέψεων. Δημιουργήθηκε νέα διαδραστική πτέρυγας νέας τεχνολογίας, όπου ο επισκέπτης ταξιδεύει στο χώρο και στο χρόνο, ακολουθώντας τη διαδρομή του βωξίτη, μέσα από μία πολυδιάστατη βιωματική εμπειρία, που απευθύνεται σε όλο τον κόσμο και είναι διαθέσιμη σε 6 γλώσσες. Είναι η πρώτη φορά που σε ένα θεματικό πάρκο αξιοποιείται και η παιδαγωγική, μαζί με την ψυχαγωγική διάσταση της ψηφιακής τεχνολογίας.

Γνωριμία με τα φυτά του νησιού τους από φωτογραφίες, αλλά και «ζωντανά», κάνουν οι μαθητές της Μήλου μέσα από το πρόγραμμα του MMM «με χρώματα και αρώματα»

Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου (MMM)

Διαδραστική πτέρυγας νέας τεχνολογίας στο Μεταλλευτικό Πάρκο Φωκίδας – Vagonetto

Απολογισμός: η Προσέγγισή μας

Η S&B καταρτίζει και δημοσιεύει ανεξάρτητο Κοινωνικό Απολογισμό τα τελευταία εννέα χρόνια, ενώ τα τελευταία πέντε χρόνια ακολουθεί για τη διαδικασία αυτή το Πλαίσιο των κατευθυντήριων οδηγιών του Global Reporting Initiative (GRI). Ο Κοινωνικός μας Απολογισμός ελέγχεται εξωτερικά από το ίδιο το GRI για το Επίπεδο Εφαρμογής Β – σύμφωνα με δήλωση της S&B- για τρίτη διαδοχική χρονιά.

Πληροφόρηση σχετική με τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης του Ομίλου περιλαμβάνεται στα ακόλουθα:

- Ετήσιος Απολογισμός (έντυπη έκδοση, ιστότοπος)
- Κοινωνικός Απολογισμός (έντυπη έκδοση, ιστότοπος)
- Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης, 4η αναθεώρηση (έντυπη έκδοση, ιστότοπος)
- Ιστότοπος του Ομίλου S&B, www.sandb.com

Ο Ετήσιος και ο Κοινωνικός Απολογισμός του Ομίλου (Απολογισμός στο εξής) αποδίδουν μια περιληψη της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής του επίδοσης και εξέλιξης και περιλαμβάνουν και σημαντικά γεγονότα του παρελθόντος έτους που αφορούν τη στρατηγική προσέγγιση στη βιώσιμη ανάπτυξη. Πέρα από τη δέσμευση που έχει αναλάβει ενδοεπιχειρησιακά, η εταιρία έχει δεσμευθεί δημοσίως απέναντι σε μία σειρά πρωτοβουλιών, αρχών, εθελούσιων συμφωνιών και κωδίκων που κατευθύνουν τις βέλτιστες πρακτικές σήμερα (βλ. σελ. 16). Είναι υποχρέωσή μας να αναφερόμαστε στις επιδόσεις μας σε κάποιες από αυτές τις δεσμεύσεις που έχουμε αναλάβει:

- Στο πλαίσιο κατευθυντήριων οδηγιών απολογισμού του GRI
- Στις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των

Ηνωμένων Εθνών (UN Global Compact)

- Στον Κώδικα Αρχών Βιώσιμης Ανάπτυξης του Συνδέσμου Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων
- Στη Συμφωνία για το Κρυσταλλικό Πυρρικό

Συμβουλευόμαστε επίσης το Συμπλήρωμα του GRI για τον Εξορυκτικό και Μεταλλευτικό Κλάδο (GRI Mining and Metals Sector Supplement) και βελτιώνουμε σύμφωνα με αυτό τον τρόπο με τον οποίο καταρτίζουμε τον Κοινωνικό μας Απολογισμό, όπου αυτό είναι δυνατόν. Παρά το γεγονός ότι θεωρούμε το Συμπλήρωμα πολύτιμο για την αναφορά των επιδόσεών μας σε κάποιους από τους τομείς απολογισμού, λόγω του μεγέθους, της φύσης και της θέσης των εγκαταστάσεών μας, πολλά από τα θέματα που περιλαμβάνονται σε αυτό δεν βρίσκουν εφαρμογή στην S&B.

Οι πληροφορίες και τα στοιχεία του Απολογισμού αφορούν την ελληνική μητρική εταιρία (S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.) και εκείνες τις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου S&B για τις οποίες η μητρική έχει ή ασκεί τον έλεγχο της διαχείρισής τους, υπό την προϋπόθεση ότι η δραστηριότητά τους έχει σημαντική επίδραση στα θέματα που η S&B έχει αξιολογήσει ως σημαντικά για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σε κάθε περίπτωση, και για εκείνες τις θυγατρικές για τις οποίες το ποσοστό κτήσης είναι μικρότερο του 100%, τα στοιχεία που αναφέρονται αφορούν την πλήρη δραστηριότητά τους.

Για την καταγραφή των στοιχείων και τον υπολογισμό των δεικτών που αφορούν θέματα Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας, ο Όμιλος χρησιμοποιεί διεθνώς αποδεκτές μεθόδους υπολογισμού και διασφαλίζει την ομοιομορφία για όλες τις δραστηριότητες παγκοσμίως. Σε κάθε ενότητα του Κοινωνικού Απολογισμού

2009, και όπου αναφέρονται πληροφορίες ή δείκτες επίδοσης, σημειώνεται και η βάση συλλογής και υπολογισμού τους, καθώς και τυχόν μεγάλες αλλαγές ή αναθεωρήσεις από απολογισμούς παρελθόντων ετών.

Οι ακόλουθες πληροφορίες και στοιχεία συγκεντρώνονται, αξιολογούνται και ελέγχονται για την ποιότητά τους κεντρικά, από τα Διαχειριστικά και Καθοδηγητικά Όργανα του Ομίλου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη:

- 64 δείκτες που καλύπτουν θέματα Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας που συλλέγονται από τον Όμιλο από το 2004. Το 2009, τα στοιχεία αυτά καλύπτουν σχεδόν το 100% των παραγωγικών εγκαταστάσεων του Ομίλου (εξαιρούνται μόνο τα κεντρικά γραφεία).
- Τα στοιχεία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Οι πρακτικές Κοινωνικής Συνεισφοράς σε επίπεδο Ομίλου που για τρίτη διαδοχική χρονιά πραγματοποιήθηκε με συστηματική και ομοιογενή μέθοδο.

Η πληροφόρηση και τα στοιχεία που καλύπτει ο Απολογισμός βασίζονται σε μια αξιολόγηση των ουσιαστικών θεμάτων (material issues) που η S&B έχει χαρακτηρίσει σημαντικά για τη βιώσιμη ανάπτυξη και στα οποία έχει σημαντική επίδραση. Η Εταιρία συμπεριλαμβάνει στον Απολογισμό της τα θέματα που θεωρούνται πιο σημαντικά από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η μη αναφορά κάποιου θέματος στον Απολογισμό δεν συνεπάγεται ότι η S&B δεν το διαχειρίζεται. Η αξιολόγηση των ουσιαστικών αυτών θεμάτων, καθώς και των προκλήσεων των σχετικών με τη βιώσιμη ανάπτυξη που αφορούν τον Όμιλο, είτε συνολικά είτε στις επιμέρους περιοχές όπου δραστηριοποιείται, βασίζεται σε μια σειρά διεργασιών – εσωτερικών και εξωτερικών, όπως:

- Οι Αξίες και ο Σκοπός της
- Οι στόχοι που θέτει σε σχέση με θέματα Ανθρώπινου Δυναμικού, Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας και Κοινωνικής Συνεισφοράς
- Οι δεσμεύσεις που έχει αναλάβει δημοσίως (βλ. σελ. 16)
- Η άποψη και οι προτεραιότητες των διάφορων ομάδων «συμμετόχων» της

		2002	C	C+	B	B+	A	A+
		Σύμφωνα με						
Επίπεδο Εφαρμογής	Υποχρεωτικό	Δηλώθηκε Αυτοβούλως						
	Προαιρετικό	Ελέγχθηκε από τρίτους		Απολογισμός πιστοποιημένος από εξωτερικό φορέα		Απολογισμός πιστοποιημένος από εξωτερικό φορέα		Απολογισμός πιστοποιημένος από εξωτερικό φορέα
	Προαιρετικό	Ελέγχθηκε από το GRI						

Η S&B συμμετέχει στο Οικουμενικό Σύμφωνο (Global Compact) από τον Μάιο του 2008 και ανήκει στα ιδρυτικά μέλη του Ελληνικού Δικτύου Global Compact, συμμετέχοντας, επίσης, στη Διαχειριστική του Επιτροπή.

Στο Μήνυμα από τη Διοίκηση (σσ.8-9) αναφέρεται η

συνεχής υποστήριξη της S&B προς το Οικουμενικό Σύμφωνο και η σταθερή της δέσμευση στις αρχές του. Η περιγραφή των δράσεών μας και των σχετικών τους αποτελεσμάτων έχουν περιληφθεί διεξοδικά στον Κοινωνικό μας Απολογισμό και επισημαίνονται στα περιεχόμενα του GRI.

Περιεχόμενα GRI 2009

G3 Περιεχόμενα

KA = Κοινωνικός Απολογισμός 2009 • EA = Ετήσιος Απολογισμός 2009 • ΑΕΔ = Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ομίλου S&B, 4η αναθεώρηση

Τυπικές Δημοσιεύσεις Μέρους I: Δημοσιοποίηση Προφίλ			
	Περιγραφή	Αναφορά	Πληροφορίες & σελίδα
1. Στρατηγική & Ανάλυση			
1.1	Δήλωση από το ανώτερο στέλεχος του οργανισμού.	KA σ. 6 EA σ. 17	
1.2	Περιγραφή των κύριων επιδράσεων, κινδύνων και ευκαιριών.	KA σ.15, 12-13 EA σ. 46	
2. Οργανωτικό Προφίλ			
2.1	Επωνυμία του οργανισμού.		Όμιλος S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.
2.2	Κύριες εμπορικές επωνυμίες, προϊόντα ή/και υπηρεσίες.	KA σ.10-11 EA σ.24-25	
2.3	Λειτουργική δομή του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των κύριων τομέων, των εταιρειών εκμετάλλευσης, των θυγατρικών και των κοινοπραξιών.	KA σ.11 EA σ.91	
2.4	Τοποθεσία της έδρας του οργανισμού.		Αθήνα, Ελλάδα
2.5	Αριθμός των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται ο οργανισμός και τα ονόματα των χωρών που είτε διαθέτουν σημαντικές εγκαταστάσεις είτε είναι σχετικές με τα ζητήματα βιωσιμότητας που καλύπτονται στον απολογισμό.	KA σ.12, 30 EA σ.12-13	
2.6	Καθεστώς ιδιοκτησίας και νομική μορφή.	EA σ.50, 77§1	
2.7	Αγορές που εξυπηρετούνται (συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης σε γεωγραφικό επίπεδο, των κλάδων που εξυπηρετούνται και των τύπων πελατών/δικαιούχων).	KA σ.12	
2.8	Μεγέθη του οργανισμού που εκδίδει τον απολογισμό.	KA σ.12 EA σ.9-11	
2.9	Σημαντικές μεταβολές κατά τη διάρκεια της περιόδου απολογισμού όσον αφορά το μέγεθος, τη δομή ή την ιδιοκτησία.	EA σ.95§5	
2.10	Βραβεία που απονεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου απολογισμού.	KA σ.18	
3. Παράμετροι Απολογισμού			
3.1	Περίοδος απολογισμού (π.χ. οικονομικό/ημερολογιακό έτος) για τις παρεχόμενες πληροφορίες.		Οικονομικό Έτος 2009
3.2	Ημερομηνία του πιο πρόσφατου προγενέστερου απολογισμού (εάν υπάρχει).		2008
3.3	Κύκλος απολογισμού (ετήσιος, διετής κ.λπ.)		ετήσιος
3.4	Σημείο επικοινωνίας για υποβολή ερωτημάτων σχετικά με τον απολογισμό ή το περιεχόμενό του.	KA σ. 68	
3.5	Διαδικασία καθορισμού του περιεχομένου του απολογισμού.	KA σ. 64	
3.6	Όριο του απολογισμού (π.χ. χώρες, τμήματα, θυγατρικές, εκμισθωμένες εγκαταστάσεις, κοινοπραξίες, προμηθευτές).	KA σ. 64	
3.7	Αναφέρετε τυχόν συγκεκριμένους περιορισμούς ως προς το πεδίο ή το όριο του απολογισμού.	KA σ. 64	
3.8	Βάση για την κατάρτιση απολογισμών για τις κοινοπραξίες, τις θυγατρικές, τις εκμισθωμένες εγκαταστάσεις, τις δραστηριότητες που ανατίθενται σε εξωτερικούς συνεργάτες και άλλα νομικά πρόσωπα που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη δυνατότητα σύγκρισης από περίοδο σε περίοδο και/ή μεταξύ των οργανισμών.	KA σ. 64	
3.9	Τεχνικές εκτίμησης δεδομένων και βάσεις για υπολογισμούς, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων και των τεχνικών εκτιμήσεων που εφαρμόζονται στην κατάρτιση των Δεικτών και των υπόλοιπων πληροφοριών που περιλαμβάνονται στον απολογισμό.	KA σ. 64	Όπου είναι απαραίτητο στην αναφορά δεικτών και πληροφόρησης αναλύεται η βάση υπολογισμού και αιτιολογίας.
3.10	Παροχή εξήγησης για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς και τους λόγους για αυτή την αναθεώρηση (π.χ. συγχωνεύσεις/εξαγορές, αλλαγή ετών/περιόδων βάσης, φύση του οργανισμού, μέθοδοι εκτίμησης).	KA σ. 64	Δεν υπήρξαν αλλαγές που να διαφοροποιήσουν ουσιαστικά τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης της εταιρείας.
3.11	Σημαντικές αλλαγές, σε σχέση με τις προγενέστερες περιόδους απολογισμών, στο πεδίο, στο όριο ή στις μεθόδους εκτίμησης που εφαρμόζονται στον απολογισμό	KA σ. 64	δεν υπήρξαν
3.12	Ένας πίνακας που προσδιορίζει τη θέση των Τυπικών Δημοσιεύσεων που περιέχονται στον απολογισμό.	KA σ.65-68	
3.13	Πολιτική και τρέχουσα πρακτική όσον αφορά στην επιδίωξη εξωτερικής διασφάλισης του απολογισμού.	KA σ. 64	Ο Απολογισμός δεν διασφαλίζεται εξωτερικά.
4. Διακυβέρνηση, δεσμεύσεις και συμμετοχή			
4.1	Δομή διακυβέρνησης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των επιτροπών που ελέγχονται από τον ανώτατο φορέα διακυβέρνησης, ο οποίος είναι αρμόδιος για συγκεκριμένα καθήκοντα, όπως η χάραξη της στρατηγικής ή η εποπτεία του οργανισμού.	KA σ.16-17, σελίδα 17 EA σ.40-41, 44-45 ΑΕΔ σ.7 §2.3, §2.6 στη σ.8	
4.2	Υποδείξτε εάν ο Πρόεδρος του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης είναι επίσης ανώτατο στέλεχος.	EA σ.41 πίνακας	Ναι, είναι
4.3	Όσον αφορά τους οργανισμούς που χρησιμοποιούν συγκεντρωτική δομή για το Διοικητικό Συμβούλιό τους, δηλώστε τον αριθμό των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης, τα οποία είναι ανεξάρτητα και/ή μη εκτελεστικά μέλη.	EA σ.41 πίνακας	6 μη εκτελεστικά μέλη, 7 ανεξάρτητα και μη εκτελεστικά μέλη
4.4	Μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται από τους μετόχους και τους εργαζομένους για την παροχή συστάσεων ή υποδείξεων στον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης.	KA σ.17, 22 EA σ. 51	Ειδικό μηχανισμό της εταιρείας έχουν περιγραφεί σε απολογισμούς προηγούμενων ετών και συμπεριλαμβάνουν τακτικές εσωτερικές συναντήσεις και παρουσιάσεις, έρευνες ικανοποίησης προσωπικού (η τελευταία το 2006). Το 2009 ανανεώθηκε η εταιρική εφημερίδα ώστε να γίνει πιο ομιλοκεντρική και ξεκίνησε η λειτουργία εταιρικού intranet.
4.5	Σύνδεση μεταξύ των αποδοχών των μελών του ανώτερου φορέα διακυβέρνησης, των γενικών διευθυντών και των ανώτατων στελεχών (συμπεριλαμβανομένων των διακανονισμών αποχώρησης) και της επίδοσης του οργανισμού (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής επίδοσης).	EA σ.49, 124 ΑΕΔ σ.6 §2.2	
4.6	Διαδικασίες που εφαρμόζονται από τον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης, προκειμένου να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων.	ΑΕΔ σ.12 §2.7, σ.13 §2.8	

Περιγραφή	Αναφορά	Πληροφορίες & σελίδα
4.7 Διαδικασία για τον καθορισμό των προσόντων και των εξειδικευμένων γνώσεων των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης για την καθοδήγηση της στρατηγικής του οργανισμού σε οικονομικά, περιβαλλοντικά, και κοινωνικά θέματα.	ΑΕΔ σ.10-11, σ.28	Επιτροπές Δ.Σ. Ανθρώπινου Δυναμικού και Προτάσεων Υποψηφιοτήτων
4.8 Διπλώσεις για την αποστολή ή τις αξίες, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές που αναπτύσσονται εσωτερικά, οι οποίοι σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, καθώς και το στάδιο υλοποίησής τους.	ΚΑ σ.16 σχήμα	http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_apostoli_oramaGr.gif?et_apostoli_orama.html Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης Ομίλου S&B, 4η αναθεώρηση, στον εταιρικό ιστότοπο της εταιρίας www.sandb.com
4.9 Διαδικασίες που εφαρμόζει ο ανώτατος φορέας διακυβέρνησης για την παρακολούθηση της ικανότητας του οργανισμού να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται τα θέματα που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κινδύνων και ευκαιριών και προσήλωση ή συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές.	ΚΑ σ.14-15, σχήμα σ.15 ΑΕΔ σ.15 §4.1	
4.10 Διαδικασίες για την αξιολόγηση της επίδοσης του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης και συγκεκριμένα ως προς την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση.	ΕΑ σ.44-45 ΑΕΔ σ.8 §2.4	Επιτροπή Δ.Σ. Ανθρώπινου Δυναμικού
4.11 Εξηγήσεις σχετικά με το εάν και το πώς ο οργανισμός εφαρμόζει την προσέγγιση ή την αρχή πρόληψης.	ΚΑ σ.48	
4.12 Καταστατικό χάρτες, αρχές ή άλλες πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται εξωτερικά και σχετίζονται με την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία, τις οποίες αποδέχεται ή υποστηρίζει ο οργανισμός.	ΚΑ σ.16 σχήμα	
4.13 Η ιδιότητα μέλους σε σωματεία (όπως τα κλαδικά σωματεία) και/ή σε διεθνείς/εθνικές οργανώσεις προώθησης δικαιωμάτων, στις οποίες ο οργανισμός: • Έχει θέσει σε φορείς διακυβέρνησης • Συμμετέχει σε προγράμματα ή επιτροπές • Παρέχει σημαντική χρηματοδότηση εκτός της συνθησμένης συνδρομής μέλους ή • Θεωρεί ότι το να συμμετέχει ως μέλος σε αυτές έχει στρατηγική σημασία.	ΚΑ σ.19, 25	
4.14 Κατάλογος των ομάδων συμμετόχων που συνεργάζονται με τον οργανισμό.	ΚΑ σ.20 σχήμα	
4.15 Βασικά στοιχεία για τον προσδιορισμό και την επιλογή των συμμετόχων με τους οποίους συνδιαλέγεται ο οργανισμός.	ΚΑ σ.22-25	
4.16 Προσεγγίσεις όσον αφορά το διάλογο με τους συμμετόχους, συμπεριλαμβανομένης της συχνότητας της συμμετοχής με βάση τον τύπο και την ομάδα συμμετόχων.	ΚΑ σ.22-25	
4.17 Βασικά θέματα και προβληματισμοί που προέκυψαν από το διάλογο με τους συμμετόχους και ο τρόπος με τον οποίο ο οργανισμός ανταποκρίθηκε σε αυτά τα βασικά θέματα και προβληματισμούς και τα συμπεριέλαβε στον απολογισμό του.	ΚΑ σ.21	Τα κύρια ενδιαφέροντα και οι ανησυχίες κάθε ομάδας συμμετεχόντων αυξήθηκαν στην αντίστοιχη σειρά του σχετικού πίνακα που περιέχεται στην ενότητα.

Τυπικές Δημοσιεύσεις Μέρος II: Δημοσιοποιήσεις Διοικητικής Πρακτικής			
Δείκτης	Περιγραφή	Αναφορά	Πληροφορίες & σελίδα
DMA EC	ΔΔΠ EC	ΚΑ σ.10, 15, 21 ΕΑ σ.16,18&19 βασικά στοιχεία ΑΕΔ σ.18 §5.2	http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_apostoli_oramaGr.gif?et_apostoli_orama.html
DMA EN	ΔΔΠ EN	ΚΑ σ.33 για εκπαίδευση, σ. 48-49 για περιβ. διαχ/ση, σ.18 για έλεγχο	Πολιτική στο http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_perivalon.gif?et_periballon.html Ο Διευθυντής Εργασίας ή Εγκατάστασης έχει την ευθύνη διαχείρισης - ο Διευθυντής Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας Ομίλου, ο οποίος αναφέρεται σε έναν εκ των Γεν. Διευθυντών, έχει ρόλο καθοδηγητικό και ελεγκτικό.
	ΔΔΠ LA	ΚΑ σ.30, σ.34, σ.33 για εκπαίδευση & ανάπτυξη	Ο Διευθυντής Ανθρώπινου Δυναμικού Ομίλου και οι Επικεφαλής ανά περιοχή δραστηριοποίησης έχουν την ευθύνη διαχείρισης.
DMA LA		ΑΕΔ σ.15 §4.1 για έλεγχο	Τα εσωτερικά σημεία ελέγχου του Ομίλου εμπεριέχουν και εργασιακά θέματα, τα οποία ελέγχονται από την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου σύμφωνα με ένα Μοντέλο Ανάλυσης Κινδύνων σχεδιασμένο για τις ανάγκες της S&B.
DMA HR	ΔΔΠ HR	ΚΑ σ.30, σ.32 για εκπαίδευση & ανάπτυξη, σ.35 ΑΕΔ σ.15 §4.1 για έλεγχο	Ο Διευθυντής Ανθρώπινου Δυναμικού Ομίλου και οι Επικεφαλής ανά περιοχή δραστηριοποίησης έχουν την ευθύνη διαχείρισης.
DMA SO	ΔΔΠ SO	ΚΑ σ.16 για πολιτικές, σ.18 για Έλεγχο, σ.33 για εκπαίδευση	Ο Διευθυντής Εταιρικών Υποθέσεων σε στενή συνεργασία με τους Διευθυντές Τοπικών Υποθέσεων ή τους Επικεφαλής ανά περιοχή έχει την ευθύνη διαχείρισης.
	ΔΔΠ PR	ΑΕΔ σ.18 §5.2 για πολιτικές	Πολιτική στο http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_kinwniki_prosfora.gif?et_koinoniki_prosfora.html
		ΚΑ σ.45&57 για πολιτική & στόχους, σ. 33 για εκπαίδευση, σ.18 για έλεγχο	http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_diasfalisi_poiotitas.gif?et_diafalisi_poiotitas.html http://www.sandb.com/gr/main_in.html?title_ereuna_anaptiksaGr.gif?et_ereuna_anaptixi.html
DMA PR			Την ευθύνη διαχείρισης έχει κάθε Γενικός Διευθυντής Κλάδου Προϊόντων, εκτός από ορισμένα θέματα όπως ο κανονισμός REACH που αφορούν ολόκληρο τον Όμιλο, οπότε εμπλέκεται ο Διευθυντής Περιβάλλοντος, Υγιεινής & Ασφάλειας.

Τυπικές Δημοσιεύσεις Μέρος III: Δείκτες επίδοσης			
Οικονομικοί			
Δείκτης	Περιγραφή	Αναφορά	Πληροφορίες & σελίδα
EC1	Άμεση οικονομική αξία που παράγεται και κατανέμεται, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων, του κόστους λειτουργίας, των μοιβών των εργαζομένων, των δωρεών και άλλων επενδύσεων σε επίπεδο κοινότητας, παρακρατηθέντων κερδών και πληρωμών σε παρόχους κεφαλαίου και κρατικούς φορείς.	ΚΑ σ. 12,13 ΕΑ σ. 70	Μερική αναφορά του δείκτη

Δείκτης	Περιγραφή	Αναφορά	Πληροφορίες & σχόλια
EC3	Κάλυψη των υποχρεώσεων του οργανισμού, σχετικά με το καθορισμένο πρόγραμμα παροχών.	ΕΑ σ.126 §32	Η S&B έχει συνταξιοδοτικό πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών.
EC4	Σημαντική χρηματοοικονομική βοήθεια που λαμβάνεται από κυβερνητικούς φορείς.	ΑΡ σ.76 Κρατικές επικορηγήσεις, ρ.83 §(ω)	Αναφορά κατά ΔΓΧΑ 20. Οι κρατικές επικορηγήσεις του 2009 δεν ήταν σημαντικές.
EC7	Διαδικασίες για προσλήψεις προσωπικού από την περιοχή και αναλογία προσλήψεων ανώτερων στελεχών από την τοπική κοινότητα στις περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται σημαντικά ο οργανισμός.	ΚΑ σ.28	Η πολιτική προσέλκυσης & επιλογής προσωπικού της S&B λαμβάνει υπόψη της θετικά την εντοπιότητα του υποψήφιου για θέσεις εργασίας.
EC8	Ανάπτυξη και επίδραση των επενδύσεων σε υποδομή και υπηρεσίες που παρέχονται κυρίως για κοινό όφελος, μέσω της συμμετοχής μέσω του εμπορίου, καθώς και της συμμετοχής σε είδος ή δωρεάν.	ΚΑ σ.13 για κοινωνικο-οικονομική συνεισφορά, σ. 59 & σ.61 για έργα τοπικών υποδομών	
EC9	Κατανόηση και περιγραφή των σημαντικών έμμεσων οικονομικών επιδράσεων, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης των επιδράσεων.	ΚΑ σ.13	
Περιβαλλοντικοί / UN Global Compact Αρχές 7, 8, 9			
EN2	Ποσοστό χρησιμοποιούμενων υλικών που προέρχονται από εισαγωγή ανακυκλωμένων υλικών.	ΚΑ σ. 49	Χρησιμοποιούμε ανακυκλωμένα υλικά στον Κλάδο Συλληψαμάτων Συνεχούς Χύτευσης, βλ. περισσότερα στη σ. 49.
EN5	Ενέργεια που εξοικονομείται χάρη στην οικονομία και τις βελτιώσεις στην αποδοτικότητα.	ΚΑ σ. 55	
EN6	Πρωτοβουλίες για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών που χρησιμοποιούν αποδοτικά την ενέργεια ή βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και περιορισμός των απαιτήσεων σε ενέργεια ως αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών.	ΚΑ σ. 55	
EN11	Θέση και έκταση ιδιόκτητων, εκμισθωμένων ή διαχειριζόμενων εκτάσεων εντός ή παρακείμενων σε προστατευόμενες περιοχές και περιοχές υψηλής αξίας βιοποικιλότητας, εκτός προστατευόμενων περιοχών.	ΚΑ σ. 51	
EN12	Περιγραφή των σημαντικών επιδράσεων των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών στη βιοποικιλότητα των προστατευόμενων περιοχών και των περιοχών υψηλής αξίας βιοποικιλότητας, εκτός των προστατευόμενων περιοχών.	ΚΑ σ. 51, 53	
EN14	Στρατηγικές, τρέχουσες ενέργειες και μελλοντικά σχέδια για τη διαχείριση των επιδράσεων στη βιοποικιλότητα.	ΚΑ σ.52-53	
MM1	Μέγεθος εκτάσεων (ιδιόκτητων ή παραχωρημένων, οι οποίες χρησιμοποιούνται για παραγωγικές διαδικασίες ή για εξόρυξη) θιγμένων ή αποκατεστημένων.	ΚΑ σ.50-51	
MM3	Συνολική ποσότητα "στεύρων", αδρανών, υπολειμμάτων εκμετάλλευσης και ιλύος καθώς και σχετικοί κίνδυνοι.	ΚΑ σ.54	
EN23	Συνολικός αριθμός και όγκος σημαντικών διαρροών.		καμία το 2009
EN26	Πρωτοβουλίες για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιδράσεων των προϊόντων και των υπηρεσιών και βαθμός μείωσης των επιδράσεων.	ΚΑ σ. 49 για Expert, σ.53 για εμπλουτισμό ΜΠΕ, σ.54 για διαχείριση εκπομπών ατόμων	
EN27	Ποσοστό προϊόντων που πωλούνται και τα επιστρεφόμενα υλικά συσκευασίας τους, ανά κατηγορία.	ΚΑ σ. 54	Η πλειοψηφία των προϊόντων της S&B πωλείται χύδην.
EN28	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων και συνολικός αριθμός μη χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς.	ΕΑ σ.132§40(α)	
EN30	Συνολικές δαπάνες και επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, με βάση τον τύπο.	ΚΑ πίνακας σ. 57	
Κοινωνικοί: Πρακτικές Εργασίας και Αξιοπρεπής Εργασία / UN Global Compact Αρχές 3, 6			
LA1	Συνολικό εργατικό δυναμικό με βάση τον τύπο απασχόλησης, τη σύμβαση εργασίας και την περιοχή.	ΚΑ σ.30	
LA2	Συνολικός αριθμός και ποσοστό κίνησης προσωπικού με βάση την ηλικιακή ομάδα, το φύλο και την περιοχή.	ΚΑ σ.30	Μερική αναφορά. Στοιχεία με βάση το φύλο και την ηλικία αναφέρονται για την Ελλάδα, τη Γερμανία και τις ΗΠΑ. Σε επόμενους απολογισμούς θα παρέχουμε στοιχεία για το σύνολο του Ομίλου.
LA3	Παροχές που προσφέρονται από μεγάλες επιχειρήσεις στους εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, οι οποίες δεν ισχύουν για τους εποχικούς εργαζομένους ή τους εργαζομένους μερικώς απασχόλησης.	ΚΑ σ.35 ΕΑ σ.49	
LA5	Ελάχιστη περίοδος ειδοποίησης όσον αφορά στις λειτουργικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένου του εάν προσδιορίζεται στις συλλογικές συμβάσεις.		Η περίοδος ειδοποίησης εξαρτάται από εθνικούς νόμους και κανονισμούς με τους οποίους η S&B πάντοτε συμμορφώνεται.
LA7	Ποσοστά τραυματισμών, επαγγελματικών ασθενειών, απώλειες ημερών εργασίας και απουσιών εργαζομένων και αριθμός θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά περιοχή.	ΚΑ σ.41	
LA8	Προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης, παροχής συμβουλών, πρόληψης και περιορισμού κινδύνων, που εφαρμόζονται για την υποστήριξη των μελών του εργατικού δυναμικού, των οικογενειών τους ή των μελών της κοινότητας σχετικά με σοβαρές ασθένειες.	ΚΑ σ.44	Η S&B παρέχει τις υπηρεσίες κοινωνικού λειτουργού στους εργαζομένους στην Ελλάδα, όπως επίσης και Ιατρού Εργασίας. Παρέχει εκπαίδευση και συμβουλευτική υποστήριξη από ειδικούς για την προαγωγή υγιών συμπεριφορών και για πρόληψη υγείας.
LA9	Θέματα υγιεινής και ασφάλειας που καλύπτονται στις επίσημες συμφωνίες με τα εργατικά συνδικάτα.	ΚΑ σ.43 Εθελοντική Συμφωνία για το Κρυσταλλικό Πυρτικό	
LA10	Μέσος όρος ωρών εκπαίδευσης ανά έτος/εργαζόμενο, με βάση την κατηγορία εργαζομένων.	ΚΑ σ.33	
LA11	Προγράμματα για τη διαχείριση των δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση, που υποστηρίζουν τη συνεχή απασχολησιμότητα των εργαζομένων και συμβάλλουν στη διαχείριση της ολοκλήρωσης της σταδιοδρομίας τους.	ΚΑ σ. 32-33 εκπαίδευση & ανάπτυξη	Στους εργαζομένους που αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν το 2009 η εταιρεία παρέχει πρόγραμμα υποστήριξης για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Δείκτης	Περιγραφή	Αναφορά	Πληροφορίες & σχόλια
LA12	Ποσοστό εργαζομένων που λαμβάνουν τακτικές εκθέσεις σχετικά με την επίδοση και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.	ΚΑ σ.32 για Σύστημα Διαχείρισης Απόδοσης	Το Σύστημα Διαχείρισης Απόδοσης της S&B καλύπτει περισσότερο από 70% του συνολικού της προσωπικού.
LA13	Σύνθεση των φορέων διακυβέρνησης και ανάλυση των εργαζομένων ανά κατηγορία, σύμφωνα με το φύλο, την ηλικιακή ομάδα, το εάν ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες και άλλους δείκτες διαφοροποίησης.	ΚΑ σ.30 ΕΑ σ. 47	
Κοινωνικοί: Ανθρώπινα Δικαιώματα / UN Global Compact Αρχές 1, 2, 4, 5			
HR4	Συνολικός αριθμός περιστατικών διάκρισης και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί.	ΚΑ σ. 35	
HR6	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο εμφάνισης περιστατικών παιδικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της παιδικής εργασίας.	ΚΑ σ. 35	
HR7	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο περιστατικών εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας.	ΚΑ σ. 35	
Κοινωνικοί: Κοινωνία / UN Global Compact Αρχή 10			
SO2	Ποσοστό και συνολικός αριθμός επιχειρηματικών μονάδων που εξετάζονται για κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά.		Μερική αναφορά του δείκτη. Η μεθοδολογία της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία βασίζεται σε ένα Μοντέλο Ανάλυσης Κινδύνων ειδικά σχεδιασμένο για τις ανάγκες της S&B, περιέχει και τη διαφθορά ως παράμετρο κινδύνου.
SO4	Ενέργειες που πραγματοποιούνται για την αντιμετώπιση περιστατικών διαφθοράς.		κανένα περιστατικό το 2009
SO5	Οι θέσεις της δημόσιας πολιτικής και η συμμετοχή στην ανάπτυξη της δημόσιας πολιτικής και στη δημιουργία ομάδων πίεσης (λόμπι).	ΚΑ σ. 18,19,25	
SO7	Συνολικός αριθμός δικαστικών προσφυγών που αφορούν σε αντιανταγωνιστική συμπεριφορά, αποφυγή δημιουργίας τρασάι και απαγόρευση μονοπωλιακών πρακτικών, και η έκβασή τους.		καμία το 2009
SO8	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων και συνολικός αριθμός μη χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς.		Δεν εγέρθηκε σχετική απαίτηση το 2009 κατά της S&B σε καμία από τις δραστηριότητές της.
Κοινωνικοί: Ευθύνη για τα Προϊόντα			
MM11	Προγράμματα και πρόδοος σχετικά με την ευθύνη για τα υλικά.	ΚΑ σ.45, 49, 57	
PR1	Στάδια του κύκλου ζωής κατά τα οποία οι επιδράσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών στην υγιεινή και την ασφάλεια αξιολογούνται με στόχο τη βελτίωση και ποσοστό των σημαντικών κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε αυτές τις διαδικασίες.	ΚΑ σ.45, 57	
PR2	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και προαιρετικούς κώδικες που διέπουν τις επιδράσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών στην υγεία και την ασφάλεια, με βάση τον τύπο της έκβασης.		κανένα περιστατικό το 2009
PR3	Τύπος προϊόντων και υπηρεσιών που απαιτούνται με βάση τις διαδικασίες και ποσοστό σημαντικών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε τέτοιου είδους απαιτήσεις πληροφόρησης.	ΚΑ σ.45 για REACH & CLP	
PR7	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τους προαιρετικούς κώδικες σχετικά με τις επικοινωνίες, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης, της προώθησης προϊόντων και της χορηγίας, με βάση τον τύπο και τα αποτελέσματα.		κανένα περιστατικό το 2009
PR8	Συνολικός αριθμός τεκμηριωμένων παραπόνων σχετικά με παραβιάσεις του απορρήτου των πελατών και απώλειες προσωπικών δεδομένων πελατών.		δεν υπήρχε το 2009
PR9	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων που επιβλήθηκαν για τη μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς αναφορικά με τη χρήση των προϊόντων και των υπηρεσιών.		Δεν εγέρθηκε σχετική απαίτηση το 2009 κατά της S&B σε καμία από τις δραστηριότητές της.

Την ευθύνη σύνταξης του εντύπου έχει η
**Διεύθυνση Εταιρικών Υποθέσεων
της S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.**

Παρακαλούμε επικοινωνήστε τα σχόλιά σας προς:

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη & Επικοινωνία
Ανδρέα Μεταξά 15,
145 64 Κηφισιά, Τ.Θ. 51528
Τηλ.: 210 6296292
fax: 210 6296074
e-mail: csrcomm@sandb.com

Ο σχεδιασμός και η καλλιτεχνική επιμέλεια έγινε από τη 3 in a box

Ο Κοινωνικός Απολογισμός της S&B [εκτός από το εξώφυλλο] είναι τυπωμένος σε χαρτί M-real Tauro, του οποίου η σύνθεση αποτελείται κατά 100% από ίνες πρώτης ποιότητας (πολύς και εσωτερική ανακύκλωση) και παράγεται στη Γερμανία. Η ξυλεία προέρχεται από κλαδεύσεις δασών της Γερμανίας, που προστατεύονται με πιστοποιημένα προγράμματα διαχείρισης από το Πρόγραμμα για την Υποστήριξη Πιστοποίησης Δασών (PEFC) για τη βιώσιμη διαχείρισή τους, καθώς και από ροκανίδια τοπικών προιονιστηρίων ξυλείας. Η φυσική κμωλία χρησιμοποιείται ως πληρωτικό υλικό. Η διαδικασία παραγωγής του χαρπού ελέγχεται από διαχειριστικό σύστημα πιστοποιημένο κατά DIN EN ISO 9001 και DIN EN ISO 14001. Το παρόν χαρτί είναι πλήρως ανακυκλώσιμο και δεν αφήνει επιβλαβή κατάλοιπα. Το εξώφυλλο είναι τυπωμένο σε χαρτί M-Real Zanto πιστοποιημένο κατά FSC chain of Custody, ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001-1999, DIN ISO 9706, DIN 6738.

S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.

Α. Μεταξά 15
145 64 Κηφισιά
Τ.Θ. 51528

τηλ. 210 6296000
fax 210 6296100

www.sandb.com